UNIVERSITATEA "ALEXANDRU IOAN CUZA" – IAŞI
FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ "DUMITRU STANILOAE"
SPECIALIZAREA TEOLOGIE PASTORALĂ

TEORIA ŞI PRACTICA MUZICII BISERICEŞTI

TRADUCERE

COORDONATOR **,**
Pr. Lect. Dr. ALEXANDREL BARNEA

ABSOLVENT**,**
CIOLPAN MIHAI-DORU

-IAŞI 2005-

Introducere

Lucrarea de față : " Teoria şi practica muzicii bisericeşti " este traducerea din limba greacă a unei cărți recent apărute (Atena , 2001). Este o carte valoroasă care , după cum prefațează şi autorul, este de referință în domeniul muzicii bizantine având o autoritate ştiințifică indiscutabilă. Acest fapt este dovedit şi de cele trei ediții în care au apărut deja (prima în 1997, iar ultima în 2001). Autorul, binecunoscutul în lumea psalților, dar şi a muzicienilor laici, Gheorghios Constantinou este profesor la Conservatorul de Stat din Atena, şi face parte din urmaşii vrednici (pe lângă alte nume sonore ca Licurgos Anghelopoulos, Gh. Sthatis, C.Anghelidis) ai lui Simon Caras, poate cel mai mare teoretician al muzicii bizantine. Se cuvine să precizăm că autorul este şi colaboratorul şi îndrumătorul ştiințific al multor corale bizantine (Ansamblul părinților de la Mănăstirea Vatoped, Corala condusă de L.Anghelopoulus etc.).

Motivele care m-au determinat să purced la un asemenea demers, în primul rând lingvistic, apoi muzical şi teologic, sunt uşor de intuit de către un cititor interesat de muzica bizantină.

Cartea prezintă într-o manieră didactică potrivită şi pe înțelesul tuturor teoria muzicii bisericeşti de origine bizantină. Teoria este argumentată prin numeroase exemple practice, care o fac uşor de înțeles.

Sunt prezentate probleme de muzică pe care nici o gramatică de muzică psaltică din țara noastră nu a avut curajul să le abordeze (intervalica cu configurația modală orientală autentică, melismele - acele mici figuri muzicale înțelese ca virtuozități vocale măiestre, ritmica, care nu este totuna cu tactul, ci cursul interior al melosului prin succesiunile diferite ale timpilor accentuați şi neaccentuați care dau expresivitate cântului, semiografia reactualizată şi revalorificată etc.).

Lucrarea de față vine să aplaneze un conflict tacit, dar care macină în interior însuşi cultul divin prin lămurirea unor aspecte ce țin de un bun simț al frumosului, al

tradiționalului, al etosului național. Ştim că biserica este loc de rugăciune, şi că spațiul ei este unul sacru, timpul ei este cel al veşniciei, iar credincioşii ei sunt membre vii ai trupului lui Hristos. De aceea ar fi mai potrivit ca într-o asemenea instituție să nu domine nici lipsa de simț estetic, nici exagerările orientale, ci dragostea plină de smerenie care nu urmăreşte sinele şi nu este autosuficientă, ci – L caută şi – L trăieşte pe Hristos Cel Viu, iar pe plan orizontal comuniunea iubitoare cu aproapele. Prin prestigiul ştiințific al autorului, dar mai ales autorității date de propriul ei conținut, această carte vine să demonteze toate exagerările formale ce țin de activitatea responsorială prin cânt de la strană, stabilind norme, nu uniformizatoare, ci mai degrabă lămuritoare a ceea ce înseamnă cu adevărat muzică bizantină.

CUPRINS

PREFAȚĂ

Pentru muzica bisericească, această carte este fundamentală în primii ani de studiu, fiind folosită in programele analitice ale conservatoarelor şi şcolilor de muzică bisericească. Cuprinde, pentru cei ce vor să se îndeletnicească cu muzica, o imagine cât mai cuprinzătoare şi generală a teoriei şi practicii muzicii bisericeşti.

Scopul acestei cărti este de a prezenta punctul de vedere al muzicii bisericeşti în ceea ce priveşte situațiile şi modurile în care sunt folosite ehurile, precum şi legăturile dintre ele, întrebuințarea corectă a neumelor şi exprimarea muzicală cât mai frumoasă dându-se în acest sens un număr mare de exemple, nu doar din ehuri, ci şi din derivatele acestora. Ca sprijin în învățare sunt adăugate şi exerciții din toate sistemele muzicii bizantine în bară de măsură, cu scopul de a înlesni însuşirea uşoară şi rapidă a cunoştințelor.

Fiind din punct de vedere teoretic, o carte de referință între toate cele ce s-au întocmit până acum în muzica bisericească bizantină, ea are drept reper şi îndrumător tradiția scrisă şi orală, tradiție ce constituie moştenirea celor ce se preocupă de muzică, iar falsificatorilor le este judecător şi critic infailibil.

Prin aceste cunoştințe muzicale se ajunge, cu un efort susținut, la a se descoperi bogăția pe care muzica bizantină o tăinuieşte în semiografia, ehurile şi intervalele muzicale ale ei. Această bogăție este chemat să o descopere şi să o redea cântărețul, mergând dincolo de învelişul ei, şi pătrunzând în interiorul atât al teoriei, cât şi al redării practice a acestui tip de muzică. Aici este necesar să se precizeze că teoria şi exercițiile aplicative care se fac în sălile de curs trebuie să se raporteze în mod corespunzător la, şi să fie orientate spre slujbele sfinte şi spre cultul Bisericii.

Această metodă – gramatică foloseşte semne muzicale ca: oxia, țachisma, strepto, tromico, varia dublă sau piesma, lighisma şi isachi, considerate de prisos şi fiind înlocuite de cei trei dascăli şi reformatori ai sistemei muzicale: Hrisant, Hurmuz Hartofilax şi

Grigorie Protopsaltul. Între timp însă, acțiunea acestor semne s-a păstrat în tradiție orală nescrisă. Reconsiderarea şi reutilizarea acestor semne muzicale o datorăm lui Simon Caras, căruia trebuie să i se evidențieze şi aici contribuție determinată în ceea ce priveşte problema intervalelor, dar şi referitoare la toate chestiunile muzicii greceşti, după cum le aflăm tratate în cele două volume ale Teoreticonului, şi în cele şase volume ale Practicului, care redau metoda – gramatică a sa.

Ca structură, această carte este alcătuită din 11 capitole.

Primul capitol cuprinde ceea ce este necesar de ştiut în general despre scrierea muzicală, timpul şi ritmul melosurilor, scările şi intervalele muzicale.

Capitolul al doilea tratează despre exprimarea muzicală, fapt esențial ce priveşte interpretarea muzicală, adesea desconsiderată, dacă nu chiar neglijată. Se tratează pe larg principala acțiune pe care o realizează anumite caractere. Semnele sunt analizate într-un mod simplu, totuşi fără a multora dintre cele care determină o lucrare muzicală delicată şi elegantă a vocii, fiind necesar să apelăm la sprijinul tradiției orale.

În capitolul al treilea se face referire la derivatele ehurilor de bază ale muzicii bisericeşti, şi la înrudirile şi legăturile care apar conform desfăşurării scărilor şi a intervalelor acestora.

Capitolele următoare se ocupă de fiecare eh al muzicii bizantine în parte, cu toate derivatele care se întâlnesc în tradiția orală şi scrisă. Ordinea în care sunt prezentate ehurile se constituie în două moduri diferite: a.) prezentarea în mod gradat făcută elevului a „ideii" şi a trăsăturii definitorii a ehurilor în parte, potrivit dificultății pe care o prezintă fiecare în parte şi b.) realizarea unei omogenități unitare în percepția elevului a specificului acustic al fiecărui eh cu toate derivatele lui (astfel, ehul aghepapadic este alcătuit din leghetos şi stihiraricul de la PA etc.).

Se începe cu ehurile diatonice moi, şi mai întâi cu ehul II plagal de la NI, temelia octoihului bisericesc. Urmeaza ehurile I (eso) şi I plagal de la PA şi cele care derivă din ele. Se continuă cu ehul IV (irmologic de la VU, stihiraric de la PA şi papadic de le DI). Apoi, cu ehurile III, III plagal sau Varis de la GA, trecem la diatonicul dur. Revenim la diatonicul moale cu ehurile IV plagal trifonic irmologic de la GA, ehul II diatonic sau Varis de la ZO (cu toate derivatele şi exercițiile de parlaghie), şi încheiem şirul genului diatonic cu continuarea diatonicului dur, şi anume cu ehul I plagal dur de la PA, cu ehul IV dur de la DI şi de la PA şi Varis de la Zo de jos ifes. Urmează genul cromatic cu nuanța moale,

căruia îi aparţin ehul II şi cele ce derivă din acesta, şi ehul IV mesos (de mijloc) sau leghetos cromatic moale. Apoi se tratează nuanța dură, căreia îi aparţin ehul II plagal şi cele ce derivă din el. Revenim la nuanța cromatică cu ehul I cromatic moale de la KE şi încheiem capitolul genului cromatic cu continuarea cromaticului dur cu ehul IV cromatic dur sau Nenano.

Cartea se încheie cu două anexe. În prima se prezintă câteva probleme de teorie care printr-o propedeutică mai solidă, trebuind să se ajungă, după cum am spus şi la început, la un anumit nivel de cunoştinţă prin practică. Anexa a doua cu care trebuie să se înceapă predarea, cuprinde exerciţii introductive de urcare şi de coborâre, cu sau fără combinări ale tuturor caracterelor muzicii bizantine. Ritmul de bază al cântărilor bisericeşti este considerat ritmul de patru. În ceea ce priveşte împărţirea cântărilor din această carte în picioare ritmice, anumite cântări mai mici sunt împărţite în ritmul de doi din raţiuni pur pedagogice; cele în ritmul de patru sunt însemnate la început şi la sfârşit cu o bară, iar cele în ritmul de şase sunt împărţite în ritmul de doi şi de trei. Picioarele ritmice ce cuprind şi ritmul de trei sunt notate cu bară dublă la începutul şi la finalul lor. După cum se cere la acest nivel, picioarele ritmice sunt analizate ca picioare ritmice simple de doi, de trei şi de patru din motive de familiarizare şi de exersare practică.

Maniera de abordare a muzicii bizantine este de introducere (iniţiatică). Numerele cu care este reprezentat fiecare interval – ton al scării, s-a convenit să fie în întregi, tot din motive pedagogice, atâta timp cât urmărim împărţirea scării muzicale a lui Aristoxenos în 72 de secţiuni (împărţire convenţională)[*]. Aceasta are ca rezultat: tonul mic de 8 secţiuni (7, ½), imitonul diatonic de şase secţiuni (5, ½) şi imitonul cromatic de şase secţiuni (6, ½).

La final aş dori să mulţumesc pentru sprijinul dat la editarea acestei cărţi părinţilor din Sfânta Mănăstire Vatoped şi din Sfânta Mănăstire Grigoriu, lui Licurgos Anghelopoulos, dirijorul Ansamblului Coral Bizantin Grecesc, pentru sfaturile şi îndrumările sale în ceea ce priveşte partea practică şi teoretică, lui Constantin Anghelidi şi

[*] Scara muzicală este alcătuită, după cum ştim din cinci tonuri mari (12 secţiuni) şi două tonuri intermediare, cu alte cuvinte din imitonurile diatonice (5, ½ secţiuni), aceasta deoarece tonul mare, pitagoreic este alcătuit din două tonuri intermediare şi din coma petagoreică, care sunt înfăţişate ca un întreg (12 = 5,½ + 1 + 5,½). Astfel scara muzicală este alcătuită din 5 * 12 + 5,½ * 2 = 71 secţiuni. Transferul însă în acut al bazului diferitelor ehuri, afară din diapason, atrage cu sine destule neajunsuri. Problema aceasta l-a preocupat şi pe Aristoxenos (sec. IV î. Hr.), care s-a gândit să combine intervalele împărţind diapasonul în 12 imitonuri identice, încât să nu fie nici mari (6, ½), nici mici (5, ½), ci să cuprindă şase secţiuni fiecare, iar scara 72 secţiuni.

lui Anastasie Medachi, dar în primul rând lui Constantin Sterghi, care a alcătuit (*grafic n. tr.*) semnele noi din această gramatică, precum şi lui Iannis Hari.

Atena, Septembrie 2001 Gheorghios N. Constantinou

CAPITOLUL 1. SCRIEREA MUZICALĂ - TIMPUL ŞI RITMUL - DESPRE INTERVALE

DESPRE MUZICĂ

Cei vechi gândeau muzica ca ceva ce priveşte melosurile şi ceea ce se petrece cu acestea . Melosul * se împarte în :

- a) vocal (atunci când se execută cu vocea) şi
- b) instrumental (atunci când se execută cu instrumente muzicale) .

Melosul care se armonizează cu cuvântul (textul poetic) formează cântarea , cânt care poate fi :

- religios (psalmi , imne şi tropare) şi
- lumesc sau laic (popular) .

Prin expresia de muzică bizantină (mai exact muzică grecească) numim arta muzicală conformă tradiției , sistemul complet , special , prezentat şi cercetat al melosului , concretizat în ehuri , genuri şi nuanțe muzicale . Se numeşte muzică bizantină deoarece începe să se dezvolte din timpul Imperiului Bizantin cînd creştinismul devine religie predominantă .

Muzica bizantină are propriul său sistem de scriere care cunoaşte etape de evoluție treptate pâna la scrierea minuțioasă de astăzi .

COMPONENTELE MELOSULUI

Elementele componente de bază ale melosului sunt :

- sunetele ,emisiile vocale diverse folosite în muzică ,
- timpii ce stabilesc durata sunetelor şi
- exprimarea , redarea elegantă a sunetelor muzicale şi a formulelor melodice .

SUNETELE MUZICALE

Printr - o anumită tensiune (încordare) exercitată asupra corzilor vocale sau ale instrumentelor muzicale , se produc diferite şi variate sunete în ceea ce priveşte înălțimea lor şi însuşirea lor (ceea ce auzim) . Sunetele pe care muzica le foloseşte , ca artă pentru producerea melosului sunt în număr de şapte :

PA , VU , GA , DI , CHE , ZO , NI

şi se deosebesc între ele prin acuitate : deci PA este cel mai de jos , VU mai înalt decât PA ş . a . m . d .

Numirea lor cu litere din alfabetul grecesc determină ca PA să fie primul , VU al doilea , GA al treilea ş . a . m . d . până la sunetul cel mai înalt NI , obținându - se astfel bazul .

NI / PA , VU , GA , DI , KE , ZO , NI

SCĂRILE MUZICALE

Scară muzicală se numeşte şirul succesiv de opt sunete şi intervalele dintre ele (şapte) care porneşte de la un sunet inițial - bazul , şi înaintează în mod firesc până se regăseşte sus (eptafonie) sau jos (antifonie) . Fiecare eh al muzicii bizantine are scara lui proprie cu intervale diferite între sunetele lui . Când foloseşte toate sunetele şi intervalele scării lui , spunem că ehul se desfăşoară după , sau urmăreşte sistemul diapason .

NOTAȚIA MUZICALĂ

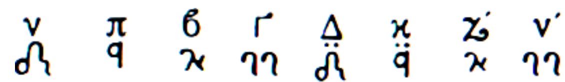
Muzica bizantină are propriile ei simboluri (semne muzicale care înfăţişează melosul) . Simbolurile acestea se deosebesc de literele textului poetic şi se împart în trei categorii : mărturii , caractere şi ftorale .

MĂRTURIILE SUNETELOR

Mărturiile sunetelor se constituie din litera inițială a denumirii fiecărui sunet şi din semnul de mărturie (reprezentarea stenografică a ehului pe care se fundamentează fiecare

sunet). Conform genului muzical, acestea se împart în : diatonice , cromatice şi enarmonice .

Mărturiile scării diatonice de la NI cu care vom începe , sunt următoarele :

Mărturiile nu se psalmodiază şi nici nu se folosesc pentru a se întocmi vreun melos cu ele . Se folosesc : a) ca punct de plecare care arată sunetul de la care se începe melosul şi b) ca şi îndrumătoare în cursul şi la sfârşitul melosului , arătând dacă mersul sunetelor melosului s - a desfăşurat corect ; în această situație mărturiile se referă la caracterul muzical precedent lor .

Sunetele scării muzicale se repetă în acelaşi şir succesiv atât în urcare (în sus) , cât şi în coborâre (în jos) .

CONDUITA VOCII

În interpretarea melosului , glasul poate face trei tipuri de mişcări : de urcare , de coborâre şi de a rămâne la aceeaşi înălțime .

Urcare se numeşte mişcarea glasului de la grav (de jos) la acut (până sus) . De exemplu :

NI - PA - VU - GA - DI

Coborâre se numeşte mişcarea glasului de la sunetele acute spre cele grave . De exemplu :

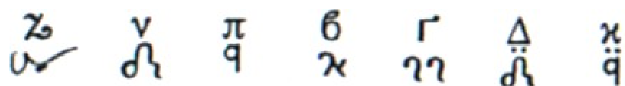
DI -GA - VU - PA - NI

Şederea şi rămânerea glasului pe orice sunet , de exemplu NI -NI - NI , se numeşte isoritmie * .

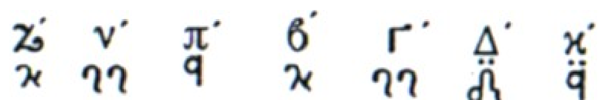
Vocea umană este constituită în mod normal din trei registre muzicale :

a) registrul grav specific bărbaților cu voci grave , cuprinde sunetele de la KE de jos până la ZO de jos , care se numesc sunete grave .

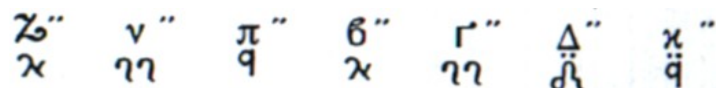
b) registrul mijlociu care se potriveşte în mod normal vocilor femeieşti cu glasuri grave şi vocilor bărbăteşti ; cuprinde sunetele de la ZO de jos până la Ke , care se numesc sunete mijlocii .

c) registrul acut care se potriveşte vocilor subţiri ale bărbaţilor şi în mod firesc vocilor femeieşti şi de copii ; cuprinde sunetele de la ZO până la KE' de sus , care se numesc sunete acute .

Vocile acute femeieşti şi de copii depăşesc registrul acut ajungând în registrul supraacut , cu sunete ale căror mărturii iau dublu accent pentru ca să se deosebească de mărturiile sunetelor din registrul acut .

CARACTERELE MUZICII BIZANTINE

Caracterele muzicale sunt semne (simboluri) care arată conduita glasului , valorile timporale ale sunetelor şi redarea artistică a melosului . Caracterele muzicii bizantine reprezintă anumite sunete , însă ele stau în relaţie cu cele precedente sau cu vreo mărturie a ehului . Se împart în :

a) caractere vocale

b) caractere timporale

c) caractere de exprimare (hironomice sau de gestică)

Caracterele vocale şi caracterele de cantitate

Cu caracterele vocale putem să urcăm , să coborâm sau să rămânem cu glasul pe aceeaşi înălţime . În total sunt unsprezece (11) şi se împart în : - a) un sunet de menţinere

- b) şase caractere urcătoare
- c) patru caractere coborâtoare

a) Caracterul de menţinere este ISONUL care nu cere urcarea sau coborârea vocii ci repetarea sunetului pe care îl arată caracterul sau mărturia precedentă . De exemplu :

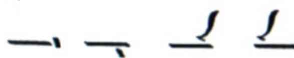
b) Caracterele urcătoare sunt şase :

- Oligonul urca 1 sunet
- Oxia urca 1 sunet
- Petastiul urca 1 sunet
- Chendimele urca 1 sunet
- Chendima urca 2 sunete
- Ipsiliu urca 4 sunete

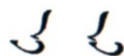
c) Caracterele coborâtoare sunt patru :

- Apostroful coboara 1 sunet
- Iporoiul coboara 2 sunete consecutive
- Elafronul coboara 2 sunete
- Hamiliul coboara 4 sunete

Dintre aceste caractere vocale , oligonul , oxia, petasti , chendimele , apostroful , elafronul şi hamili se numesc trupuri , în timp ce chendima şi ipsili se numesc spirite , deoarece, după cum spiritele literelor nu se scriu ele singure, ci deasupra literelor aşa şi acestea nu se scriu singure , ci se sprijină deasupra trupurilor şi în special - deasupra oligonului

- deasupra oligonului

- deasupra oxiei

- deasupra petastiului

Prin combinațiile corespunzătoare ale caracterelor se indică coborârea sau urcarea a trei , patru, cinci ş . a . m . d . sunete (vezi mai departe) .

Combinarea (împletirea) caracterelor . Caractere care subordonează şi se subordonează .

a) *Chendimele*

Chendimele urcă un sunet , însă lin şi neaccentuat , într - o silabă cu caracter precedent . De multe ori , având aceeaşi silabă , chendimele se combină cu oligonul şi oxia , fără să schimbe metrica şi nici durata timporală a caracterelor cu care se combină . Există două moduri de combinare a chendimelor :

- 1 . când chendimele se găsesc deasupra oligonului sau oxiei , atunci ele urmează în citire acestora .

=

- 2 .când chendimele se găsesc dedesuptul oligonului sau oxiei , atunci oligonul şi oxia urmează în citire chendimelor .

=

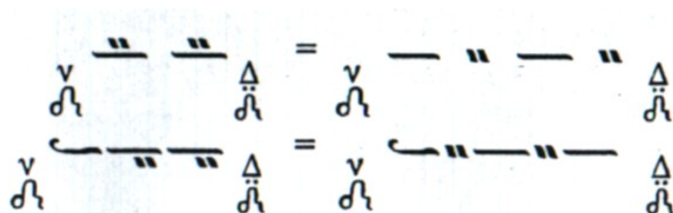
b) *Apostroful*

Când apostroful se găseşte împletit cu alte vocale şi este dedesubtul unui caracter, nu există nici o schimbare a duratei caracterelor şi a metricii melosului.

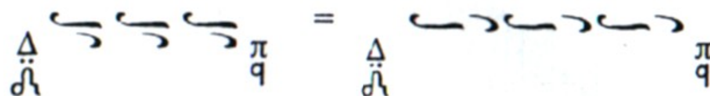
=

Când isonul şi caracterele coborâtoare se află deasupra caracterelor urcătoare (oligon, oxia, petasti), atunci acestea din urmă nu se cântă; cu alte cuvinte se deduce din ele intensitatea vocii şi se păstrează doar calitatea lor (vezi mai departe cap . " Exprimarea muzicală ")

În cadrul caracterelor combinate citirea se realizează în felul următor :
a) pentru caracterele urcătoare , citirea se realizează de jos în sus .

b) pentru caracterele coborâtoare , citirea se realizează de sus în jos.

Chendimele şi iporoi nu au silabă proprie şi nici nu se scriu la începutul melosului, deoarece preiau continuarea silabei caracterului precedent.

Chendimele şi apostroful se combină cu oligonul sau oxia deoarece continuă melosul cu aceaşi silabă.

CITIREA NEÎNTRERUPTĂ ŞI SĂRITĂ ÎN URCARE ŞI COBORÎRE A SUNETELOR

Neîntreruptă se numeşte interpretarea sunetelor, fie în urcare, fie în coborâre , fără să se omită vreuna . De exemplu :

NI - PA - VU - GA - DI sau DI - GA - VU - PA - NI

Sărită se numeşte urcarea sau coborârea , când sunetele nu se interpretează în şirul lor firesc , ci se omit unul sau mai multe sunete intermediare . De exemplu :

NI - VU - DI sau ZO - DI - VU - NI

Caracterele care se folosesc : a) pentru urcarea neîntreruptă şi consecutivă : *oligo , petasti , oxia* şi *chendimele* .

b) pentru coborârea neîntreruptă şi consecutivă : *apostroful* şi *iporoi* .

c) pentru urcarea sărită : *chendima* şi *ipsili* .

d) pentru coborârea sărită : *elafron* şi *hamili* .

DESPRE TIMP ŞI RITM

Melosul reprezintă succesiunea sunetelor care se cântă după reguli timporale şi de ritm .

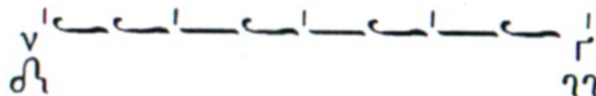
Tactul (bătaia) constituie intervalul temporal care se consumă pentru a se interpreta fiecare caracter vocal . Unitatea de măsură a lui este tactul - bătaia . Fiecare caracter vocal (fără iporoi) are valoarea temporală de o bătaie , adică o mişcare a mâinii în jos ↓ (partea accentuată) şi în sus ↑ sau lateral → sau ← (partea slabă). Partea accentuată şi partea neaccentuată formează o măsură sau un picior metric, ce reprezintă cel mai mic şi simplu grupaj de timpi.

Împărțirea, segmentarea melosului în grupaje de timpi se numeşte *ritm*, şi fracționările ritmului se numesc *picioare ritmice* (deoarece în dans sunt indicate, sunt arătate cu picioarele).

Când măsurăm ritmul cu mâinile sau cu picioarele, aceasta se termină cu un semn vizibil al măsurării timpului . De aceea , fiecare timp în muzică se numeşte şi tact , şi formele sau picioarele ritmice îşi iau denumirea în conformitate cu numărul timpilor pe care le conțin (de doi , de trei , de patru , de cinci , de şase , de şapte ş . a . m . d .) .

SEMNELE RITMICE DE ACCENTUARE - *BARELE*

Pentru a distinge caracterele care constituie partea accentuată a ritmului de cele ce reprezintă partea neaccentuată , scriem în fața caracterelor accentuate semnul ritmic de accentuare care se numeşte *bară* .

Picioarele ritmice se împart în *simple* şi *compus* . Exercițiile şi melosurile acestei metode sunt însemnate cu picioare metrice simple : de doi, de trei, de patru, care au un tact în fiecare mişcare a lor .

Ritmul de doi se împarte în doi timpi: primul reprezintă partea accentuată, ↓ iar al doilea partea neaccentuată ↑ .

Ritmul de trei se împarte în trei timpi: primul constituie partea accentuată ↓ , iar al doilea spre dreapta → şi al treilea spre stânga sus ↖ , partea neaccentuată.

Ritmul de patru se împarte în patru timpi: primul reprezintă partea accentuată ↓ , al doilea spre stânga ←, al treilea spre dreapta →, iar al patrulea spre stânga sus ↖ , partea neaccentuată .

CARACTERELE TIMPORALE

După cum am precizat înainte, caracterele muzicale se împart în : a) caractere vocale (vezi mai sus)

b) caractere timporale

c) caractere de exprimare sau calitative (de gestică ; vezi mai jos cap . " Exprimare muzicală ").

Caracterele timporale şi cele de exprimare sunt numite şi *semne mute* , deoarece nu au o acțiune sonoră, ci arată tempoul (intervalele temporale , mersul şi scurgerea timpului) sau ornamentele glasului.

CARACTERELE CARE MĂRESC VALOAREA TEMPORALĂ

STAȚIONĂRILE

Caracterele vocale (fără iporoi) au durată temporală de o bătaie (un tact) . Pentru a staționa mai mult pe un sunet , în scrierea muzicală este nevoie de semne , care se numesc *caractere timporale* sau de *staționare* , care măresc valoarea temporală .

- *clasma* - durata de o bătaie

- *țachisma* - durata de o bătaie

- *apli* · - durata de o bătaie

- *dipli* ·· - durata de două bătăi

- *tripli* - durata de trei bătăi

Semnele acestea nu reprezintă vreun sunet , însă marchează mişcarea înspre acut sau grav a caracterelor vocale şi prelungesc durata lor .

De exemplu : caracterul + clasmă = 2 timpi

caracterul + apli =2 timpi

caracterul + dipli =3 timpi

CARACTERELE CARE ÎMPART TIMPUL

Am spus că fiecare caracter vocal (fără iporoi) are durata de un timp . Se poate însă ca în desfăşurarea melosului un timp să fie folosit pentru a se cânta mai multe caractere . De aceea , există caractere timporale care împart timpul în subdiviziuni şi acestea sunt următoarele :

a) Gorgonul

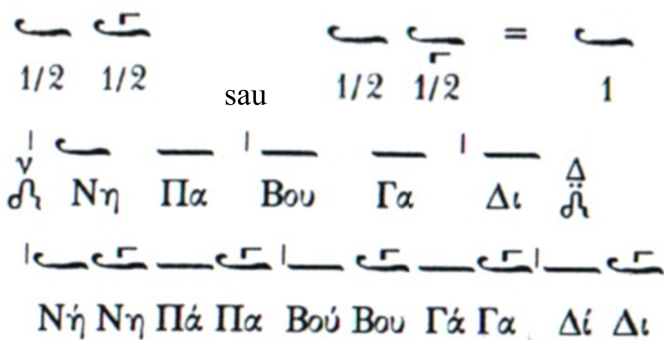
b) Digorgonul

c) Trigorgonul

Aceste semne le scriem mereu pe al doilea caracter dintre cele pe care vrem să le reunim . Primul dintre aceste caractere care sunt legate se cântă mereu mai cu vioiciune .

a)*Gorgonul*

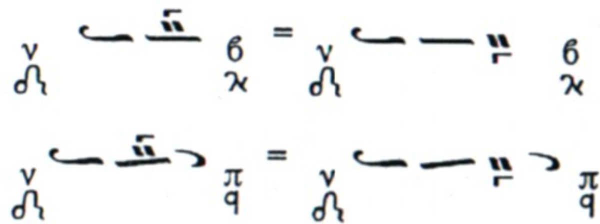
Gorgonul uneşte într - un timp două caractere vocale şi împarte timpul în două subunităţi egale :

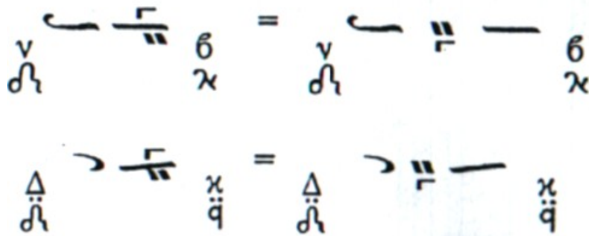
accentuând primul caracter.

Gorgonul nu stă niciodată deasupra petastiului . Când se află combinate oxia sau oligon cu chendime , atunci gorgonul se referă mereu la chendime . Aşadar :

a) În cazul în care gorgonul este deasupra chendimelor , oligonul sau oxia şi chendimele vor fi cântate într - o singură bătaie . De exemplu :

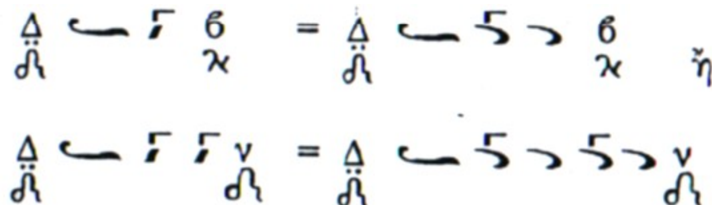

b) În cazul în care gorgonul se află deasupra oligonului sau oxiei , chendimele se vor cânta într- o bătaie cu caracterul anterior . De exemplu :

IPOROI CU GORGON

Când gorgonul stă deasupra iporoiului, se referă la primul său sunet (cu alte cuvinte la primul său apostrof) şi care se află unit într - un timp cu caracterul precedent .

COBORÂREA NEÎNTRERUPTĂ CU ELAFRON

(apostroful în caliate de caracter timporal)

Grupul apostrof şi elafron se constituie în coborârea neîntreruptă cu elafron , care se reduce la doi apostrofi dintre care primul are gorgon .

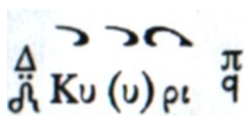
Astfel (inclusiv iporoiul), primul sunet se va cânta într - un timp şi pe o silabă cu caracterul precedent; iar al doilea în timpul următor pe o silabă diferită .

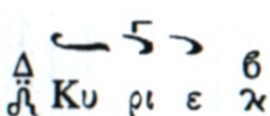
Diferența dintre coborârea neîntreruptă cu elafron , cei doi apostrofi , dintre care primul are gorgon, şi iporoi cu gorgon este că :

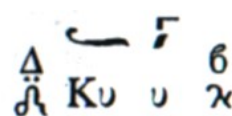
- a) coborârea neîntreruptă cu elafron are două silabe într - o bătaie (primul este identic cu cel al caracterului precedent) .

- b) la apostrofii cu gorgon fiecare apostrof are silabă distinctă :

- c) iporoiul cu gorgon , în care doi apostrofi se unesc , are aceeaşi silabă cu caracterul precedent :

b)*Digorgonul*

Digorgonul uneşte într - un timp trei caractere vocale şi împarte un timp în trei subunități egale : 1/3 1/3 1/3

dintre care îl accentuăm pe primul din cele trei caractere .

Când digorgonul se află în combinația oligonului sau a oxiei cu chendimele , stă în legătură cu chendimele . Aşadar :

a. În cazul în care chendimele se află sub oligon sau oxia , tot grupul de semne se va interpreta într- o bătaie împreună cu caracterul precedent . De exemplu :

La fel se întâmplă când gorgonul stă pe iporoi . De exemplu :

b. În cazul în care chendimele sunt sub oligon sau oxia , atunci tot grupul de semne va fi cântat într- o mişcare împreună cu caracterul următor :

c)*Trigorgonul*

Trigorgonul uneşte într- un timp patru caractere vocale şi împarte un timp în patru

subunităţi egale : 1/4 1/4 1/4 1/4

Şi aici accentuăm întotdeauna primul caracter :

Νή Νη Νη Νη Πά Πα Πα Πα

Într - o bătaie sunt cântate caracterul care are trigorgonul, precedentul şi cele două care urmează .

Există şi o împărțire a timpului în cinci subunități egale cu tetragorgon, în şase subunități egale cu pentagorgon ş . a . m . d .

GORGONUL ŞI DIGORGONUL CU PUNCT

Dincolo de împărțirea egală a timpului cu gorgon, digorgon şi trigorgon, există şi o împărțire inegală, care se realizează cu aceleaşi caractere, având însă fie un punct( ) , fie două ( ). Caracterul care se află lângă cel pe care e aşezat caracterul timporal cu punct are o durată dublă față de caracterele separate următoare, şi triplă în cazul caracterului timporal cu două puncte . De exemplu :

2/3 1/3 = 1/3 1/3 1/3 = 1

2/4 1/4 1/4 = 1/4 1/4 1/4 1/4 = 1

3/4 1/4 = 1/4 1/4 1/4 1/4 = 1

CARACTERELE CARE ÎMPART ŞI MĂRESC DURATA TIMPULUI

Caracterele care împart şi măresc timpul sunt următoarele :

- a) Argonul

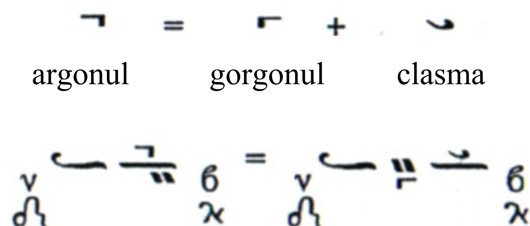
- b Trimiargonul sau imiolionul

- c) Diargonul

Aceste trei caractere stau întotdeauna în legătură cu combinația oligonului sau a oxiei cu chendimele aşezate dedesupt:

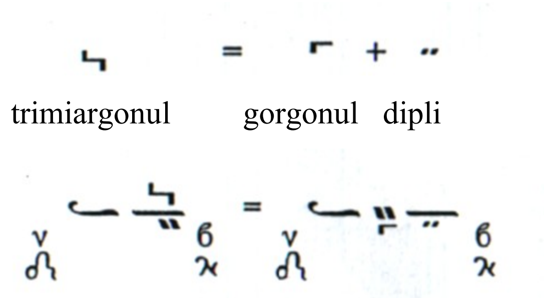
a) *Argonul*

Argonul uneşte într - un timp chendimele cu caracterul precedent , ca şi gorgonul , iar oligonului sau oxiei adaugă un timp , precum clasma . Aşadar :

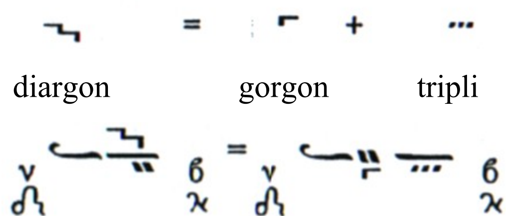
b) *Trimiargonul* sau *imiolionul*

Trimiargonul uneşte într - un timp chendimele cu caracterul precedent , ca gorgonul , iar oligonului sau oxiei adaogă doi timpi , ca dipli . Aşadar :

c) *Diargonul*

Diargonul uneşte într - un timp chendimele cu caracterul precedent , ca gorgonul , iar oligonului sau oxiei adaugă trei timpi , ca tripli . Aşadar :

IFENUL ŞI COROANA

Ifenul şi coroana sunt semne din scrierea veche care sunt folosite şi astăzi .

Ifenul leagă două caractere vocale aflate la aceeaşi înălţime şi cere să fie interpretat ca un sunet care va avea durata amândurora .

In loc de Nη Nη spunem Nη Nη

In loc de Nη Nη Nη spunem Nη - η - η

Coroana indică staţionarea pe caracterul pe care se aşază , atât cât doreşte interpretul (după a lui dorinţă) .

PAUZELE

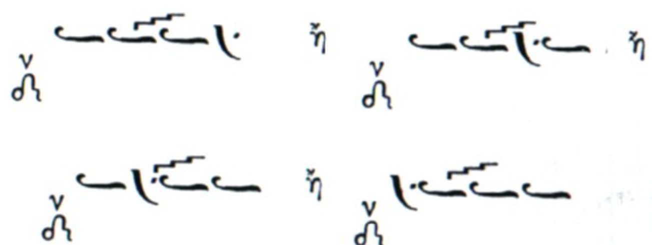
Pauzele reprezintă întreruperile melosului pentru anumite intervale de timp . Acestea sunt indicate cu semne speciale , care sunt numite întreruperi sau pauze , şi care sunt reprezentate de *varia* cu *apli* (·) *sau dipli* (··) *sau tripli* (···) .

- pauză de 1 timp
- pauză de 2 timpi
- pauză de 3 timpi

Oriunde s - ar găsi pauzele într - o măsură , timpii respectivi se întrerup , fără să se deranjeze sau să se schimbe tempoul .

Pauzele au toate subunităţile temporale şi se împart în :

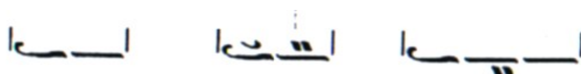
- pauze de 1 / 2
- pauze de 1 / 3
- pauze de 1 / 4

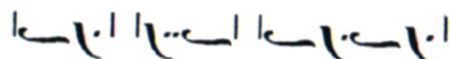
PICIOARE RITMICE COMPLETE, INCOMPLETE ŞI LIBERE

Picioarele ritmice sunt alcătuite :

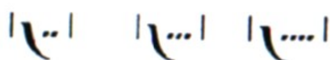
- a) din caractere vocale şi timporale , care se numesc *complete* . De exemplu :

- b) din caractere vocale şi pauze ,care se numesc *incomplete* . De exemplu :

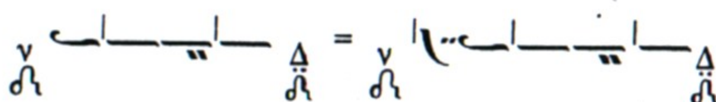
- c) doar din pauze , care se numesc *libere* . De exemplu :

ÎNCEPUTUL CU PARTEA NEACCENTUATĂ A PICIORULUI RITMIC

Când există picioare ritmice incomplete la începutul melosului , pauzele iniţiale sunt ignorate şi atunci melosul începe pe partea neaccentuată .

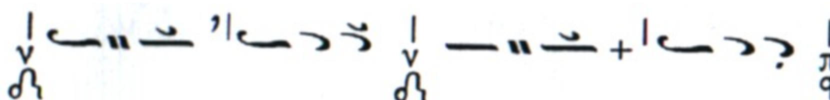
Pentru a afla începutul piciorului ritmic , privim restul melosului . De exemplu :

SEMNELE DE RESPIRAȚIE

Virgula ' se scrie după caracterul după care vrem să respirăm, şi reprezintă o bătaie de 1 / 4 de timp .

Stavrosul + indică o respirație mai mare , aproximativ 1 / 2 de timp . Putem respira şi la mărturiile sunetelor .

AGOGICA

Ca unitate de măsură a timpului care se consumă în melos , luăm durata unui caracter vocal (fără iporoi) , de o bătaie . Însă această durată nu este absolută, ci relativă, depinzand viteza sau încetineala cu care se interpretează compoziția muzicală .

Agogică se numeşte valoarea absolută a unității temporale care determină cât de repede sau cât de rar se execută fiecare timp al piciorului ritmic . În muzica bizantină avem îndeosebi :

Tactul rar , reprezentat cu χ̄ (stenografia cuvântului timp), având deasupra argon, şi se foloseşte la melosul bisericesc papadic rar .

Tactul moderat χ, care se foloseşte pentru idiomelele stihirarice, catavasi şi melosurile papadice moderate .

Tactul rapid χ (timp cu gorgon), care se foloseşte pentru melosul irmologic şi papadic grabnic .

Mai există şi un tact foarte rapid χ (timp cu digorgon), care se foloseşte la recitarea stihurilor din fața stihirilor sau prochimenului şi a altor melosuri bisericeşti foarte rapide (psalmul 50 , antifoanele de la Sfânta Liturghie : "Binecuvintează , suflete al meu , pe Domnul " etc .)

Pot interveni schimbări de tact şi în cursul unui melos, fie mai lent , fie mai rapid față de cel inițial .

SCARĂ - INTERVALE - SUNETE

Numim scară, şirul succesiv de opt sunete şi de şapte intervale care se formează între sunete .

Distanța între oricare două sunete spre acut sau spre grav se numeşte interval. Intervalul îşi ia denumirea de la sunetele care îl alcătuiesc. De exemplu:

Intervalul dintre două sunete alăturate din scara muzicală se numeşte ton (NI - PA , PA - VU , KE - ZO etc .).

Tonurile scării naturale (moale) de la NI

Cele şapte tonuri pe care le formează cele opt sunete ale scării naturale se împart în : *mari , mijlocii şi mici* .

Scara naturală este împărțită în 72 de secțiuni sau unități egale care revin fiecărui ton mare 12 secțiuni , 10 fiecărui ton mijlociu şi 8 fiecărui ton mic .

În fiecare structură de scară naturală (diatonică moale) există :

- 3 tonuri mari
- 2 tonuri mijlocii
- 2 tonuri mici

suma cărora (3 X 12) + (2 X 10) + (2 X 8) dă în total 72 de secțiuni sau unități ale scării.

Fiecare scară se constituie din două tetracorduri egale şi dintr - un ton mare , care , dacă separă cele două tetracorduri se numeşte *ton despărțitor* (caracteristic ehurilor plagale) , dacă însă se găseşte la începutil sau la sfârțitul scării , se numeşte *ton rezultat* (*dobândit* , caracteristic ehurilor autentice) . Fiecare tetracord se constituie din 30 de secțiuni sau unități .

Denumirea numerică a intervalelor muzicale

Dacă privim fiecare sunet al scării ca pe o treaptă , fie ce urcă fie ce coboară , avem :

- intervalul dintre 2 sunete - trepte alăturate , se numeşte *interval de doi* sau *ton* .

- intervalul dintre 3 sunete - trepte alăturate , se numeşte *interval de trei* sau *difonie* .

- intervalul dintre 4 sunete - trepte alăturate , se numeşte *interval de patru* sau *trifonie* .

- intervalul dintre 5 sunete - trepte alăturate , se numeşte *interval de cinci* sau *tetrafonie* .

- intervalul de 6 sunete - trepte alăturate , se numeşte *interval de şase* sau *pentafonie* .

- intervalul dintre 7 sunete - trepte alăturate , se numeşte *interval de şapte* sau *exafonie* .

- intervalul dintre 8 sunete - trepte alăturate , se numeşte *interval de pot* sau *eptafonie* .

Intervalele muzicale ce urcă (urcătoare) sunt deosebite de cele care coboară (coborâtoare).

MODIFICĂRI ALE INTERVALELOR MUZICALE

În cursul melosului , intervalele muzicale suferă modificări care sunt:

a) Totale (generale) şi permanente (stabile) şi sunt indicate de semne speciale , *ftoralele* şi care sunt arătate exact în desfăşurarea intervalelor cu care este alcătuit melosul .

b) Parţiale şi temporare (pasagere) , care sunt însemnate cu diezi şi ifeşi , şi care sunt indicate de deplasarea anumitor sunete spre altele , stabile şi principale . Diezii sunt puşi pe sunetele care se găsesc sub cele principale , şi ifeşii pe sunetele care se găsesc deasupra celor principale.

Diezi		Ifeşi
	2 sectiuni	
	4 sectiuni	
	6 sectiuni	
	8 sectiuni	

Sunetul care are diez va fi cântat mai sus decât la înalțimea sa normală , cu câte secțiuni arată semnul diez , şi mai jos cu câte secțiuni arată semnul ifes .

Diezii şi ifeşii schimbă doar sunetul pe care sunt puşi , şi doar în momentul respectiv .

URCAREA ŞI COBORÂREA SĂRITĂ A SUNETELOR

Intervalul de trei - *Difonia*

Urcarea sărită a două sunete se realizează :

1) Cu chendima :

- a) În fața (la dreapta) oligonului , drept pentru care sunetul se cântă simplu .

- b) În fața (la dreapta) oxiei , drept pentru care sunetul se cântă cu melismă .

- c) Sub oxia , ca urmare sunetul se cântă cu melismă .

2) Cu oligon şi petasti combinate , drept pentru care sunetul se cântă ca un " zbor " (aruncare) al glasului .

Coborârea sărită a două sunete se realizează cu *elafron* .

Intervalul de patru -*Trifonia*

Urcarea şi coborârea sărită a trei sunete se realizează cu caractere vocale combinate a căror sumă este de trei tonuri (chendimele şi iporoi nu se combină cu nici un caracter vocal) :

1 . urcarea cu oligon şi chendimă : accent uşor al sunetului .

2 . urcarea cu oxia şi chendimă : sunetul se cântă cu melismă .

3 . urcarea cu petasti şi chendimă : sunetul se cântă cu un " zbor " al glasului .

Coborârea sărită a trei sunete se realizează cu *elafron* combinat cu *apostrof* .

Intervalul de cinci - *Tetrafonia*

Urcarea sărită a patru sunete se reprezintă cu *ipsili* , care , ca spirit , nu se scrie singur , ci deasupra şi în dreapta caracterelor sprijinitoare :

1 . oligonul : accent uşor al sunetului.

2 . oxia : sunetul se cântă cu broderie.

3 . petastiul : sunetul se interpretează cu un " zbor " al glasului.

Coborârea sărită a patru sunete se reprezintă cu *hamili* .

Intervalul de şase - *Pentafonia*

Urcarea sărită a cinci sunete se reprezintă şi ea cu *ipsili*, care se scrie deasupra şi în stânga caracterelor de sprijin, şi care sunt luate în calcul la suma sunetelor:

1 . oligonul : uşor accent al sunetului.

2 . oxia : sunetul se cântă cu melismă.

3 . petastiul : sunetul se cântă cu un " zbor " al glasului.

Coborârea a cinci sunete se reprezintă cu *hamili* combinat cu *apostrof* .

Intervalul de şapte - *Exafonia*

Urcarea sărită a şase sunete se reprezintă cu *chendima* combinată cu *hamili* situat în dreapta caracterelor sprijinitoare :

1 . oligon : uşor accent al sunetului .

2 . oxia : sunetul se cântă cu melismă .

3 . petastiul : sunetul se cântă cu un „zbor” al glasului .

Coborârea a şase sunete se reprezintă cu *hamili* combinat cu *elafron* .

Intervalul de opt - *Eptafonia*

Urcarea sărită a şapte tonuri se reprezintă prin combinaţia urcătoare a *trifoniei* şi *ipsili* , care se aşază deasupra acesteia .

1 . Combinaţia trifoniei urcătoare cu oligon şi ipsili : accent uşor al sunetului .

2 . Combinaţia trifoniei urcătoare cu oxia şi ipsili : sunetul se cântă cu melismă .

3 . Combinația trifoniei cu petasti şi ipsili . sunetul se cântă cu un " zbor " al glasului.

Coborârea sărită a opt sunete se reprezintă prin *combinația coborâtoare a trifoniei* şi *hamili* .

Urcarea a şapte tonuri se numeşte *eptafonie* sau *diplasmo*, iar coborârea a şapte tonuri, *antifonie*.

TABELUL CARACTERELOR URCĂTOARE ŞI COBORÂTOARE

URCATOARE		COBORATOARE
	1 treapta	
	2 trepte	
	3 trepte	
	4 trepte	
	5 trepte	
	6 trepte	
	7 trepte	
	8 trepte	
	9 trepte	
	10 trepte	
	11 trepte	
	12 trepte	

CAP . 2 EXPRIMAREA MUZICALĂ

GENERALITĂȚI

După cum am menționat deja , caracterele muzicale se împart în *vocalice* , *timporale* şi *calitative* sau de expresie (de gestică) .

Caracterele *calitative* sau *de expresie* (de gestică) au aspect mut , însă există şi unele caractere vocalice care , conform formatului lor , comunică forme melodios - vocalice (mişcări ale glasului înspre acut sau spre grav) . Acestea şi - au luat numirea de la " hironomii " (dirijorii) ansamblurilor corale bisericeşti , care arătau printr - o mişcare adecvată a mâinilor , mişcarea corespunzatoare a glasului pentru fiecare caracter de gestică .

Dintre aceşti mulți " hironomi " - dirijori , trei întemeietori ai unei noi metode - sistemă (e vorba de Hrisant din Madit, Hurmuz Hartofilax şi de Grigorie Protopsaltul) , le - au tâlcuit şi transcris în scrierea muzicală pe care o învățăm astăzi , deoarece acțiunea lor din acea perioadă (începutul sec . al - XX - lea) începuse să fie uitată . Totuşi rămâneau şi în noua scriere anumite semne calitative fără tâlcuire şi transcriere , în timp ce ele denotau o mică broderie (melismă) , care putea să fie uşor învățată pe de rost , şi se transmiteau prin tradiția orală .

Caracterele de gestică care s - au păstrat sunt următoarele :

a) un caracter de gestică cu aspect vocal : - *petasti*

b) cinci caractere cu aspect mut : - *psifistonul*

- *varia*
- *omalon*
- *antichenoma*
- *eteron*

Aici trebuie să precizăm restabilirea celor şapte caractere din vechea scriere în noua scriere pe care a efectuat - o Simon Caras şi care trebuie să fie considerată un succes , dacă cineva doreşte să se ocupe serios de redarea muzicii scrise , interpretând - o " după suflet " şi nu " ad - litteram " . Acestea sunt următoarele :

a) două caractere de gestică cu aspect vocal :

- *isachi*
- *oxia*

b) un caracter de gestică cu valoare timporală :

- *țachima* (varia + oxia)

c) cinci caractere de gestică cu aspect mut :

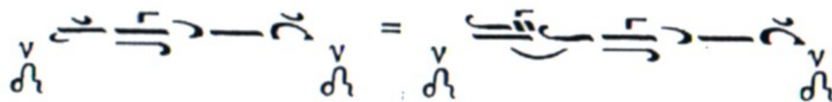
- *varia dublă* sau *piesma*
- *lighisma*
- *tromiko*
- *strepto*

CARACTERELE HIRONOMICE CU ASPECT VOCALIC

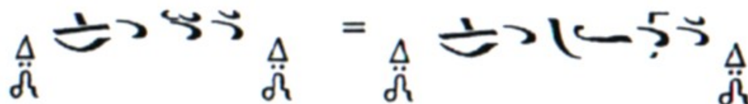
Isachi

Isachi , care se găseşte în manuscrisele muzicale postbizantină , se scrie de obicei înaintea caracterului care are clasmă sau apli :

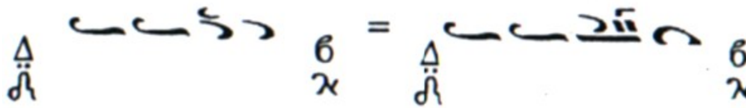
1 . La ison sau la caracterele urcătoare se notează în partea de jos şi la stânga , şi se execută în felul următor :

2 . La caracterele coborâtoare cu clasă se notează în partea de sus şi la stânga , şi se execută în felul următor :

3 . În anumite locuri înlocuieşte petasti sau varia (din rațiuni ortografice) , păstrând acțiunea lor :

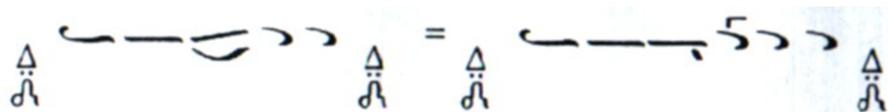

Oxia

Oxia este unul din semnele pe care le - au abrogat acestor profesori , adepți şi întemeietori ai unei noi scrieri , fie tâlcuindu - l , fie înlocuindu - l mai degrabă , însă fără succes , cu oligonul .

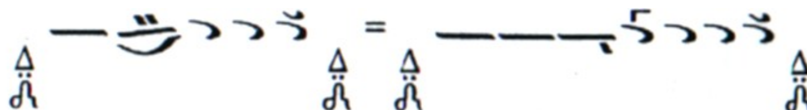
Astăzi oxia , conform tradiției Bisericii , fie scrise , fie orale, vine să confirme definițiile pe care i le - au dat teoreticienii veacurilor anterioare prin interpretările variate ale acesteia. Interpretările acestora se ascultă şi se psalmodiază prin tradiție , dând viață semnelor neînsuflețite ale testelor muzicale scrise.

1 . Oxia solicită " zborul " vocii de sus în jos , pronunțând în acelaşi timp sunetul anterior împreună cu sunetul care reprezintă oxia :

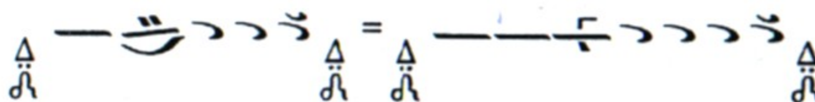

2 . Când deasupra oxiei se află chendimele, atunci :

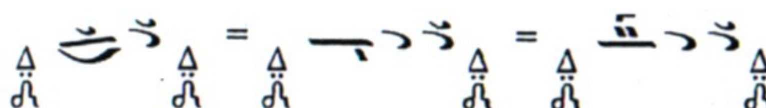
a) acțiunea ei se mută la chendime :

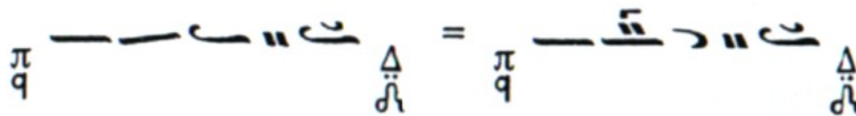
b) lucrarea ei se face între oxia şi chendime :

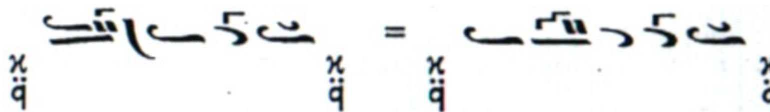
3 . Când deasupra oxiei se află clasmă, atunci :

4 . Când după oxia urmează ison, atunci :

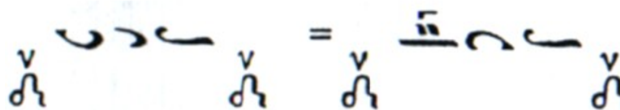
5 . Oxia nu-şi pierde lucrarea când este aşezată sub alte caractere ca şi sprijinitoare:

Petasti

Petasti se scrie de obicei când însoțeşte un apostrof şi solicită " zborul " vocii de jos în sus, moment în care se pronunță în acelaşi timp sunetul pe care este aşezat împreună cu sunetul care este deasupra acesteia :

1. Lucrarea simplă a petastiului.

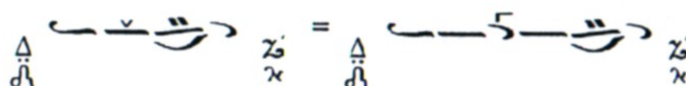
Când petasti are clasmă sau țachismă, îi urmează de obicei un apostrof . Atunci poate să arate toată acțiunea lui aşa cum, cu exactitate, o redau vechile teorii:

Petasti nu-şi pierde lucrarea lui când este notat sub celelalte caractere ca semn sprijinitor .

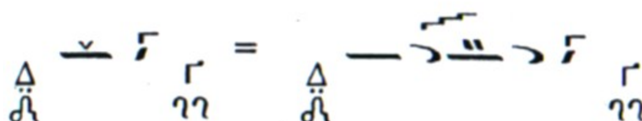
CARACTERELE HIRONOMICE CU VALOARE TEMPORALĂ

Țachisma

1 . Țachisma adaogă, ca şi clasma un timp, însă " frânge " glasul spre jos şi se întoarce la sunetul pe care a fost aşezat

2 . Când însoțeşte iporoi cu gorgon acționează în felul următor :

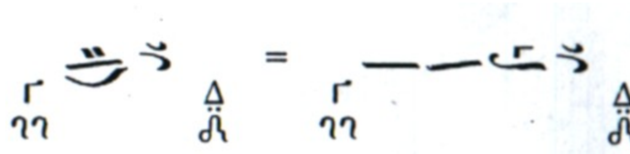
CARACTERE HIRONOMICE CU ASPECT MUT ŞI FĂRĂ DURATĂ TIMPORALĂ

Psifiston

1 . Psifistonul este un fel de oxia şi este întâlnit când însoțeşte coborâri isocrone. De aceea solicită ca sunetele să fie rostite separat şi cu notă distinctă :

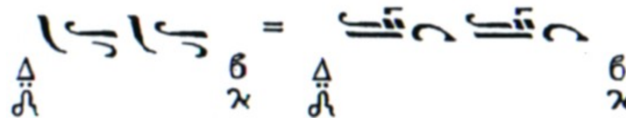

2 . Când se află sub oxia cu sau fără chendime se tâlcuieşte şi se interpretează în felul următor :

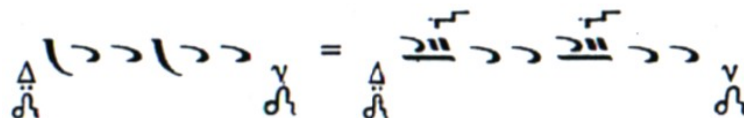
Varia

1 . Varia este notată înainte de ison şi apostrof, sau înainte de două apostrofuri şi uneşte cele două caractere, limitând sunetele la o silabă şi acționând ca petasti:

Diferența între varia şi petasti : semnele pe care le uneşte varia au aceeaşi silabă , în timp ce apostroful care însoțeşte petasti primeşte altă silabă .

2 . Când agogica o permite, varia poate dezvolta lucrarea ei :

Varia serveşte de multe ori ca semn unificator ținând mai multe bătăi şi caractere cu lucrările lor hironomice diverse.

Omalonul

Omalonul, care s-a format din oxia şi varia acționează conform formatului său, adică urcând şi coborând sunetele:

1 . a) În mod simplu între primul şi al doilea caracter (când melodia urcă), fie la un sfert din bătaie:

1 . b) fie cu gorgon a opta parte din bătaie:

2 . La valoare temporală mai mare, când caracterul are două bătăi şi însoţeşte o coborâre izocronă:

3 . La final şi între două isoane , acţionează în felul următor:

4 . Când este vorba de încheierea finală, indică în mod minuţios finalul melosului, încetinindu-i ritmul:

Antichenoma

Antichenoma se aşează sub oxia însoţită de un coborâtor având o altă silabă:

1 . Când nu însoţeşte caracterul cu gorgon, acţionează ca omalonul:

2 . Când se pune sub un caracter cu apli şi însoţeşte apostroful cu gorgon, atunci acţionează în felul următor:

3 . Când se aşează sub un caracter cu isachi, acţionează în felul următor:

Când este scris sub petasti cu apli, păstrează acțiunea aceastei. Petasti indică schimbarea silabei.

Eteron sau *sindesmos*

Eteron se scrie sub două caractereşi acționează în felul următor:

De asemenea uneşte într-o singură configuratie şi într-o singură silabă mai multe caractere vocalice. Când primul dintre aceste caractere are dipli sau tripli şi însoțeşte coborârea cu sau fără gorgon, atunci eteron acționează ca antichenoma de la a treia bătaie şi după aceea:

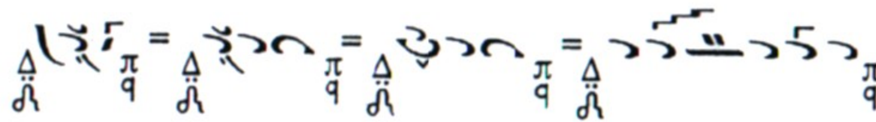
2. si ca petasti

3.

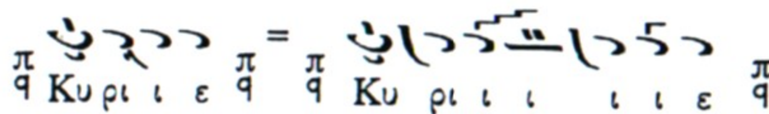
4 . De multe ori acționează ca şi omalonul:

Varia dublă sau *piesma*

1 . Varia dublă este semn al sistemului ecfonetic. Din varia rezultă caractere cu jumătate de valoare temporală (caractere cu gorgon):

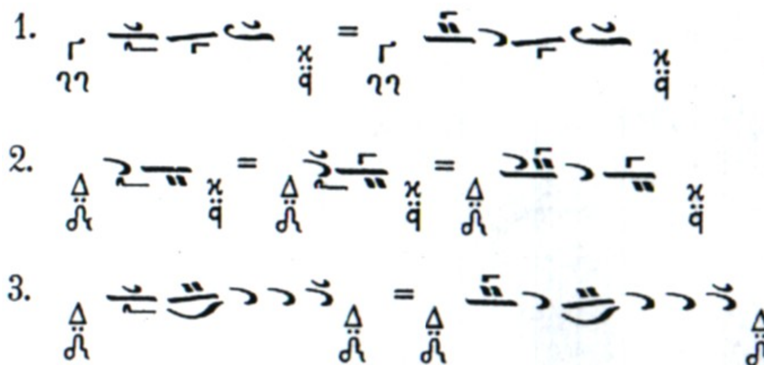
2 . Când se aşează la primul din trei apostrofuri, dintre care două aparţin aceleaşi silabe, atunci acţionează în felul următor:

Varia dublă se mai numeşte şi *piesma*, deoarece la cei vechi apasă şi comprimă (sfărâmă) glasurile.

Lighisma

Lighisma " curbează " glasurile de jos în sus, potrivit formei ei grafice, se aşează sub toate caracterele şi acţionează în felul următor:

În sistema nouă, lighisma este înlocuită de omalon în anumite poziţii, fără să fie redată însă aşa cum se cuvine, acţiunea ei.

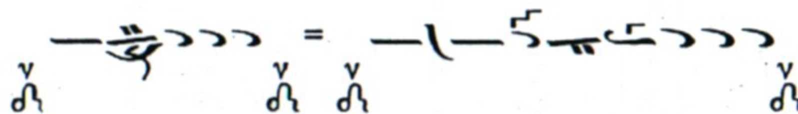
Tromico şi *strepto*

Cei trei profesori, întemeietori ai noii scrieri, au desfiinţat tromicoul şi streptoul şi au păstrat doar psifistonul care se aşază în aceleaşi poziţii ca acelea, aşa cum aflăm de la cei ce ştiau din memorie aceste poziţii melodice şi liniile cursurilor melodice. Aceste

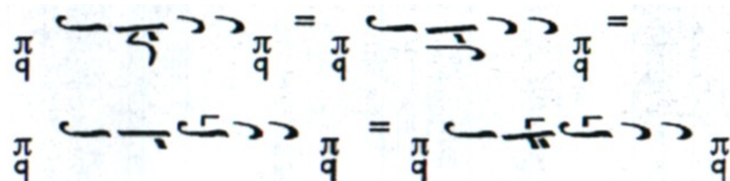
poziții erau scrise în mod sporadic în cărțile minuțioase de muzică, şi în corul de azi există o utilizare a tradiției orale. Putem aşadar, să aşezăm împreună psifistonul, în poziții corespunzătoare fie tromicoul, fie streptoul, când vrem să exprimăm mişcarea melodică care corespunde acțiunii lor (însă fără să executăm lucrarea psifistonului).

a) *Tromico* ϛ

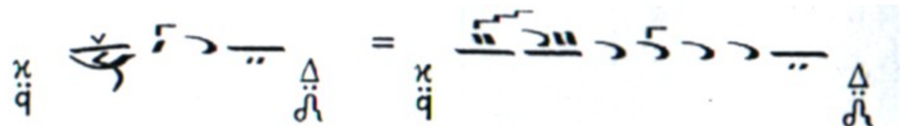
1 . Tromico şi - a luat denumirea de la acțiunea pe care o are asupra oxiei , fie că este singură, fie că este cu chendime:

2 . Când este subscris în urcarea difonică sau trifonică cu oxia (este înlocuit în multe cazuri cu antichenoma), acționează astfel:

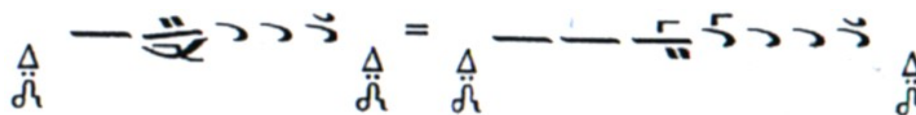

3 . Când se află împreună cu țachisma şi însoțeşte iporoi cu gorgon , atunci acționează în felul următor:

b) *Strepto*

Strepto se aşează în aceleaşi poziții ca şi tromico, şi potrivit formei lui, orientează glasurile în jos şi în sus:

Tromico şi strepto se scriu, conform regulilor în mod alternativ, când se întâmplă să comprime amândouă aceleaşi linii muzicale .

Rezumând, putem să spunem că atunci când vedem într-o carte o formulă melodică:

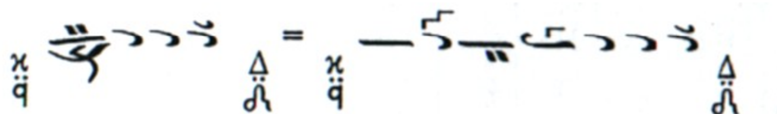

putem să o psalmodiem în felul următor:

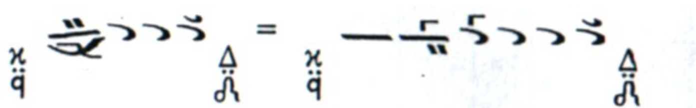
- ❖ cu oxia şi petasti

- ❖ cu tromico

- ❖ cu strepto

CAP . 3 GENERALITĂȚI DESPRE EHURI

Cântările Bisericii noastre au fost compuse, în general, pe opt ehuri - moduri diferite. Vechii profesori au stabilit numele fiecărui eh şi relația lui cu următoarele ehuri potrivit poziției şi mersului intervalelor lui (mersul tetracordului sau pentacordului) .

Fiecare eh are o melodicitate diferită , cu elemente distinctive care îl fac unic. Există ehuri care folosesc aceeaşi scară (acelaşi curs al tetracordurilor sau pentacordurilor), dar se deosebesc unul de celălalt. Elementele componente ale fiecărui eh sunt:

1 . Bazul .

2 .Intervalele .

3 . Sunetele principale .

4 . Cadențele .

5 . Atracțiile lui muzicale .

Există şi două elemente care îl fac cunoscut nu numaidecât de la început :

1 . Mărturia lui .

2 . Apihima lui .

ELEMENTELE COMPONENTE ŞI DE RECUNOAŞTERE A EHURILOR

Bazul reprezintă sunetul pe care se fundamentează scara ehului .

Intervalul este înălțimea sonoră dintre două sunete . La fiecare eh , intervalele sunt constante. Pornind întotdeauna de la bazul lui, constituim mersul tetracordului sau pentacordului specific lui .

Principale se numesc sunetele care predomină în general în melos . Adesea sunt bazul ehului , difonia sau tetrafonia ori eptafonia lui .

Cadențele sunt staționările care sunt făcute pe sunetele principale ale fiecărui eh şi au legătură cu punctuația textului poetic :

a) Când este virgulă , cadențele care sunt făcute pe ea se numesc *imperfecte* şi sunt realizate de obicei pe difonia , pe tetrafonia sau eptafonia ehului .

b) Când este punct şi virgulă sau punct , cadențele care sunt făcute pe acestea se numesc *perfecte* şi sunt realizate pe tetrafonia sau bazul ehului .

c) Când textul se încheie , cadențele se numesc *finale* şi sunt făcute pe bazul ehului .

Atracțiile melodice : sunetele principale ale fiecărui eh , deoarece domină în melos , trag lângă ele multe sunete care sunt mai jos sau mai sus de ele , cu atracții mici sau mari , în funcție de mersul melosului . Asfel în aceste deplasări ale altor sunete spre sunetele principale , atracțiile melodice sunt realizate cu diezi şi ifeşi , şi formează trăsăturile fiecărui eh şi caracterul melosurilor lui .

Mărturiile ehurilor: înaintea fiecărei compoziții muzicale este necesar să se noteze elementele care arată cum vom cânta, şi care arată mărturia ehului. Acestea sunt:

a) Cuvântul " *eh* "

b) Denumirea ehului stenografiat

c) Bazul ehului şi ,

d) Ftoraua ehului , care să ne arate care va fi desfăşurarea intervalelor .

Exemplu: mărturia ehului 4 plagal:

Ἦχος λ/π δἰ Νη

se constituie din următoarele elemente :

a) Cuvântul " *eh* " - Ἦχος

b) Stenografia ehului 4 plagal: λ/π δἰ

c) Bazul ehului: NI Νη

d) Ftoraua ehului:

Apihima ehului: apihima sau enihima fiecăriu eh este o formulă muzicală concisă ce redă , cât mai mult părţile componente principale ale lui: bazul , intervalele , sunetele principale , atracţiile melodice şi cadenţele, fiind date astfel caracteristicile lui acustice, " ideea " lui . De obicei , apihima se intonează de cel ce dirijează corul pentru a putea şi ceilalţi membri să audă " ideea " ehului . Forma muzicală a fiecărei apihime trebuie să fie potrivită cu compoziţia muzicală care urmează de cântat . Apihimile sunt scurte (pentru melosurile irmologice şi papadice grabnice) , potrivite (pentru melosurile irmologice lente , stihirarice şi papadice potrivite) şi largi (pentru melosurile stihirarice şi papadice lente) .

¤ În muzica bisericească apihimile sunt interpretate pe denumirea muzicală a fiecărui eh :

- Ananes - ehul I
- Neanes - ehul II
- Nana - ehul III
- Aghia - ehul IV
- Aanes - ehul VII sau Varis
- Neheanes şi Leghetos - ehul II plagal
- Aneanes - ehul I plagal
- Neaghie - ehul IV plagal .

CUM GĂSIM BAZUL FIECĂRUI EH

Ehurile muzicii bisericeşti sunt împărţite în *autentice* (I , II , III , IV) şi în plagale (plagalul ehului I , II , III , IV) .

Bazul ehului autentic este faţă de plagalul lui la o distanţă de patru sunete sau cinci trepte (42 secţiuni) . Prin mersul melosului înspre acut , se obţin întotdeauna ehurile autentice , în timp ce prin mersul melosului spre grav , se obţin întotdeauna ehurile plagale .

Dacă am lua ca baz mijlocul scării naturale diapason (pentru vocile umane) şi am lua în defăşurarea pentacordului tonul mare , mijlociu , mic şi iarăşi mare , având punctul de plecare sunetul DI de la mijlocul diapasonului făurim , teoretic , bazurile ehurilor (deci ca să se afle bazurile ehurilor - mai mult - sunetele scării naturale de la mijlocul diapasonului) .

Urcarea se face potrivit desfăşurării intervalelor pentahordiei DI - PA' .

BAZUL TEORETIC AL EHURILOR AUTENTICE

- urcarea cu 1 sunet de la DI = KE : ehul I
- urcarea cu 2 sunete de la DI = ZO' : ehul II
- urcarea cu 3 sunete de la DI = NI' : ehul III
- urcarea cu 4 sunete de la DI = PA' : ehul IV

BAZUL TEORETIC AL EHURILOR PLAGALE

- coborârea cu 4 sunete din KE (eh I) = PA - ehul I plagal
- coborârea cu 4 sunete din ZO' (eh II) = VU - ehul II plagal
- coborârea cu 4 sunete din NI' (eh III) = GA - ehul III plagal
- coborârea cu 4 sunete din PA' (eh IV) = DI - ehul IV plagal

În practică era imposibil să cânte ehul IV de la PA' sau ehul III de la NI' . Astfel :

a) ori s - ar forma ehuri autentice cu bazul plagalelor şi s - ar numi de jos sau eso , şi din ele s - ar crea (patru sunete în jos) plagalele lor .

b) ori s - ar transfera în antifonia lor (şapte sunete în jos din bazul lor) ehurile care au bazul lor afară de sunetele din mijlocul diapasonului. În consecință:

În locul lui PA' , ehul IV s - a transferat pe DI din mijlocul diapasonului, fiind format astfel plagalul lui, patru sunete în jos (pe NI) .

În locul lui NI, ehul III s - a transferat pe GA din mijlocul diapasonului, fiind format astfel plagalul lui patru sunete în jos (pe ZO ifes).

În locul lui ZO' , ehul II diatonic s-a transferat fie pe VU din mijlocul diapasonului, fie pe antifonia lui pe ZO de jos.

Vechii dascăli şi profesori au subliniat că melosurile ehului I au bazul pe KE . Cei noi , deoarece au extins melodia lui în acut , au transferat bazul lui pe PA (bazul plagalului lui) ca eh I *Eso* (de jos) . Există şi melosuri ale ehului I cu bazul pe KE .

Astfel , în practică , ehurile autentice se formează la o pentahordie în jos de DI din mijlocul diapasonului , la care ne - am referit la început , cu bazul prin urmare pe sunetul NI .

Rezumând , putem să conchidem următoarele :

În muzica bisericească avem două bazuri din care derivă ehurile :NI şi DI , cu desfăşurarea pentacordului : ton mare , mijlociu şi mic şi iaraşi ton mare . Urcând , formăm întotdeauna *ehuri autentice* , în timp ce coborând , întotdeauna *plagale* .

Cu bazul pe NI : un sunet în sus , pe PA avem bazul ehului I (eso) . Două sunete în sus , pe VU avem bazul ehului II (eso) . Trei sunete mai sus , pe GA avem bazul ehului III (eso) . Patru sunete în sus , pe DI avem bazul ehului IV . Patru sunete în jos de DI avem bazul ehului IV plagal .

Cu bazul pe DI : un sunet în sus , pe KE avem bazul ehului I . Două sunete în sus , pe ZO' avem bazul ehului II (diatonic) . Trei sunete în sus , pe NI' avem bazul ehului III . Patru sunete în sus , pe PA ' avem bazul ehului IV .

Patru sunete în jos de la PA' , pe DI avem bazul ehului IV plagal . Patru sunete în jos de la NI' , pe GA avem bazul ehului III plagal . Patru sunete în jos de la ZO' , pe VU avem bazul ehului II plagal (diatonic) . Patru sunete în jos de la KE , pe PA avem bazul ehului I plagal .

În loc de PA' , ehul IV , deoarece s - ar găsi afară de sunetele din mijlocul diapasonului , s - a transferat pe DI şi s - a numit *ehul IV Aghia papadic de la DI* , fiind creat paralel ehul IV plagal pe sunetul Ni din mijlocul diapasonului . Acelaşi eh s - a transferat pe antifonia lui , pe sunetul PA din mijlocul diapasonului şi se numeşte *ehul IV stihiraric de la PA* .

În loc de ZO' , ehul II diatonic , deoarece şi el s - ar găsi afară de mijlocul diapasonului , s - a transferat pe VU ca eh II (eso) , însă şi pe antifonia lui , pe ZO din mijlocul diapasonului , deoarece avea bazul lui prea grav şi faţă de ehul IV plagal de la NI (bazul de derivație al ehurilor) , se numeşte *ehul Varis al melosului papadic de la ZO* .

FELURILE COMPOZIȚIILOR CÂNTĂRILOR BISERICEŞTI

În conformitate cu agogica şi cu linia melodică care se succedă , fiecare compozitie muzicală...........şi felurile compoziţiilor cântărilor bisericeşti , care se împart în :

a) Irmologic
b) Stihiraric .
c) Papadic .

Melosul irmologic

Irmologic se numeşte melosul rapid (grabnic) , nu doar cel ce dă agogica cântecului , ci mai ales cel ce structurează compoziţia melosului . Fiecare silabă a textului corespunde după aranjare unui timp - bătaie al melosului , în timp ce silabele care se accentuează şi cadenţele au în mod frecvent două sau mai multe bătăi . Faptul că fiecare silabă a textului are şi un timp sau o bătaie , face ca melosurile acestea să fie cântate cu o agogică rapidă .

Melosul irmologic se împarte în : a) rapid , grabnic
b) lent , care constituie redarea melosurilor grabnice în tact îndoit , după cum spuneau vechii dascăli , care executau aceeaşi compoziţie muzicală fie lent , fie repede .

Din melosul irmologic fac parte : *troparele , condacele , sedelnele , irmoasele canoanelor , anixandarele* ,însă şi melosurile grabnice cântate ale papadicului . Melosurile acestea se găsesc astăzi într - o carte de muzică numită " Irmologhion " .

Melosul stihiraric

Stihirarice sunt numite compoziţiile muzicale - idiomelele Vecerniei şi ale Utreniei - care sunt precedate de stihuri din psalmi şi se deosebesc de compoziţiile din " Irmologhion " întrucât au propriul lor melos . Fiecărei silabe a textului poetic îi corespunde , de obicei , doi timpi ai melosului , silabă pe care sunt făcute trei sau mai multe accentuări şi cadenţe . Stihiraricul este prin excelenţă modul de compoziţie al cântărilor bisericeşti .

Idiomelele stihirarice sunt împărţite în :

a) Idiomele cărora le precedă un stih din psalmi .

b) Idiomele cărora le precedă doxologia mică : " Slavă Tatălui ..." şi care sunt cântate în ritmul cel mai lent dintre toate idioamele care sunt precedate de stih .

Melosul stihiraric se împarte şi el în grabnic şi lent . Stihiraricului grabnic îi aparțin toate compozițiile la care ne - am referit mai sus , în timp ce stihiraricului lent îi aparțin toate tipurile de idiomele postbizantine şi mai ales " slavele ", cântate pe larg din slujbele solemne ale diferitelor sărbători , după cum sunt în " Doxastariul prescurtat " al lui Iacov Protopsaltul (tâlcuit de Hurmuz Hartofilax şi Grigorie Protopsaltul) şi în manuscrisele lui Hurmuz Hartofilax de la Biblioteca Națională a Greciei (cap . 707 , 708 , 709) .

Melosul papadic

Papadice sunt numite compozițiile muzicale care s - au întocmit într - un mod liber şi diferit față de felul de creație muzicală obişnuită, în ehul dorit (având textul din traducerea grecească a Psaltirii sau vreun imn creştin , care nu are propria sa melodie) , având temelie tradiția muzicii bisericeşti , cu mărturia de recunoaştere a fiecărui eh , iar nu după bunul plac .

Foarte puține sunt textele care să fi fost compuse inițial papadice (precum " Lumină lină " şi heruvicele din Joia Mare , din Sâmbăta Mare , din Liturghia Darurilor : " Acum puterile " şi " Care pe heruvimi cu taină închipuim ") .

Compozițiile melosului papadic se împart în : grabnice sau rapide , potrivite şi lente sau pe larg .

Papadicul grabnic (ca eclogariile sfinților şi polieleele grabnice) se cântă în tact rapid , irmologic ; *papadicul potrivit* (precum polieleele potrivite)în tact moderat , stihiraric ; *papadicul lent* (ca heruvicele şi chinonicele) în tact lent , dar unele dintre acestea se cântă în tact foarte rapid(ca Răspunsurile mari şi " Pre arătătorul " din Liturghia Sfântului Vasile cel Mare) .

FORMAREA EHURILOR PLAGALE

Cele opt ehuri , potrivit desfăşurării melosului lor , fac cadedențe câteodată pe sunetele principale şi mai depărtate de bazul lor . De obicei , ehurile autentice sfârşesc compoziția muzicală la două , trei şi patru sunete mai jos de bazul lor , în timp ce cele plagale două , trei , patru , cinci şi şapte sunete mai sus de bazul lor . Aceste ramificații ale ehului fundamental păstrează şi atrag cu ele toate semnele caracteristice ale lui .

Ehurile autentice , când încheie la două sunete mai jos de bazul lor , sunt numite de mijloc (mesoi) ; când sfârşesc la trei sunete mai jos , se numesc paramesoi şi când sfârşesc la patru sunete mai jos , se numesc plagale .

Ehurile plagale , când încheie la două sunete mai sus de bazul lor , se numesc difonice ; când încheie la trei sunete mai sus , se numesc trifonice ; când încheie la patru sunete mai sus , se numesc tetrafonice ; când încheie la cinci sunete mai sus , se numesc pentafonice şi când încheie la şapte sunete mai sus , se numesc eptafonice .

De foarte multe ori , compozițiile muzicale folosesc de la început până la final ca bază *difonia* , *trifonia , tetrafonia , pentafonia , eptafonia* şi *mesotita* . Atunci numim acest eh cu denumirea înclinației lui . De exemplu : Ehul II plagal tetrafonic .

GENURILE MUZICALE

Pentru a putea ordona ehurile muzicale între ele, trebuie mai întâi să ştim felurile intervalelor care alcătuiesc un eh, cu tetracordul cu care începe de la bazul său, deoarece tetracordul este temelia şi baza fiecărei scări muzicale . Fiecare eh este alcătuit din două tetracorduri identice şi un ton mare , iar distanța dintre bazul lui şi eptafonia lui este de 72 unități . Fiecare tetracord este format din 30 unități şi tonul mare din 12; prin urmare suma secțiunilor scării unui eh este 30 + 30 + 12 = 72 .

Scara ehurilor autentice se compune din tetracord , tetracord şi ton mare (sau ton mare , tetracord , tetracord), iar atunci spunem că ehul este alcătuit din tetracordurile alăturate şi din tonul mare numit *cel obținut* (*rezultat*) . De exemplu :

Ehul I de la KE:

doua tetracorduri despartite + tonul „rezultat”

Scara ehurilor plagale se compune din tetracord, ton mare şi tetracord, iar atunci spunem că ehul este alcătuit din tetracordurile despărțite şi tonul mare numit *ton despărțitor* . De exemplu :

Ehul IV plagal de la NI :

un tetracord + tonul „despartitor” + un teracord

Există ehuri care au în scările lor intervale muzicale identice sau înrudite . Aceste ehuri alcătuiesc împreună o familie muzicală care se numeşte *gen* .

Fiecare gen , potrivit cu intervalele care îl formează , poate fi împărțit în două categorii - nuanțe , pe care le numim : a) nuanță moale şi b) nuanță dură .

Sunt trei genuri muzicale :

1 . Genul diatonic , care se alcătuieşte din tonuri mari , mijlocii şi mici .

2 . Genul cromatic , care se alcătuieşte din tonuri mijlocii , mărite , mari şi mici .

3 . Genul enarmonic , a cărui caracteristică principală este diezul enarmonic , tonurile mărite şi difonia mărită .

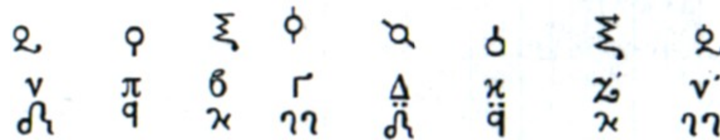
Genul diatonic

Genul diatonic se împarte în : a) moale şi b) dur .

a) Caracteristica ehurilor care aparțin nuanței de diatonic moale este că scările lor se alcătuiesc din cele trei tonuri naturale (mare , mijlociu , mic) , şi trecerea de la un ton la altul se face cu delicatețe şi în mod firesc , de unde şi denumirea de nuanță diatonică moale . Acestei categorii aparțin şi următoarele ehuri ale octoihului bisericesc : IV plagal , I , V plagal , IV , leghetos (II plagal diatonic) şi Varis de la ZO .

b) Nuanța dură a genului diatonic se alcătuieşte din tonuri mari şi mici . Se obține din nuanța moale a diatonicului şi din scara naturală cu modificarea treptei a treia şi a şaptea . Deoarece mersul sunetelor se face deliberat şi natural (din ton mare în mijlociu şi mic) , însă în mod abrupt şi dur (de la ton mare la ton mic) , se numeşte nuanță diatonică dură . Acestei nuanțe aparțin ehurile : III , III plagal (Varis) , I plagal diatonic dur şi IV diatonic dur .

Ehurile genului diatonic folosesc următoarele ftorale:

Genul cromatic

Scările cromatice provin din cele diatonice . Cănd anumite sunete ale scărilor diatonice se modifică permanent şi stabil, sunt obținute intervale ca: ton mijlociu enarmonic (16 secțiuni), trimiton (18 secțiuni), ton mic diatonic (5 , 1 / 2 secțiuni) şi ton mic cromatic (6 , 1 / 2 secțiuni). Astfel se formează noi tetracorduri care constituie două nuanțe a genului cromatic:

a) nuanța cromatică moale , cu caracteristicile : ton mic diatonic , ton mijlociu enarmonic şi ton mic cromatic , căruia îi aparțin : ehul II si ehurile care derivă din el şi ,

b) nuanța cromatică dură , cu caracteristicile : ton mic diatonic , triimiton şi ton mic cromatic , căreia aparțin ehul II plagal şi cele care derivă din el .

Caracteristicile comune ale ehurilor genului cromatic sunt : tonul mic cromatic de la vârful fiecărui tatracord şi difoniile cromatice a) de la bazul tetracordului spre difonie si b) de la mijloc spre capătul pentacordului .

Ftoralele care se folosesc în genul cromatic sunt două pentru fiecare nuanță :

pentru nuanța moale : , şi pentru nuanța dură: ,

Deosebirea dintre ehurile care aparțin nuanței moale față de cele ce aparțin nuanței dure rezidă în primul interval al celor două tetracorduri: la cel moale, tonul este mijlociu, pe când la cel dur tonul este mic (cromatic).

Când ehul al doilea (nuanță moale) se cântă de la bazul lui ca glas autentic (melosurile stihirarice şi papadice lente) , atunci face cadențe , mai ales , pe difonia lui , la mijlocul lui si pe bazul lui cu cadențele speciale . Când ehul II plagal (nuanță dură) se cântă de la bazul lui , atunci face cadențe , in principal pe trifonia , pe tetrafonia şi pe bazul lui , cu cadențele lui obişnuite .

Însă când ehul II devine eso (de jos) , sună plagal , după cum schimbă şi sunetele principale , atracțiile melodice şi cadențele . Cu toate acestea , intervalele lui rămân ale cromaticului moale . La fel se întâmplă şi cu ehul II plagal cromatic dur . Când devine tetrafon , se aude ca autenticul , dupa cum se schimbă si sunetele principale , atracțiile melodice şi cadențele . Însă intervalele lui rămân ale cromaticului dur .

Aşadar , când vedem în cărțile de muzică ftoralele cromaticului dur la melosul cromaticului moale , aceasta nu înseamnă că s - a schimbat nuanța (de la intervalele moi la cele dure) , ci desfăşurarea melosului în sistemul pentacord cu întindere spre acut , fie deoarece bazul lui este jos , fie deoarece melosul lui înaintează spre tetracordul separat (despărțit) . Aceasta e valabil şi pentru ehul II plagal .

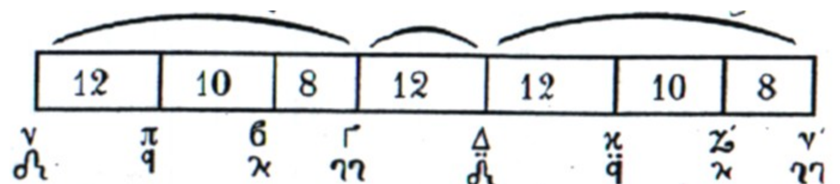
CAP . 4 EHURILE DIATONICE MOI (I)
EHUL IV PLAGAL

Ἦχος $\frac{\lambda}{\pi}$ δ̈ Νη

Ehul IV plagal are ca baz sunetul NI , care este cea dintâi bază de derivație a octoihului bisericesc.

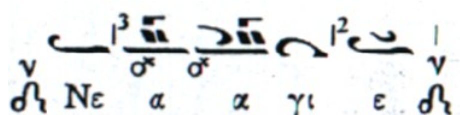
Mărturia ehului înseamnă :

- Ἦχος $\frac{\lambda}{\pi}$ δ̈ = ehul IV plagal;
- NI = bazul lui este nota NI de la mijlocul dipazonului;
- = ftoraua ehului, care arată desfăşurarea scării lui.

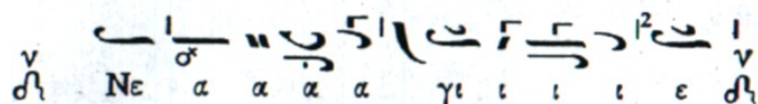

Scara lui are tetracordurile despărțite şi care sunt formate din tonuri majore, mijlocii şi mici. În ehul IV plagal sunt intonate melosurile irmologice, stihirarice şi papadice . Apihima ehului este *Neaghie*:

- pentru melosul grabnic:

- pentru melosul potrivit :

Are ca sunete principale : NI , VU , DI şi NI' . Face cadențe imperfecte pe VU, DI , NI' , perfecte pe NI şi DI , şi definitve pe NI.

Atracții melodice se semnalează pe ZO spre NI, pe PA spre VU, pe GA spre DI. ZO de sus primeşte ifes când melosul ajunge până la acesta şi coboară; însă este natural când melodia trece de la acesta şi urcă ; în coborâre are iarăşi ifes.

Când precedă un stih , atunci începe de la sunetul NI , ajungând până la DI , şi se incheie , la finalul melosului pe NI .

Din stihologia Vecerniei

Ἦχος πλ. δ' Νη

Θου Κυ υ ρι ε φυ λα κην τω στο μα

τι μου και θυ υ ραν πε ρι ο χης πε ρι

τα χει λη μου

Μη ε κκλι νης την καρ δι αν μου εις

λο γους πο νη ρι ι ας του προ φα σι ζε σθαι

προ φα σεις εν α μαρ τι ι αις

Κα τε νο ουν εις - τα δε ξι α και ε

πε βλε πον και ουκ η ην ο ε πι γι νω

σκων με

Ρυ υ σαι με εκ των κα τα δι ω κον των

με ο ο τι ε κρα ται ω θη σαν υ περ

ε με

Din cantarile Antifoanelor

Ἦχος πλ. δ' Νη

Εκ νε ο τη τος μου ο ε χθρο ος

με πει ρα ζει ταις η δο ναις φλε γει με ε γω δε

πε ποι θως εν σοι Κυ ρι ε τρο που μαι

του τον

Α γι ω Πνευ μα τι το ζην τα παν τα

φως εκ φω το ος Θε ος με γας συν Πα τρι

υ μνου ου μεν αυ τω ω και τω Λο γω

Ε κε κρα ξα σοι Κυ ρι ε προ σχες κλι

νον μοι το ου ους σου βο ω ων τι και κα θα ρον

πριν α ρης με α πο των εν θεν δε

Βα σι λευ σει Κυ ρι ος εις τον αι ω

να ο Θε ος σου Σι ων εις γε νε αν και γε

νε αν

Ceea ce esti mai cinstita

Ἦχος πλ. δ' Νη

Με γα λυ νει η ψυ χη μου τον Κυ ρι

ον και η γα λλι α σε το πνευ μα μου

ε πι τω Θε ω τω Σω τη ρι μου

Την τι μι ω τε ραν των Χε ρου βιμ και εν

δο ξο τε ραν α συγ κρι τως των Σε ρα φιμ την

α δι α φθο ρως Θε ον Λο ο γον τε κου

σαν την ον τως Θε ο το κον σε ε με γα λυ

υ νο ο μεν

Din Doxologia lui Manuil Protopsaltul

Ἦχος πλ. δ' Νη

Δο ο ξα σοι τω δει ξαν τι το φως δο

ξα εν υ ψι ι στοις Θε ω και ε πι

γης ει ρη η η νη εν αν θρω ποις ευ δο κι α

Προσ δε ξαι την δε η σιν η μων ο κα

θη με νος εκ δε ξι ω ων του Πα τρος και ε

λε η σον η μας

Ευ λο γη το ος ει ει Κυ ρι ι ε δι δα

ξο ον με τα δι και ω μα τα σου

Πα ρα τει ει ει νον το ε λε ο ος σου

τοις γι νω σκου σι σε Α α γι ος ο Θε

ος Α α γι ος ι σχυ ρος Α γι ος α

θα να τος ε λε η σον η μας

Prochimen

Ἦχος

Φω νη η μου προς Κυ υ ρι ι ον

ε ε κε ε ε ε ε κρα α α α α

ξα φω ω νη η η η μου προς τον

Θε ο ο ον και αι αι προ σε ε ε ε ε

σχε ε ε ε μοι

Dupa Evanghelia utreniilor duminicilor Postului Mare

Ἦχος πλ δ' Νη

Δο ξα Πα α τρι ι και αι Υι ι ω Ϗ και

Α γι ω ω Πνε ε ε ε ευ μα α α α τι δ

Της με τα νοι α α ας α νοι οι ξον

μοι οι πυ υ λας Ζω ο ο δο ο ο ο ο τα δ

ορ θρι ζει γαρ το ο ο πνευ μα α μου προς να

α ο ον τον α γι ι ι ο ο ο ο ον

σου δ να ον φε ρον του σω μα τος ο ο

ο λο ον ε σπι λω ω ω με ε ε ε ε

νον δ α αλλ ως οι κτιρ μο ον κα α α θα α α

α ρον Δ ε ε ευ σπλα α γχνω σου ε · ε ε

λε ε ε ε ε ει δ

EHUL I (eso)

Ἦχος Πα

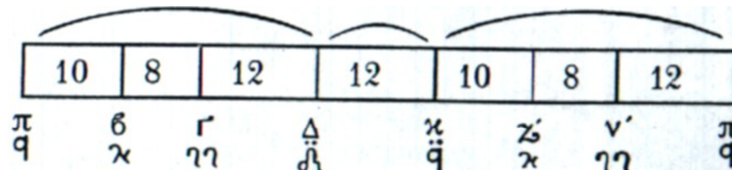
La un sunet deasupra lui DI, a doua bază de derivație a octoihului bisericesc, găsim sunetul KE, care este bazul ehului I . Astăzi, acest eh – cu bazul pe KE - este considerat ca al melosului papadic. Totuşi, de vreme ce sunetul KE, în ceea ce priveşte înălțimea acestuia , este acut , bazul acestui eh s - a transferat pe sunetul PA , baza ehului I plagal . Asfel , vorbim acum despre ehul I eso (de jos) , care foloseşte scara ehului I plagal şi continuă cu tetracordurile despărțite , după cum arată şi ftoraua de pe mărturia lui .

Mărturia ehului înseamnă :

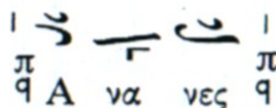
însă înclină Ἦχος = ehul I; oxia arată că se găseşte la o notă deasupra ehului plagal. Astăzi tinde să predomine tetrafonul pentru a se arăta că este autentic, având bazul teoretic pe sunetul KE.

PA = bazul lui, sunetul PA de la mijlocul diapasonului.

= ftoraua ehului, care arată desfăşurarea intervalelor scării lui.

Apihima ehului este <u>Ananes</u>:

În ehul I sunt intonate melosurile irmologicului, stihiraricului şi papadicului.

Melosul irmologic are ca sunete principale: PA, DI şi KE (rareori). Face cadențe imperfecte pe DI şi pe KE şi finale pe PA .

Melosul stihiraric şi papadic au ca sunete principale: PA, GA, DI , KE şi PA'. Face cadențe imperfecte pe GA, pe DI, pe KE şi finale pe PA.

Atracții melodice se întâlnesc pe VU şi pe DI când predomină sunetul GA. Pe GA când predomină sunetul DI şi pe NI de sus când predomină PA

de sus, adică atunci când modulează în eh IV. ZO' sus este natural când melosul trece de acests şi urcă; în celelalte cazuri are întotdeauna ifes.

În melosul irmologic , când precedă un stih , începe de la sunetul PA , se opreşte pe DI pe care şi încheie , în timp ce melosul stihiraric începe de la sunetul PA şi se încheie iarăşi pe acesta .

Din stihologia Vecerniei

Ἦχος Πα

Θου Κυ ρι ε φυ λα κην τω στο μα τι μου
και θυ υ ραν πε ρι ο χης πε ρι τα χει λη μου
Μη ε κκλι νης την καρ δι αν μου εις λο γους
πο νη ρι ας του προ φα σι ζε σθαι προ φα α
σεις εν α μαρ τι ι αις
Φω νη η μου προς Κυ ρι ον ε κε κρα ξα
φω νη μου προς Κυ υ ρι ον ε δε η θην
Προ σχες προς την δε η σιν μου ο ο τι
ε τα πει νω θην σφο δρα

La Utrenie

Ἦχος Πα

Θε ος Κυ ρι ος και ε πε φα νεν η μιν
ευ λο γη με νος ο ερ χο με νος εν ο νο
μα τι Κυ ρι ου

Ε ξο μο λο γει σθε τω Κυ ρι ω και
ε πι χα λει σθε το ο νο μα το α γι
ον αυ του

Troparul Invierii

Ἦχος Πα

Του λι θου σφρα γι σθεν τος υ πο των Ι ου

δαι ων και στρα τι ω των φυ λα σσον των το

α χραν τον σου σω ω μα α νε ε στης τρι η

με ρος Σω τηρ δω ρου με νος τω κο σμω την

ζω ην δι α τουτο αι δυ να α μεις των ου

ρα νων ε βο ων σοι Ζω ο δο ο τα

δο ο ξα τη Α να στα σει σου Χρι στε δο ο

ξα τη βα σι λει α σου δο ξα τη οι κο νο

μι α σου μο νε φι λα αν θρω ω πε

Din cantarile Antifoanelor

Ἦχος Πα

Εν τω θλι βε σθαι με ει σα κου σον μου
των ο δυ νω ων Κυ ρι ε σοι κρα ζω

Τοις ε ρη μι κοις α παυ στος ο θει ος πο
θος ε γγι νε ται κο σμου ου σι του μα ται αι ου
ε κτο ος

Εις τα ο ρη των σων υ ψω σαν με νο
μων α ρε ταις εκ λαμ πρυ νον ο Θε ος ι να υ
μνω σε

Ε πι τοις ει ρη κο σι μοι ο δευ σω
μεν εις τας αυ λας του Κυ ρι ι ου ευ φραν θη
μου το πνευ μα συγ χαι ρει η καρ δι α

Ceea ce esti mai cinstita

Ἦχος Πα

Με γα λυ νει η ψυ χη μου τον Κυ ρι
ον και η γα λλι α σε το πνευ μα μου
ε πι τω Θε ω τω Σω τη ρι μου

Την τι μι ω τε ραν των Χε ρου βιμ και
εν δο ξο τε ραν α συγ κρι τως των Σε ρα φιμ
την α δι α φθο ρως Θε ον Λο γον τε κου
σαν την ον τως Θε ο το κον σε με γα λυ
νο μεν

Din canoanele Nasterii Domnului

Ἦχος Πα

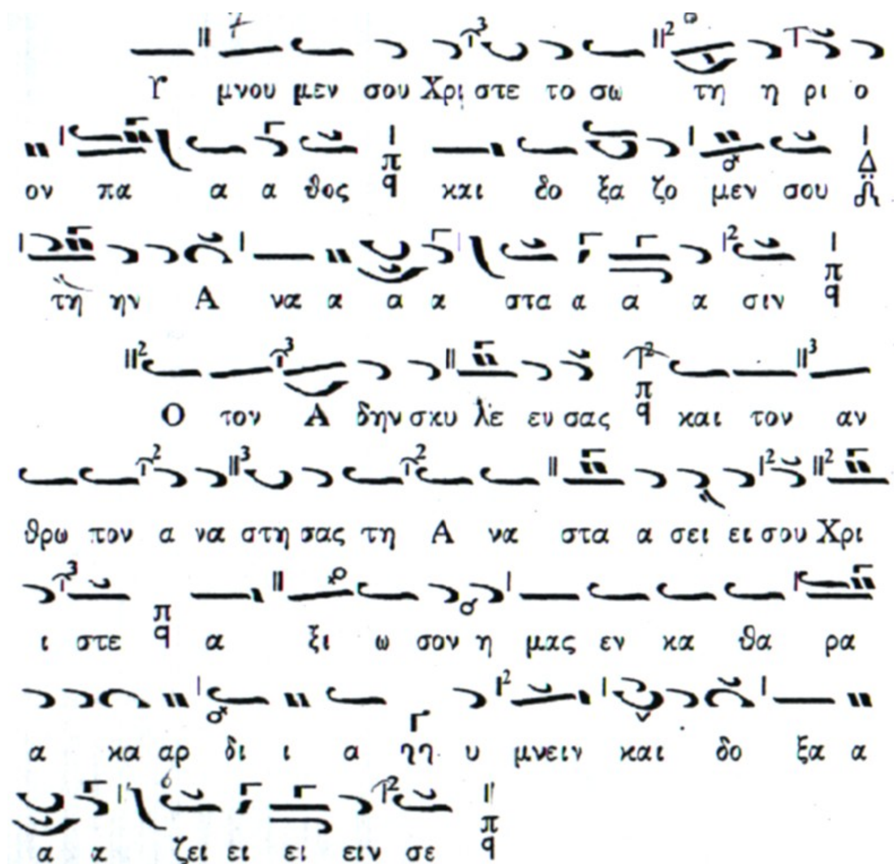
Ση με ρον ο Δε σπο τη ης τι κτε ται ως
βρε φος υ πο μη τρος Παρ θε νου

Στερ γειν μεν η μα ας ως α κιν δυ νον φο
ο βω ρα ον σι ω πην τω πο θω δε Παρ θε
νε υ μνους υ φαι νει συν το νως τε θειγ με
ε νους ερ γω ω δες ε στιν α λλα και Μη τηρ
σθε νος ο ση πε φυ κεν ηη η προ αι αι
ρε σις δι δου

Din cantarile laudelor

Ἦχος Πα

Πα σα πνο η αι νε σα α τω το ον Κυ
υ υ ρι ι ι ι ον αι νει τε τον Κυ
ρι ον εκ τω ω ων ου ρα α νων ηη αι νει
τε Α αυ το ο ον εν τοι οις υ ψι ι ι ι
στοις Σοι πρε ε ε πει υ υ μνος τω ω
ω ω Θε ε ε ε ω

EHUL I TETRAFONIC DE LA KE

(EHUL I EXO – DE SUS)

Ἦχος Κε

În vechime, toate melosurile ehului I erau intonate de la sunetul KE, bazul natural el ehului. Acest eh de la KE este numit astăzi şi ehul I tetrafonic, considerat glas al melosului papadic. De multe ori, melosul lui face cadențe pe GA sau pe DI sau pe PA, cu atracțiile melodice corespunzătoare.

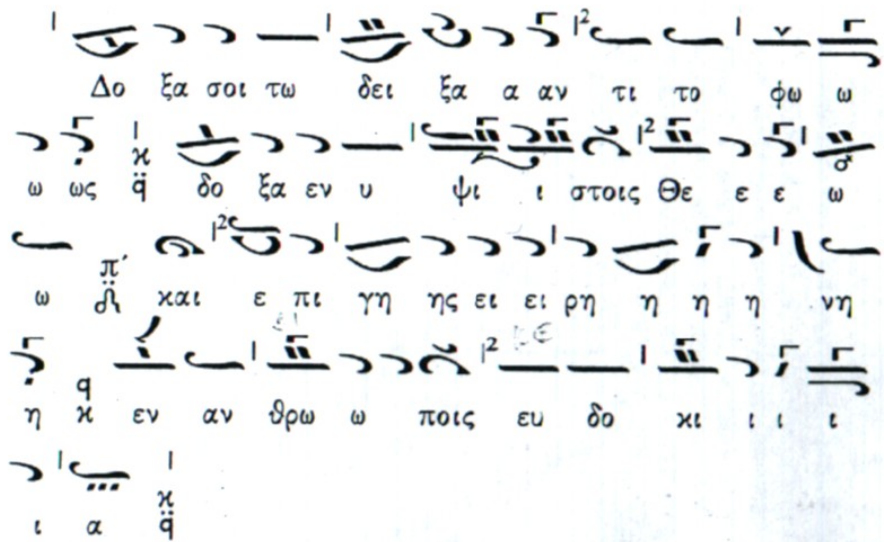
10	8	12	10	8	12	12

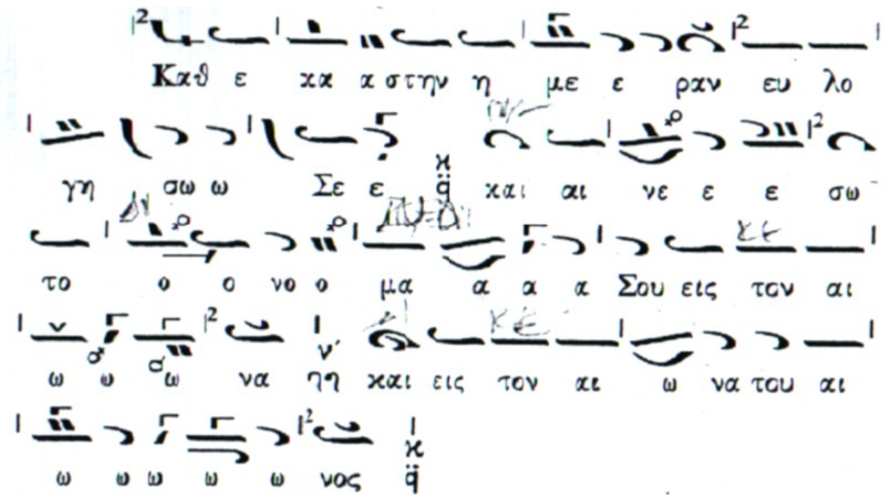
Apihima ehului este Ananes, care începe de la PA şi se încheie pe KE:

Α να α νες

Din Doxologia lui Hurmuz Hartofilax

Ἦχος q̈ Κε ὁ

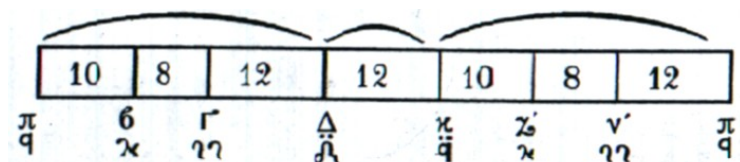

EHUL I PLAGAL

Ἦχος π q̈ Πα ρ

La patru sunete mai în jos de la bazul ehului i de la KE, se găseşte plagalul lui, a cărui scară se desfăşoară având două tetracorduri despărțite.

Mărturia ehului înseamnă :

Ἦχος = ehul i plagal

Πα = bazul lui este sunetul PA

= ftoraua ehului, care indică desfăşurarea intervalelor scării lui .

Apihima lui este <u>Aneanes</u>:

În acest glas se intonează melosul papadic precum polielee, laude, doxologii, prochimene şi aliluiare de la Apostol, heruvice, chinomice, cratime, matimi, irmoase calofonice etc . De aceea s - a numit ehul I plagal al melosului papadic . Are ca sunete principale : PA , GA , KE şi PA' de sus . Face cadenţe imperfecte pe GA , KE şi PA' de sus , şi perfecte şi finale pe PA . De multe ori PA' de sus atrage , ca şi ehul IV Aghia , pe NI' de sus. ZO' de sus este natural când melosul trece de acesta şi urcă ; în celelalte cazuri are mereu ifes.

Când precede un stih, se începe de la PA, se opreşte pe KE şi se încheie pe PA.

Din starea a doua a Polieleului

Ἦχος πλ. ᾱ Πα

Ε ξο μο λο γει σθε τω Κυ ρι ω ο τι

α α γα α θο ος α λλη λου ι α ο ο τι

εις τον αι ω ω ω να το ε λε ο ος αυ

του ου α λλη λου ου ι ι α

Ε ξο μο λο γει σθε τω Θε ω ω ω

ω τω ων θε ε ω ων α λλη λου ι α ο ο

τι εις τον αι ω ω ω να το ε λε ο ος

αυ του ου α λλη λου ου ι ι α

Ε ξο μο λο γει σθε τω Κυ ρι ω των κυ

ρι ι ι ι ω ων α λλη λου ι α ο ο τι

εις τον αι ω ω ω να το ε λε ο ος αυ

του ου α λλη λου ου ι ι α

Din starea intai a polieleului de Petru Lampadarie Peloponisiul

Ἦχος πλ. α' Πα

Οι ε στω ω ω τε ες εν οι οι

οι χω Κυ ρι ι ι ι ου εν α αυ λαις οι

χου Θε ε ου ου ου ου η η η η μω ω ω

ω ω ω ω ω ω ω ω ων α α α

λλη η η λου ου ι ι ι α

Αι νει ει τε τον Κυ ρι ι ον ο ο

τι α γα θο ο ος Κυ υ ρι ι ι ο ο

ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ος

α α α λλη η η λου ου ι ι ι α

În matimile papadice, ehul acesta are adeseori sunetele DI şi ZO cu ifes (ρ). Astfel, de la şi pe sunetul GA se aude o parte cromatică moale a ehului. De multe ori melosul se opreşte pe ZO' de sus (cu ifes). Atracții melodice se întâlnesc pe VU (σ σ) spre GA şi pe KE (σ) spre ZO' (cu ifes).

Din cantarea Heruvicului de Teodor Focheos

Ἦχος πλ. α' Πα

Ει χο νι ι ι ι ι ι ι ι ι ι

ι ι ι ι ι ι ι ηη ι ι ι ι ι ι ι

ι ι ι ι ι ι ι ι ι ι ι ι ι ι ηη

EHUL I PLAGAL TRIFONIC

Melosul stihiraric al ehului I plagal se încheie pe DI , şi ehul se numeşte *ehul I plagal trifoni* . Staționarea melosului pe DI cere ca sunetul GA să aibă diez (♂ ♂).

Când urmează rostirea preotului , finalul melosului se face pe PA. Adesea, la ehul acesta, ZO' de sus are ifes permanent, fapt care este indicat de ftoraua: ⚲.

Hristos a inviat !

Ἦχος πλ. α' Πα

Χρι στο ος α νε ε στη η ε εκ νε ε

κρων θα να α τω θα α να α το ον πα τη

η η σα α α ας και τοι οις ε εν τοις μνη

μα σι ηη ζω ω ην χα ρι σα α με νος

Din Binecuvantarile Invierii de Petru Peloponisiul

Ἦχος Πα

Α λλη η λου ι ι α α α α λλη η

λου ου ι α α λλη η λου ι ι α α δο ο

ξα σοι ο ο Θε ος

Din stihirile invierii de la laude

Ἦχος Πα

Κυ ρι ι ε ο τον Α δην σκυ υ λε ε ευ

σας και τον θα να α τον πα τη σα ας Σω τη

η η η ηρ η η η η μων ο φω τι σας

το ον κο ο ο σμον τω σταυ ρω τω τι ι μι ι ι

ω ε λε η η σον η η μας

Din starea intai a Prohodului

Ἦχος Πα

Η ζω η εν τα φω κα τε τε θης

Χρι στε και α γγε λων στρα τι αι αι ε ξε

πλη ττον το συγ κα τα βα σιν δο ξα ζου σαι την σην

Η ζω η πως θνη σκεις πως και τα φω

οι κεις του θα να του το βα σι ι λει ον

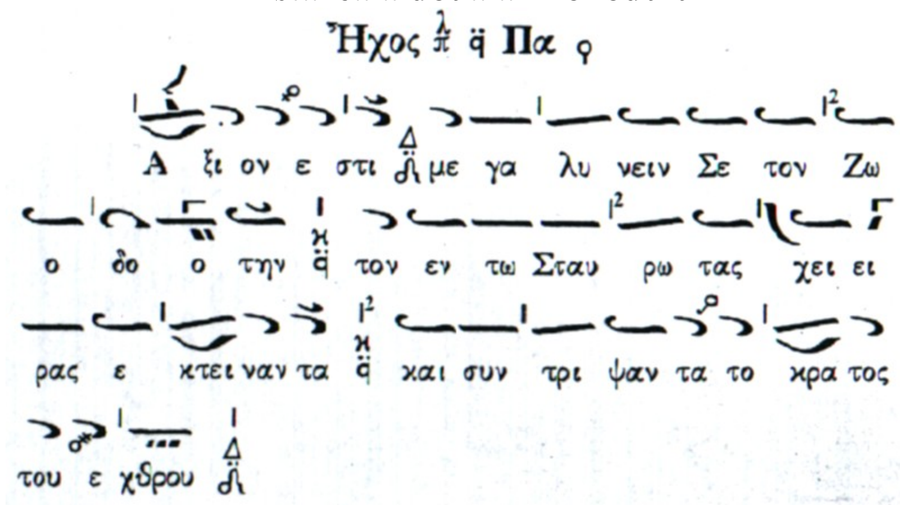
λυ εις δε και του Α δου τους νε κρους ε ξα νι στας

Με γα λυ νο μεν σε Ι η σου βα

σι λευ και τι μω μεν την τα φη ην και τα

πα θη σου δι ων ε σω σας η μας εκ της φθο ρας

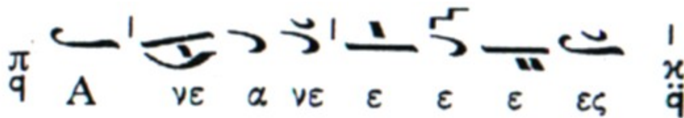
Din starea a doua a Prohodului

EHUL I PLAGAL TETRAFON

Anumite melosuri grabnice şi potrivite ale ehului I plagal se termină pe sunetul KE. Această ramură a ehului este numită ehul I plagal tetrafon .

Adesea , la ehul acesta ZO' de sus are în permanenţă ifes (adică , chiar şi când melosul trece de acesta şi urcă) , fapt care este indicat de ftoraua , care face pe ZO' şi VU de sus cu ifes. Are apihima ehului I plagal cu urcarea pe tetrafonia ehului .

Din stihologia Vecerniei

Ἦχος πλ. α' Πα

Θου Κυ ρι ε φυ λα κην τω στο μα τι ι μου

και θυ ραν πε ρι ο χης πε ρι τα χει λη μου

Μη ε κκλι νης την καρ δι αν μου εις λο γους

πο νη ρι ι ας του προ φα σι ζε σθαι προ φα σεις εν

α μαρ τι ι αις

Φω νη η μου προς Κυ ρι ον ε κε κρα

ξα φω νη μου προς Κυ υ ρι ον ε δε η η θην

Εκ χε ω ε νω πι ον αυ του την δε η

σι ιν μου την θλι ψιν μου ε νω πι ον αυ του α πα

γγε λω

Εν ο δω ταυ τη η ε πο ρευ ο ο

μην ε κρυ ψαν πα γι δα μοι

Din Binecuvantarile Invierii de Petru Peloponisiu

Ἦχος Πα

Ευ λο γη τος ει ει ει Κυ ρι ι ε ε

ε δε δα ξο ο ον με τα α α α δι ι

και ω ω μα α τα α α σου

Din podobia „Bucura-te, camara…”

Ἦχος Πα

Μα κα ρι ος α νηρ ο φο βου με νος

τον Κυ ρι ον

Χαι ροις α σχη τι κων α λη θως α

γω νι σμα των το ευ ω ω δες κει μη λι

ον Σταυ ρον γαρ επ ω μων α α ρας και τω

δε σπο τη Χρι στω σε αυ τον πα μμα α καρ

α να θε με νος ....

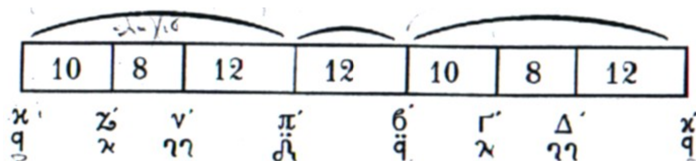
Anumite melosuri papadice ale ehului I plagal încep de la ZO'' de sus , care are mereu ifes cu ftoraua , pe care face cadență şi încheie melosul .Ramura aceasta se numeşte *ehul I plagal pentafonic* . Scara lui este mixtă , cu intervalele diatonicului moale de la PA până la KE , şi de acolo în sus intervalele diatonicului dur (despre care vom vorbi mai jos) , cu sunetele ZO' de sus şi VU de sus în permanență cu ifes . Face cadențe imperfecte pe DI , şi pe ZO'' de sus , perfecte şi finale pe PA sau pe ZO' de sus.

Din Doxologia de Gheorghe Violakis

Δο ξα σοι τω δει ξαν τι ι το ο φω ως
δο ξα εν υ ψι ι ι στοι οις Θε ε ω ω
και ε πι γης ει ρη η η νη εν αν θρω ποις
ε ευ δο ο ο κι ι ι ι α
Ο τι πα ρα σοι οι πη η γη η η ζω
ω ης εν τω φω τι ι ι ι σου ου ο
ψο ο ο ο με ε θα φω ως

EHUL I PLAGAL IRMOLOGIC DE LA KE SAU EHUL I PLAGAL TETRAFON

Toate melosurile irmologice ale ehului I plagal se psalmodiază de la sunetul KE, pe care se pune ftoraua modificând în mod paralel şi simetric şi mărturiile sunetelor. Ramura aceasta se numeşte *ehul I plagal irmologic de la KE* şi *ehul I plagal tetrafon.*

Ehul plagal nu este folosit permanent. Se opreşte adesea pe difonia lui, pe NI' de sus, având pe ZO' de sus cu diez şi pe PA' de sus cu ifes. Însă când melosul se opreşte pe PA' de sus, atunci acesta este natural. În fine, GA' de sus are ifes când melosul ajunge până la el.

Apihima ehului este <u>Aneanes</u>:

Pe acest eh se intonează melosurile papadice .

Are ca sunete principale: KE , NI' de sus şi PA' de sus. Face cadenţe imperfecte pe NI' şi PA' de sus şi finale pe KE.

La Utrenie

Ἦχος λ/π ϥ̈ Κε ρ

Ε ξο μο λο γει σθε τω Κυ ρι ω και

ε πι κα λει σθε το ο νο μα το α γι

ον Αυ του

Θε ος Κυ ρι ος και ε πε φα νεν η μιν

ευ λο γη με νος ο ερ χο με νος εν ο

νο μα τι Κυ ρι ι ι ι ου

Din cantarile Antifoanelor

Ἦχος λ/π ϥ̈ Κε ρ

Εν τω θλι βε σθαι με δα βι τι χως ηη α

δω σοι Σω τη ηρ μου ρυ σαι μου την ψυ χην εκ γλω

ω σσης δο λι ι ι ι ι ας

Εις τα ο ρη ψυ χη αρ θω μεν δευ ρο ε

κει ει σε ο θεν βο η η θει α η κει

Ε πι οι κον Δα βιδ ηη τα φο βε ρα

τε λε σι ουρ γει ει τε πυρ γαρ ε κει φλε ε

γων α παν τα αι σχρο ο ο ο ον νουν

Ceea ce esti mai cinstita

Ἦχος πλ. Κε

χ Με γα λυ νει η ψυ χη μου τον Κυ

ρι ον και η γα λλι α σε το χ πνευ μα

μου ηη ε πι τω Θε ω ω τω Σω τη ρι μου

Την τι μι ω τε ραν των Χε ρου βιμ ηη και

εν δο ξο τε ραν α συγ κρι τως των Σε ρα φιμ ηη την

α δι α φθο ρως Θε ον Λο γον τε κου ου σαν

την ον τως Θε ο το κον Σε ε με γα λυ νο ο

μεν

Din Doxologie de Manuil Protopsaltul

Ἦχος λ πα Κε

Δο ξα σοι τω δει ξαν τι το φως ηη δο ξα εν

υ ψι ι στοις Θε ω ηη και ε πι γης ει ρη

η νη εν αν θρω ποις ευ δο κι ι α

Ευ λο γη το ος ει Κυ ρι ε ηη δι δα

ξον με τα δι και ω μα τα σου

Ο τι πα ρα σοι πη γη ζω ης ηη εν τω

φω τι σου ο ψο με θα φως

Πα ρα τει νον το ε λε ος σου ου τοις γι νω

σκου σι σε Α γι ος ο Θε ος ηη Α γι ος

ι σχυ ρος ηη Α γι ος α θα να τος ε λε η

σον η μας

Din Binecuvantarile Invierii de Petru Peloponisiu

Ἦχος πλ. α' Κε

Ευ λο γη το ος ει Κυ υ ρι ι ε

δι δα ξο ο ο ον με τα α δι ι ι και ω

ω μα τα α α α σου

Α λλη λου ι α α λλη λου ου ι ι α

α λλη λου ου ι ι α δο ξα α σοι οι οι ο

Θε ε ο ο χ ο ο ος

Notă:

În anumite locuri ale ehului I plagal pentafonic, compozitorii, vrând să evidențieze cuvintele care exprimă tristețe, jale, etc ., califică drept enarmonic intervalul KE - ZO' (un sfert de ton), deoarece ZO' primeşte ifes de 6 secțiuni , drept pentru care intervalul KE - ZO' devine enarmonic diez (4 secțiuni) şi ZO' - NI' ton mărit (14 secțiuni) . Această ramură a ehului I plagal cu aceste intervale se numeşte *ehul I plagal enarmonic* .

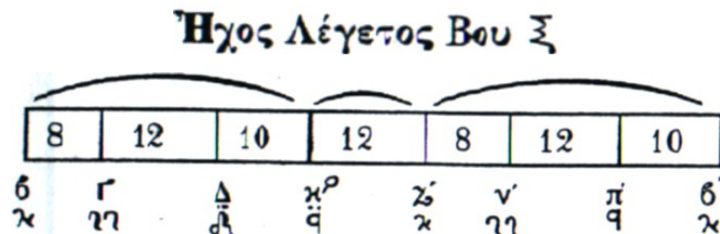
EHUL IV

1 . Melosul irmologic

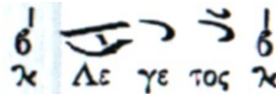
Cele mai multe melosuri irmologice ale ehului IV se psalmodiază ca eh cu bazul pe sunetul VU şi cu tetracorduri despărțite , şi care are forma şi " ideea " ehului plagal . Acest eh se numeşte leghetos sau ehul II plagal diatonic , Într - adevăr , dacă de la sunetul DI , a

doua bază de derivație a ehurilor , urcăm două sunete , găsim pe ZO' de sus , care formează plagalul acestuia pe sunetul VU .

EHUL LEGHETOS
(EHUL II PLAGAL DIATONIC)

Apihima ehului este <u>leghetos</u> :

care arată cu adevărat legătura acestui eh cu ehul IV de la DI aşa cum este considerat până la mijlocul lui. Această legătură devine clară şi din mărturia ehului:

Mărturia ehului inseamnă:

Ἦχος = ehul IV

 = eh autentic , la patru note deasupra bazului de derivație a ehurilor .

 = două note mai jos de sunetul DI

VU = bazul lui este VU de la mijlocul diapasonului.

 = ftora ehului.

Are ca sunete pricipale: VU , DI şi ZO' de sus. Face cadențe imperfecte pe DI, pe ZO' de sus ŞI pe PA, şi perfecte şi finale pe VU . Atracții melodice se întâlnesc pe PA spre VU , pe GA spre DI şi pe KE spre ZO'. ZO' de sus primeşte ifes când melosul ajunge până la el şi coboară ; totuşi este natural când melosul trece de el şi urcă; în coborâre este iarăşi cu ifes.

Leghetos arareori ajunge eptafonie . Când melosul ajunge până la VU' de sus şi revine, atunci sunetul acesta are ifes; când totuşi urcă şi staționează pe VU de sus, atunci acesta este natural.

Când precedă un stih , se începe de la sunetul VU, urcă până la DI , şi se încheie în mod potrivit pe sunetul VU.

Din stihologia Vecerniei

Ἦχος Βου

Θου Κυ υ ρι ε φυ λα κην τω στο μα
τι ι μου και θυ υ ραν πε ρι ο χης πε ρι τα
χει λη μου

Μη ε κκλι νης την καρ δι αν μου εις λο γους
πο νη ρι ι ας του προ φα σι ζε σθαι προ φα α
σεις εν α μαρ τι ι αις

Φυ λα ξο ον με α πο πα γι ι δος ης
συ νε στη σαν το μοι και α πο σκαν δα λων
των ερ γα ζο με ε νων την α νο μι αν

Προ σχες προς την δε η σι ιν μου ο ο
τι ε τα πει νω θην σφο ο δρα

Din cantarile Antifoanelor

Ἦχος Λέγετος Βου ξ

Εκ νε ο τη τος μου πο λλα α πο λε μει
με πα α θη λ αλλ αυ τος αν τι λα βου και
σω σον Σω τηρ μου λ

Ε πι τον Κυ ρι ον ελ πι ι δα πας
τις κε κτη με νος λ υ ψη λο τε ρας ε στι παν
των των λυ που ουν των λ

Ε πι την μη τε ρα αυ του ως ε χει τις
στορ γην λ ε πι τω Κυ ρι ω θερ μο τε ρον
φιλ τρον χρε ω στου μεν λ

Ceea ce esti mai cinstita

Ἦχος Λέγετος Βου

Με γα λυ νει η ψυ χη μου τον Κυ ρι
ον και η γα λλι α σε το πνευ μα μου
ε πι τω Θε ω ω τω Σω τη ρι μου
Την τι μι ω τε ραν των Χε ρου βιμ
και εν δο ξο τε ραν α συγ κρι τως των Σε
ρα φειμ την α δι α φθο ρως Θε ον Λο
γον τε κου σαν την ον τως Θε ο το κον
Σε ε με γα λυ νο μεν

Din stihologia laudelor

Ἦχος Βου ξ

Αι νει τε Αυ τον η λι ος και σε λη νη
αι νει τε Αυ τον παν τα τα α στρα και το φως
Αι νει τε Αυ τον οι ου ρα νοι των ου
ρα νων και το υ δωρ το υ πε ρα νω των
ου ρα νων αι νε σα τω σαν το ο νο μα Κυ
ρι ου

Καυ χη η σον ται ο σι οι εν δο ξη
και α γα λλι α σον ται ε πι των κοι των αυ των
Αι υ ψω σεις του Θε ου εν τω λα ρυ
γγι Αυ του και ρομ φαι αι δι στο μοι εν ταις
χερ σιν αυ των

Megalinariile de la Vovidenie

Ἦχος Λέγετος Βου

Α α γγε λοι την ει σο δον της

πα α να γνου ο ρων τες ε ξε ε πλη

η το ον το πως η Παρ θε ε νος ει ει

ση η η η η ηλ θεν εις τα Α α α γι

α α των Α α γι ι ι ω ων

Din primul rand de antifoane al melosului irmologic pe larg

Ἦχος δ̄ Βου

Εκ νε ο τη το ο ο ος μου πο ο ο
λλα α α πο λε ε μει με ε πα α α
θη η λ αλλ α αυ τος α αν τι ι λα α
α βου ου ου και σω ω ω σον Σω ω τη
η ηρ μου ου λ

Α γι ω πνευ μα τι ι ι πα α α σα
ψυ υ χη ζω ω ου ου ου ται αι λ και
κα α θα αρ σει υ ψου ου ου ται αι λα α αμ
πρυ υ νε ε ε ται Δ τη η τρι ι α δι
κη η μο ο να α α δι ι ι ι ι ι ι
ε ε ρω κρυ υ φι ι ι ω ως λ

2 . Melosul stihiraric .

Melosul stihiraric al ehului IV (stihirile, idiomele şi " slavele ") se psalmodiază în ehul IV stihiraric de la PA, care este o combinație dintre ehul I eso şi leghetos . Am văzut că la patru sunete de la baza de derivație a ehurilor, sunetul DI, se obține pe PA' de sus un

eh IV . Deoarece bazul acestuia era afară de sunetele de la mijlocul diapasonului, s - a transferat pe antifonia lui , adică şapte sunete în jos , pe sunetul PA .

EHUL IV STIHIRARIC (DE LA PA)

Ἦχος Πα

Ehul acesta începe de la PA , care este şi bazul lui , şi se încheie , de obicei , pe VU de la leghetos (în vechime se încheia pe PA).

Mărturia ehului înseamnă :

Ἦχος = ehul IV

= eh autentic , la patru sunete mai sus de bazul de derivație al ehurilor

PA = are bazul pe sunetul PA de la mijlocul diapasonului

= ftoraua ehului

10	8	12	12	10	8	12	
	8	12	10	12	8	12	10

Apihima ehului este Aghia :

A γι a

Când ehul se termină pe sunetul PA , foloseţte scara ehului I eso , preluând şi toate caracteristicile lui (sunete principale , atracții melodice etc.) , în timp ce , atunci când se termină pe VU preia caracteristicile Leghetos - ului . Face cadențe imperfecte şi perfecte pe DI , pe VU şi pe PA , şi finale pe VU .

Ehul IV de la PA , chiar dacă este unit cu ehul I eso , cu leghetosul şi cu ehul IV papadic (îl vom prezenta imediat după acesta) , totuşi se deosebeşte după formele melodice şi cadențe .

Când precedă un stih , se începe de la bazul PA , urcă la VU , şi apoi la DI , şi se încheie în mod potrivit, pa PA .

Ἦχος Πα

Δο ο ξα α Πα τρι ι ι ι και αι Υἱ

υι υι ω και Α γι ω Πνε ε ε ε ευ

μα α α α τι

Και νυν και α ει και εις τους αι ω νας των

αι ω νω ων α α α α α μην·

Cantari de la laude

Ἦχος Πα

Πα σα πνο η αι νε σα τω ω το ον

Κυ υ υ ρι ι ι ι ον αι νει τε τον

Κυ ρι ον εκ των ου ρα α νων αι νει τε

Α α αυ το ον εν τοι οις υ υ υ ψι

ι ι ι ι στοις Σοι πρε ε πει υ μνος τω

Θε ε ω ω

Αι νει ει ει τε Α αυ τον πα αν

τες οι α α α γγε λοι οι Α α αυ του

αι νει ει ει ει τε Α αυ τον πα σαι αι Δυ

να α α μει εις Α α αυ του Σοι πρε ε

ε πει υ μνο ος τω Θε ε ω ω

Ο σταυ ρον υ πο μει να ας και αι θα α

α να α α α τον και α να στα ας ε

εκ των νε ε κρων παν το δυ να με Κυ ρι ι

ε δο ξα ζο με εν σου την α να στα α

σι ιν

Din cantarile slujbei Sfintilor Macabei

Ἦχος Πα

Ε πτα στυ λοι οι ε ε κλε ε κτοι εκ

μι ας πε ε τρας λο γι ι ι κη ης λα το

ο μη η η θε ε ε ε εν τες α σα

λευ τον ε δει ει ξαν τον του νο μου ου πυ υ

υ υ ρ γον δι ων ευ δο ο ο κη σον

Σω ω τηρ εν ει ει ρη η η νη φυ λα χθη η

ναι τας ψυ υ χας η η μω ων

3 . Melosul papadic

Ἦχος Δι

Melosul papadic al ehului IV se psalmodiază ca un eh care are bazul pe sunetul DI şi reprezintă ehul autentic al ehului IV plagal de la NI' .

EHUL IV PAPADIC

Mărturia ehului reprezintă :

Ἦχος = ehul IV

= eh autentic, la patru sunete în sus de sunetul NI (baz de derivaţie a ehurilor)

DI = bazul lui este DI de la mijlocul diapasonului

= ftoraua ehului, care arată desfăşurarea intervalelor scării lui

12	10	8	12	10	8	12

Δ κ ζ' ν' π' β' γ' Δ'

Apihima ehului este Aghia :

Pentru melosurile grabnice

Pentru melosurile potrivite

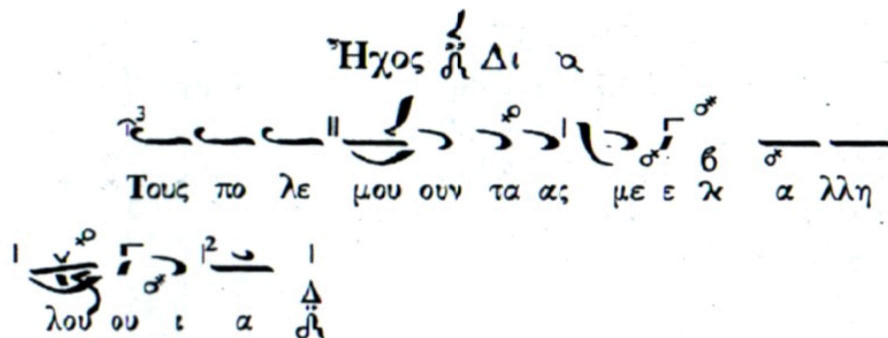
Are ca sunete principale: DI , ZO' de sus şi PA' de sus. Face cadenţe imperfecte pe ZO' de sus si pe PA' de sus (tetrafonia Aghia) , perfecte pe DI şi pe PA' de sus , şi finale pe DI .

Adesea , melosurile acestuia au legătură cu ehurile : leghetos , I plagal şi IV plagal , preluând şi caracteristicile lor .

Atracții melodice se întâlnesc pe GA ( ) spre DI , pe KE ( ) spre ZO' de sus , şi pe NI' de sus ( ) spre PA' de sus. Zo' de sus este natural când melosul lui trece deasupra acestuia şi urcă . În toate celelalte cazuri, ZO' este întotdeauna cu ifes .

Pe ehul acesta se întâlnesc compoziții ca : selecții din psalmi în versuri, polielee, laude, doxologii, prochimene, aliluiarile de la Apostol, imnuri religioase , tropare , irmoase , matimi şi cratimi .

Ecloghie la Inaltarea Cinstitei Cruci

Δι ι κα σον Κυ ρι ι ε τους α δι κου

ου ουν τας με ᾳ πο λε μη σον τους πο λε

μουν τα ας με ε ϰ α αλλη λου ου ι α

Α νε ε βης εις υ υ υ ψος ᾳ ηχ μα

λω τευ σας αιχ μα λω σι ι α αν ϰ α αλλη λου ου

ι α

Υ ψω θη σο ο μαι αι εν τοις ε ε

θνε ε σιν ϰ υ ψω θη η σο μαι εν τη γη η ϰ

α αλλη λου ου ι α

Και ποι μα νον αυ τους ϰ και ε πα ρον αυ

τους ε ως του αι ω νο ος ϰ α αλλη λου ου ι

α

Prochimenul Apostolului de la Boboteaza

Ἦχος Δι α

Ευ λο γη με νο ος ο ε ερ χο με ε

νος εν ο νο ο μα α τι Κυ ρι ι ου ου

ου ου ου ου ου

ὁ στίχος

Ε ξο μο λο γει σθε τω Κυ ρι ω ο

τι α γα θος ο τι εις τον αι ω να το

ε ε λε ε ε ο ος Α α αυ του

Din doxologia pe larg de Petru Peloponisiul

Ἦχος Δι α

Δο ο ξα α σοι τω δει ξα αν τι το ο

φως δο ο ξα α ε εν υ ψι ι ι στοι

οι οις Θε ε ε ω ω και ε πι ι γης ει ει

ει ρη η η η η νη εν αν θρω ω ποις

ευ δο ο κι ι ι ι ι ι ι α

Προ οσ δε ε ξαι ηη την δε η η σιν η η

μων ο κα θη με ε νος εκ δε ε ε

ξι ω ω ων του ου Πα α τρο ος και

ε λε ε η η η σο ον η η η μας

Ευ λο γη τος ει ει Κυ ρι ι ε ε ε δι

δα α ξο ο ον με ε τα δι και ω ω

μα α α τα α α α α Σου

CAP . 5 EHURILE DIATONICE DURE (I)

EHUL III (ESO)

Ἦχος (Ἔσω) Γα

La trei sunete mai sus de DI de la mijlocul diapasonului (bazul teoretic de derivație al ehurilor), pe NI' de sus , se constituie ehul III al muzicii bisericeşti . Pentru că totuşi era prea acut şi în afara mijlocului diapasonului, s - a transferat pe bazul plagului lui, pe sunetul GA , întrebuințând scara acestuia şi s-a numit ehul III eso (de jos) .

Mărturia ehului desemnează :

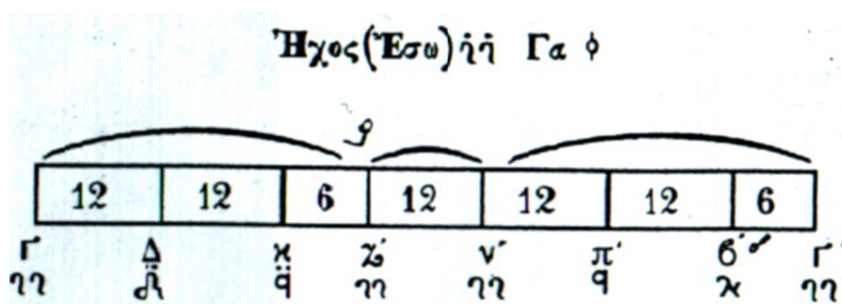
Ἦχος = ehul III

= oligonul arată că ehul are legătură cu ehul I plagal , iar cele trei sunete indică împreună faptul că bazul ehului este la trei sunete deasupra bazului de derivație ale ehurilor

GA = bazul ehului este sunetul GA

= ftoraua arată că ehul aparține diatonicului moale şi se constituie din tonuri mari , mărunte şi imitonuri .

Mărturia ehului se scrie şi cu denumirea muzicală a ehului , Nana :

Apihima ehului este Nana :

ηη Να α να ηη

Ehul III eso se împarte în : simplu sau papadic şi ehul III de mijloc .

Ehul III simplu sau ehul III papadic eso are ca sunete pincipale : GA , KE şi NI' de sus . Face cadențe imperfecte pe KE si pe NI' de sus , perfecte şi finale pe GA .

Pe acest eh se intonează polielee , laude pe larg , doxologii , heruvice şi chinonice .

Ehul III de mijloc se notează cu coborâtoarele difoniei la mărturia lui : ἦχος Ἔσω Γα (ἦ) . Pe acesta se psalmodiază melosurile irmologice şi stihirarice ale ehului III .

Când precedă un stih , se începe de la GA , urcă până la KE şi ajunge la final pe PA , de unde încep şi cântările care urmează .

Atracții melodice se întâlnesc pe DI( ) spre KE , pe ZO' de sus( ) spre NI' de sus (când se urcă o terafonie) , şi pe VU( ) spre GA . Când face cadențe pe PA şi pe NI , atunci preia atracțiile melodice ale ehului I plagal şi ale ehului IV plagal , în mod corespunzător . În anumite melosuri , melodia staționează şi pe sunetul DI (tetrafonia ehului IV plagal) .

În fine , anumite melosuri se termină pe sunetul NI . Atunci ehul acesta se numeşte ehul III din mijloc (de exemplu : condacul Naşterii Domnului :" Fecioara astăzi ") .

Din stihologia Vecerniei

Ἦχος (Ἔσω) Γα

Θου Κυ ρι ε φυ λα κην τω στο μα τι
μου ᾶ και θυ υ ραν πε ρι ο χης πε ρι τα
χει λη μου ηη

Μη ε κκλι νης την καρ δι αν μου εις λο
γους πο νη ρι ι ι ας ᾶ του προ φα σι ζε
σθαι προ φα σεις εν α μαρ τι αις ηη

Κα τε νο ουν εις τα δε ξι α α και ε
πε βλε πον ᾶ και ουκ ην ο ε πι γι νω σκων με ηη

Γε νη θη η τω τα ο τα σου προ σε χον
τα εις την φω νην της δε η σε ως μου ηη

Din stihirile invierii de la Vecernie

Ἦχος (Ἔσω) Γα

Ε ξα γα γε ἐκ φυλακῆς τὴν ψυχήν μου
του ε ξο μο λο γη σα σθαι τω ο νο μα
τι Σου

Τω σω σταυ ρω Χρι στε Σω τηρ θα να του κρα
τος λε λυ υ ται και δι α βο ο λου η πλα
α νη κα α τηρ γη η ται γε νος δε αν θρω πω ων
πι στει σω ζο με νον υ μνο ον σοι καθ ε κα
στην προ σφε ρει ει

Din cantarile Antifoanelor

Ἦχος (Ἔσω) ἡ ἡ Γα

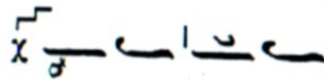
Την αιχ μα λω σι αν Σι ων συ ε
ξει λου εκ Βα βυ λω ω νος κα με εκ
των πα θων προς ζω ην ελ κυ σον Λο γε

Του καρ που ου της γα στρος τω Πνευ μα τι υι
ο ποι η τως σοι τω Χρι στω ως Πα τρι οι
Α γι οι παν το τε ει σι

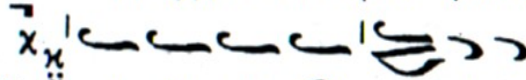
Οι φο βου με νοι τον Κυ ρι ον μα κα ρι
οι τρι βους βα δι ουν ται των εν το λων
φα γον ται ζω η ραν γαρ παγ καρ πι αν

Ceea ce esti mai cinstita

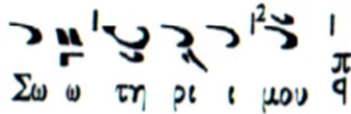
Ἦχος (Ἔσω) Γα

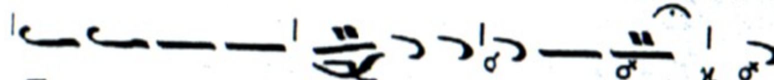
Με γα λυ νει ἡ ψυχή μου τόν Κύριον καί ἠ-

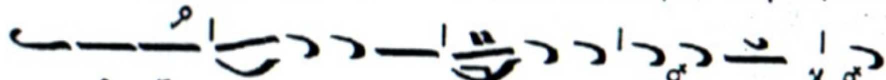
γαλλίασε τό πνεῦμα μου ε πι τω Θε ω ω τω

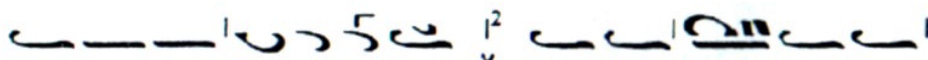
Σω ω τη ρι ι μου

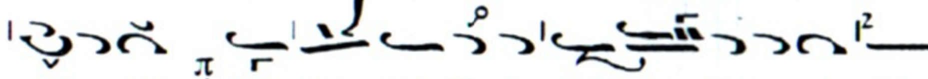
Την τι μι ω τε ραν των Χε ρου βιμ και

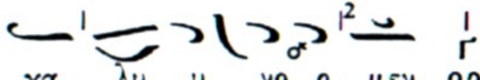
εν δο ξο τε ραν α συγ κρι τως των Σε ρα φιμ την

α δι α φθο ο ο ρως Θε ον Λο γον τε

κου σαν την ον τως Θε ο το ο κον σε με

γα λυ υ νο ο μεν

Din Doxologie de Manuil Protopsaltul

Ἦχος (Ἔσω) Γα

Δο ξα σοι τω δει ξαν τι το φω ως δο ξα εν
υ ψι ι στοις Θε ω και ε πι γης ει ρη η
νη εν αν θρω ποις ευ δο κι α

Υ μνου ου μεν σε ευ λο γου μεν σε προ
σκυ νου μεν σε δο ξο λο γου μεν σε ευ χα ρι
στου μεν σοι δι α την με γα α λην σου δο ξαν

Ευ λο γη τος ει Κυ ρι ε δι δα ξον με
τα δι και ω μα τα α σου

Πα ρα τει νον το ε λε ος σου τοις γι
νω σκου σι ι σε

Α γι ος ο Θε ος Α γι ος ι σχυ
ρος Α γι ος α θα να τος ε λε η σον η μας

Din megalinariile Intampinarii Domnului

Ἦχος (Ἔσω) Γα

Α χα τα λη πτο ον ε ε στι ι ιν ηη

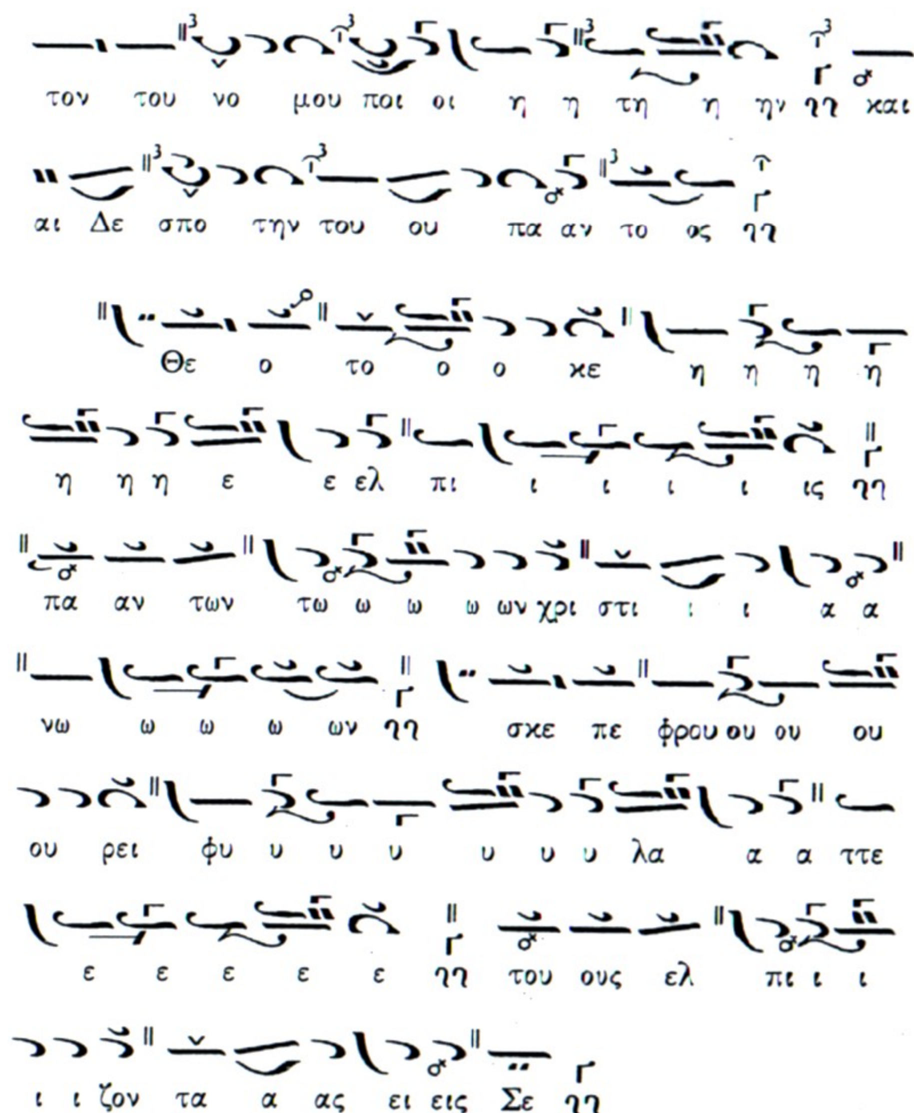
το ο τε λου με νο ον ε εν σοι οι ηη

και α γγε λοις και αι βρο ο τοι οι οις ηη μη

η τρο παρ θε νε ε α α γνη η ηη

Αγ κα λι ζε ται αι χε ερ σι ι ιν ηη

ο ο πρε σβυ της Συ υ με ε ω ων ηη

EHUL III PLAGAL DE LA GA (VARIS)

Ἦχος [neume] Γα [neume]

La trei sunete deasupra lui DI de la mijlocul diapasonului , pe NI' de sus se află bazul teoretic al ehului III . La patru sunete dedesupt , pe GA , se găseşte bazul ehului III plagal , pe care se intonează melosurile irmologice şi stihirarice .

Melosul papadic al ehului III plagal nu se psalmodiază pe diatonic dur de la GA (cu desfăşurarea tetracordului : tonuri mari , mărite şi imiton) , ci pe diatonicul moale de la ZO de jos (cu desfăşurarea tetracordului : ton mic , mare şi mijlociu sau mare) .

Ehul acesta nu este altul decât ehul II diatonic de la ZO' de sus (două sunete deasupra lui DI , al doilea baz de derivație al ehurilor) , care s - a transferat pe antifonia lui, pe ZO de jos , deoarece era în afara mijlocului diapasonului . S - a numit Varis , deoarece bazul lui era dedesupt de NI , primul baz de derivație al ehurilor . Elementul distinctiv esențial este că aparțin creațiilor muzicale papadice . Odată cu trecerea timpului s - a impus să se numească Varis şi ehul III plagal de la GA .

Melosurile irmologice şi stihirarice ale ehului Varis , preiau scara care este formată din tetracordurile despărțite şi cu tonuri mare , mare şi imiton .

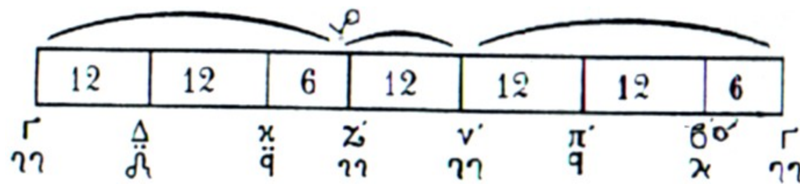
Mărturia ehului înseamnă :

Ἦχος = eh Varis

GA = bazul ehului este sunetul GA .

= urcarea diafonică la mărturia ehului vizează alte ramuri ale ehului varis .

= ftoraua ehului .

Apihima ehului este Aanes :

Are ca sunete principale : GA , DI şi NI' de sus . Face cadențe imperfecte şi perfecte pe GA şi pe DI , dar şi pe PA (ca ehul I) şi pe NI (ca ehul IV plagal) , şi finale pe GA . Atracții melodice se întâlnesc pe VU (σ σ̛) spre GA şi pe KE spre ZO , când melosul urcă o trifonie . Dacă ajunge la sfârşit pe PA şi pe NI , preia caracteristicile ehului I plagal şi ehului IV plagal , în mod corespunzător .

Când precedă un stih , atunci acesta se începe de la GA , urcă şi staționează pe DI şi ajunge la sfârşit încheind în mod corespunzător , pe GA .

Ἦχος Γα

Θου Κυ υ ρι ε φυ λα κην τω στο μα
τι ι μου και θυ ραν πε ρι ο χης πε ρι τα χει
λη μου ηη

Μη ε κκλι νης την καρ δι αν μου εις
λο γους πο νη ρι ι ας του προ φα σι ζε σθαι
προ φα σεις εν α μαρ τι ι αις ηη

Φω νη η μου προς Κυ ρι ον ε κε κρα
ξα φω νη μου προς Κυ υ ρι ον ε δε
η η θην ηη

Προ σχες προς την δε η σι ιν μου ο ο τι ε
τα πει νω θην σφο ο δρα ηη

Ρυ υ σαι με εκ των κα τα δι ω κον
των με ο τι ε κρα ται ω θη σαν υ περ ε με ηη

Din cantarile Antifoanelor

Ἦχος Γα

Την αιχ μα λω σι αν Σι ων εκ πλα νης ε

πι στρε ε ψας ηη κα με Σω τη ηρ ζω ω σον ε
ξαι ρων δου λο πα θει ει ας ηη

Εν τω νο ο τω ο σπει ρων θλι ι ψεις νη
στει ας με' τα δα κρυ υ ων ηη συ τος χα
ρας δρε ψε ται δραγ μα τα α ει ζω ο τρο
φι ας ηη

Οι φο βου με νοι τον Κυ ρι ον ο δους
ζω ης ευ ρο ον τες ηη νυν και α ει μα κα ρι ουν
ται δο ξη α κη ρα α τω ηη

Ceea ce esti mai cinstita

Ἦχος Γα

Με γα λυ νει η ψυ χη μου τον Κυ ρι
ον και η γα λλι α σε το πνευ μα μου ε

πι τω Θε ο ω τω Σω τη ρι μου ηη

Την τι μι ω τε ραν των Χε ρου βιμ και

εν δο ξο τε ραν α συγ κρι ι τως των Σε ρα φιμ ηη

την α δι α φθο ρως Θε ον Λο ο γον τε κου ου

σαν ηη την ον τως Θε ο το ο κον Σε με γα

λυ υ νο ο μεν ηη

Din stihirile invierii de la Laude

Ἦχος Γα

Αι νει τε Αὐτόν ἐπὶ ταῖς δυνα στει αις Αυ

του αι νει τε Αυ τον κα τα το χ πλη θος της με

γα λο συ υ νης Αυ του ηη

Α νε στη Χρι στο ος εκ νε κρων λυ σας θα να

του τα δε σμα ηη ευ α γγε λι ι ζου ου γη χα

ραν με γα α λην αι νει ει τε ου ρα νοι Θε ου την

δο ο ξαν

Αι νει τε Αὐτὸν ἐν τυμπάνῳ και χο ρω

αι νει τε Αυ τον εν χο ορ δαι αι αι αις και ορ

γα α α νω ω

Α να στα σι ιν Χρι ι ι στου δε α

α σα με ε νοι προ σκυ νη σω ω μεν α α

γι ον Κυ υ ρι ο ον Ι η η σου ου ουν τον

μο νον α να α μα α α αρ τη η η τον

Din doxologie de Manuil Protopsaltul

Ἦχος Γα

Δο ξα σοι τω δει ξαν τι το φως δο ξα

εν υ ψι ι στοις Θε ω ηη και ε πι γης ει ρη

η νη εν αν θρω ποις ευ δο κι ι α ηη

Υ μνου ου μεν σε ευ λο γου μεν σε

προ σκυ νου μεν σε δο ξο λο γου μεν σε ηη ευ χα

ρι στου μεν σοι δι α την με γα α λην σου δο ο

ξαν ηη

Ευ λο γη τος ει Κυ ρι ε δι δα ξο ον

με τα δι και ω μα τα α σου ηη

Πα ρα τει νον το ε λε ος σου ου τοις γι νω

σκου σι ι σε ηη

Α α γι ος ο Θε ος Α α γι

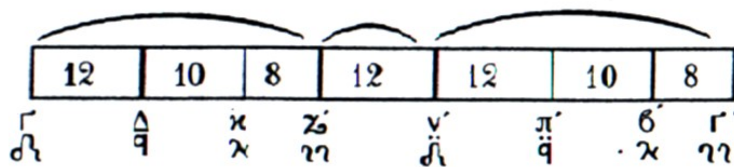
ος ι σχυ ρος Α γι ος α θα να τος ε λε η

σον η μας ηη

CAP . 6 EHURILE DIATONICE MOI (II)

EHUL IV PLAGAL TRIFONIC (IRMOLOGIC)

Majoritatea melosurilor irmologice ale ehului IV plagal se psalmodiază pe un eh care are bazul pe sunetul GA (bazul ehului III eso) , însă desfăşurarea intervalelor scării lui este identică cu cea de la NI . Astfel , el are ftoraua.............., iar mărturiile sunetelor se schimbă în mod corespunzător . Acest eh s - a numit *ehul IV plagal trifonic ,*deoarece bazul lui se găseşte la trei sunete deasupra lui NI , după cum arată şi mărturia ehului .

Are apehima ehului III <u>Nana</u> :

care dovedeşte subordonarea şi derivaţia lui din ehul IV plagal de la NI .

Are ca sunete principale: GA , DI , KE şi pe NI' de sus . Face cadenţe imperfecte pe DI ,pe KE şi pe NI' de sus (uneori şi pe PA şi pe NI) , şi perfecte şi finale pe GA .

Principala caracteristică e ehului este următoarea: coborârea melosului până la PA

şi întoarcerea imediat pe GA impune diez pe sunetele VU ,PA , VU , elemente care dau ehului un caracter cucernic.

Stihul aşezat înainte, începe pe GA şi ajunge până la KE , şi se termină în mod corespunzător, pe GA.

La Utrenie

Ἦχος $\overset{\lambda}{\pi}$ Γα

Θε ος Κυ ρι ος και ε πε φα α νεν

η η μιν ευ λο γη με νος ο ε ερ χο

με νος εν ο νο μα τι Κυ υ ρι ου

Troparul Invierii

Ἦχος $\overset{\lambda}{\pi}$ Γα

Εξ υ ψους κα τηλ θες ο ο ευ σπλα αγ

χνος τα φην κα τε δε ξω τρι ι η με ε

ρον ι να η μας ε λευ θε ρω σης των πα

θων η ζω η και η α να στα σις η μων Κυ

ρι ε ε δο ξα α σοι

Ceea ce esti mai cinstita

Ἦχος Πα

Με γα λυ νει ἡ ψυχή μου τόν Κύριον καί ἠγαλ-

λίασε τό πνεῦμα μου ε πι το Θε ω ω τω

Σω τη ρι μου

Την τι μι ω τε ραν των Χε ρου βιμ και

εν δο ξο τε ραν α συγ κρι τως των Σε ρα

φιμ την α δι α φθο ρως Θε ον Λο γον τε

κου σαν την ον τως Θε ο το κον σε με γα λυ

νο μεν

Din canoanele Paraclisului

Ἦχος Πα

Α ξι ον ε στιν ως α λη θως μα κα

ρι ζειν σε την Θε ο το ο κον την α ει μα

κα ρι στον και πα να μω μη τον και μη τε ρα του

Θε ου η μων την τι μι ω τε ε ραν των Χε ρου

βιμ και εν δο ξο τε ραν α συγ κρι ι τως των

Σε ρα φιμ την α δι α φθο ρως Θε ον Λο

γον τε κου σαν την ον τως Θε ο το κον Σε

με γα λυ νο μεν

Την υ ψη λο τε ε ραν των ου ρα νων

και κα θα ρω τε ραν λαμ πη δο ο νων η λι α

κων την λυ τρω σα με νην η μας εκ της κα

τα ρας την Δε σποι ναν του κο σμου υ μνοις τι

μη σω μεν

Α λα λα τα χει ει λη των α σε βων

των μη προ σκυ νουντων την ει χο ο να σου την σε

πτην την ι στο ρη θει σαν υ πο του Α πο

στο λου Λου κα ι ε ρω τα του την ο δη

γη τρι αν

Πα σαι των α γγε ε λων αι στρα τι αι

Προ δρο με Κυ ρι ου Α πο στο ο λων η δω δε

κας οι Α γι οι παν τες με τα της Θε ο το

κου ποι η σα τε πρε σβει αν εις το σω θη

ναι η μα α α α α ας

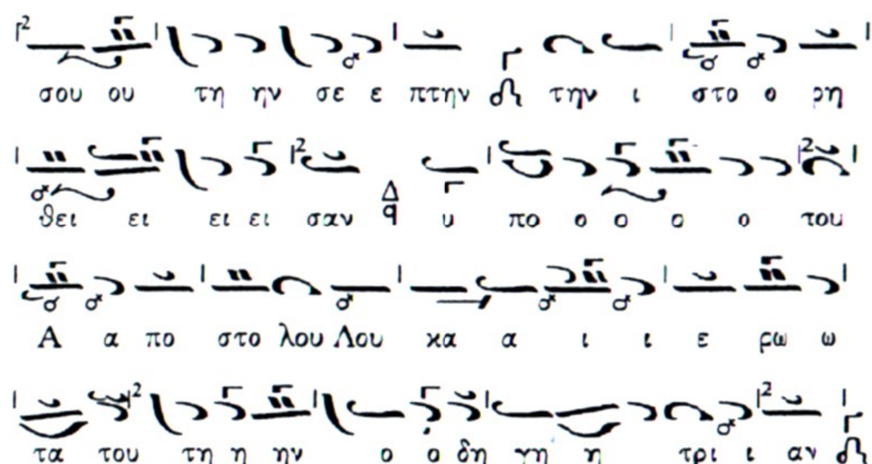
Α α α α λα λα α τα χει ει ει

λη τω ων α α σε ε βων των μη προ σκυ

νου ου ου ου ουν των τη ην ει χο ο να

σου ου τη ην σε ε πτην την ι στο ο ρη

θει ει ει ει σαν υ πο ο ο ο ο του

EHUL VARIS DE LA ZO (EHUL II DIATONIC MOALE)

Ἦχος Ζω

La două sunete deasupra sunetului DI (al doilea baz de derivație al octoihului bisericesc), pe ZO de sus se află bazul ehului II diatonic moale. Deoarece totuşi ne aflăm afară de mijlocul diapasonului, bazul ehului s-a transferat pe antifonia acestiua, pe ZO de jos. S-a impus să fie numit Varis, deoarece baza acestuia se găseşte sub NI, prima bază de derivație a ehurilor . Ehul Varis de la ZO este în mod special ehul papadicului , de aceea nu se intonează pe el melosuri irmologice şi aliluiare.

Ehul Varis de la ZO se împarte în :

a) Varis diatonic simplu (mijlocul este el ehului I şi I plagal)

b) Varis tetrafonic;

c) Varis eptafonic.

Semnul distinctiv al acestor ehuri este că , cu excepția unor puține cazuri , încheie pe sunetul YO .

a) Ehul Varis diatonic simplu

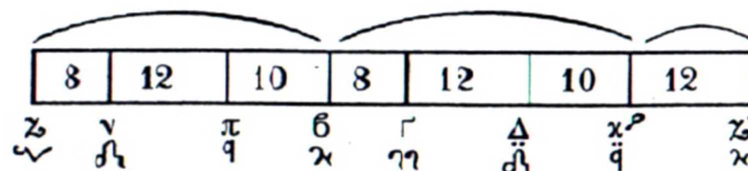
Ἦχος Ζω

Ehul acesta , ca eh autentic urmează schema tetracordurilor alăturate , cu tonuri : mic , mare şi mijlociu , având tonul " rezultat " la capătul superior al scării acestuia .

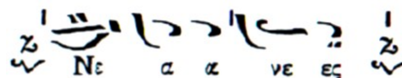
Mărturia acestuia înseamnă :

Ἦχος = ehul Varis ;

= ca şi ehul II are bazul său la două sunete deasupra bazului de derivaţie al ehurilor . = ftoraua arată desfăşurarea ehului autentic diatonic moale.

Apihima este Neanes :

Au ca sunete principale: ZO , PA , GA .Face cadenţe imperfecte şi perfecte pe PA şi pe GA, şi finale pe ZO . Atracţii melodice se întâlnesc pe KE de jos ( ) spre ZO.

Ehul acesta se regăseşte şi ca eh I de mijloc (numit Protovaris) sau ca eh I plagal . Atunci preia sunetele principale , cadenţele şi atracţiile melodice ale acestor ehuri , şi revine apoi pe acelaşi eh Varis .

Din stihurile Polieleului de Petru Peloponisiul

Ἦχος Ζω

Δου ου λοι οι Κυ ρι ο ο ον α α λλη η

λου ου ου ι ι ι ι α αι νει ει ει τε

ε το ο νο ο μα Κυ υ ρι ι ι ι ου ου

αι νει ει τε δου ου λοι οι οι Κυ ρι ι ο ο

ο ο ο ο ο χο ον α λλη λου ου

ου ου ι ι ι ι α

Και ο Κυ ρι ι ος η η μων πα ρα

πα α αν τα α ας του ους θε ε ε ου ου ου

ου ου ου ου ου ου ου ου ου ους α λλη λου ου

ου ου ι ι ι ι α

Din cantarile Antifoanelor de Hurmuz Hartofilax

Ἦχος Ζω

Α γι ο Πνε ευ μα α τι πη γη των θει

ει ει ει ον γγ θησαυ ρι σμα α α α τω ων

εξ ου σο φι α συ υ νε ε σις γγ φο ο

βο ος αυ τω αι αι νε ε σει ις δο ο ο

ξα τι μη η και κρα α α α τος

Din Doxologie de Manuil Protopsaltul

Ἦχος Ζω

Δο ξα σοι τω δει ξαν τι το φως δο ξα εν

υ ψι ι στοις Θε ω και ε πι γης ει ρη

η νη εν αν θρω ποις ευ δο κι ι ι α

Υ μνου ου μεν σε ευ λο γου μεν σε προ σκυ

νου μεν σε δο ξο λο γου μεν σε ευ χα ρι στου

μεν σοι δι α την με γα α λην σου δο ο ο ξαν

Ευ λο γη το ος ει ει Κυ ρι ε ε ε

ε ε ε δι δα ξο ον με τα δι και ω μα

τα α α σου

Πα ρα τει νον το ε λε ος σου ου τοις γι

νω σχου σι ι σε Α α γι ος ο Θε ος Α

α γι ος ι σχυ ρος Α γι ος α θα να τος ε

λε η σον η μα ας

Din Doxologie de Iacob Protopsaltul

Ἦχος Ζω

Δο ξα σοι τω δει ει ξαν τι το ο φω

ως ηη δο ο ξα α εν υ ψι ι ι στοι οις Θε ε

ω ω ηη και ε πι γη η ης ει ρη η η η

νη η εν αν θρω ποις ε ευ δο κι ι ι

ι α

Πα ρα α α τει ει νον ηη το ε ε λε ε

ο ο ος σου τοις γι νω σκου ου σι ι ι ι

σε Α γι ο ο ος ο Θε ε ος ηη Α α

γι ο ο ος ι σχυ υ ρος ηη Α γι ο ος α

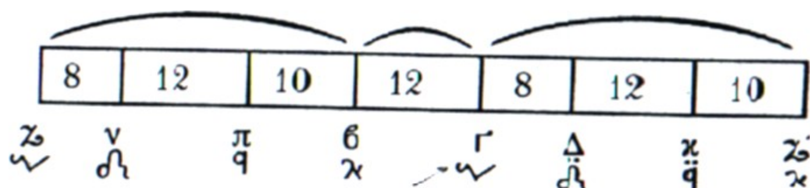
θα να α το ος ε λε ε ε η η η σο

ον η η η μας

b) Ehul Varis tetrafonic

Ἦχος Ζω

Ehul Varis tetrafonic cu ftoraua ehului leghetos pe ZO, face pe GA cu diez în permanență şi urmează schema tetracordurilor despărțite.

Apihima este Neanes :

Νε α α νε ες

Are sunete principale pe ZO, PA, GA (cu diez) şi pe ZO' se sus . Face cadențe imperfecte pe PA , GA 8 cu diez) şi pe ZO' de sus, şi perfecte şi finale pe ZO .

Atracții melodice se întâlnesc pe NI ( ) spre PA , pe VU ( ) spre GA (cu diez) şi pe GA ( ) spre DI, când melosul se desfăşoară în cadrul pentefonului. Când melosul ajunge până la GA şi revine, atunci acesta este natural.

Din starea a doua a Polieleului

Ἦχος Ζω τετράφωνος

Ε ξο μο λο γει σθε τω Κυ ρι ω ο

τι α γα θος α λλη λου ου ι ι α α

ο ο τι εις τον αι ω να το ε λε ος αυ

του ου α λλη λου ου ι ι α α

Τον η λε ον εις ε ξου σι αν της η με

ε ρας α λλη λου ου ι ι α α ο

ο τι εις τον αι ω να το ε λε ος αυ του ου

α λλη λου ου ι ι α α

Το ποι η σαν τι τους ου ρα νους ε εν

συ νε ε ε σει α λλη λου ου ι ι α α

ο ο τι εις τον αι ω να το ε λε ος αυ του

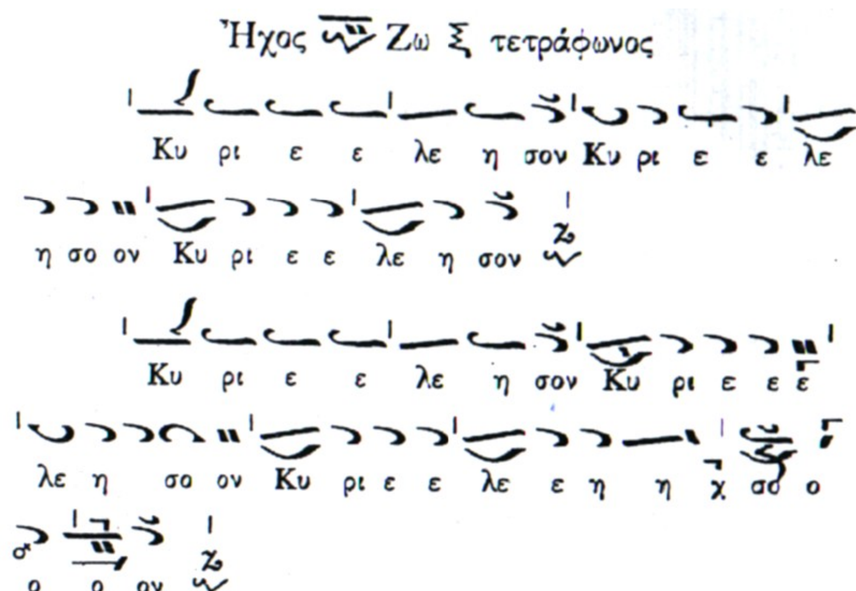
ου α λλη λου ου ι ι α α

Τω πα τα α ξαν τι Αι γυ πτο ον συν τοις

πρω το το κοις αυ των α λλη λου ου ι ι α

α ο ο τι εις τον αι ω να το ε λε ος

αυ του ου α λλη λου ου ι ι α α

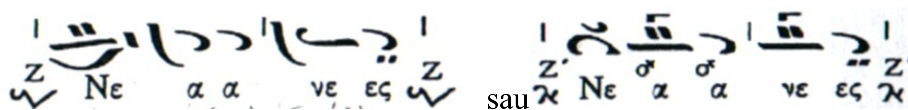

c) Ehul Varis eptafonic

Ἦχος Ζω

Ehul Varis eptafonic este şi el o ramură a ehului Varis . Pe acest eh în cadrul melosurilor papadice , melodia începe de pe ZO' de sus şi se încheie mereu pe bazul ehului Varis , pe ZO de jos (chiar şi Daniil Protopsaltul a scris o doxologie care se încheie pe eptafonie) . Adesea , melosul modulează pe ehul IV Aghia de la DI .

Apihima este Neanes :

Are sunete principale pe ZO' de sus, pe DI, pe GA şi pe ZO . Face cadențe imperfecte şi perfecte pe ZO' de sus şi pe DI , şi finale pe ZO . Atracții melodice întâlnesc pe KE spre ZO' de sus, pe GA spre DI, şi pe VU spre GA (cu diez). Când melodia ajunge până la GA' de sus , acesta este natural .

Ἦχος Ζω ξ

Δο ξα σοι τω δει ει ξαν τι το ο φω

ω ω ως ϗ δο ο ξα ε ε εν υ ψι ι ι

ι ι στοι οις Θε ε ε ω και ε ε πι ι

γης ει ει ρη η η η νη ϗ εν αν θρω ω

ποις ε ευ δο κι ι ι ι χ α ϗ

Ευ λο γη η το ος ει ει ει Κυ υ ρι

ι ι ε ϗ δι ι δα α ξο ο ον με ε

τα α δι και ω μα α α τα α α σου ου ϗ

Δο ξα Πα τρι ι ι και Υι ι ω ϰ και

Α γι ω ω ω Πνευ μα α τι ι ϰ

Και νυ υν και α α ει και εις τους αι αι

ω ω ω να α ας των αι ω ω ω ω νων α

α μη ην ϰ

Α α γι ο ος α α θα α να α

α τος Δ ε ε λε η η σο ον η η μας ϰ

Din Doxologie de Grigorie Protopsaltul

Ἦχος Ζω ξ

Δο ξα σοι τω δει ξα αν τι το ο φω ω ω

ως ϰ δο ξα έ ε εν υ υ υ ψι ι ι ι

στοι οις Θε ε ε ω ϰ και ε πι γη ης ει ρη

η η νη η εν α αν θρω ω ποις ε ε

ε δο ο χι ε ι α χ

Πα ρα α α α α τει ει ει πα ρα α

τει ει νον χ το ε ε ε ε λε ε ο ο ος

σου χ τοις γι νω σκου σι ι ι σε ε

Α γι ο ος ο Θε ε ος χ Α γι

ο ο ο ο ος ι σχυ υ ρος χ Α α γι ο

ος α α θα α να α α τος ε ε λε η

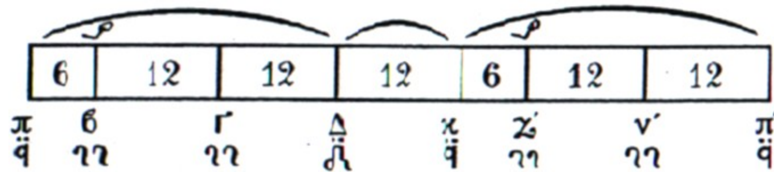
η σο ον η η μα ας

CAP . 7 EHURILE DIATONICE DURE (II)

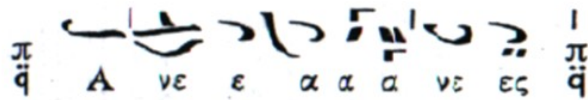
EHUL I PLAGAL DIATONIC DUR

Ἦχος λ π Πα

Melosurile papadice ale ehului I plagal de la PA se psalmodiază în permanență ci ifes (ϕ) pe sunetele VU şi ZO' de sus . Acest eh se numeşte <u>ehul I plagal diatonic dur</u> <u>de la PA</u> , şi în scară se foloseşte de tonuri mari şi imitonuri (diatonice) , după cum confirmă şi mărtueia lui :

Apihima lui este <u>Aneanes</u> :

Are ca sunete principale: PA , DI şi ZO' de susşi PA' de sus . Când melosul lui face cadență pe DI , se obține ehul IV diatonic dur papadic de la DI , în timp ce atunci când melosurile încheie pe KE , se obține ehul I tetrafonic diatonic dur , care se întâlneşte şi ca eh III difonic şi eh plagal de la GA .

Din Doxologie de Grigorie Protopsaltul

Ἦχος πλ. α' Πα

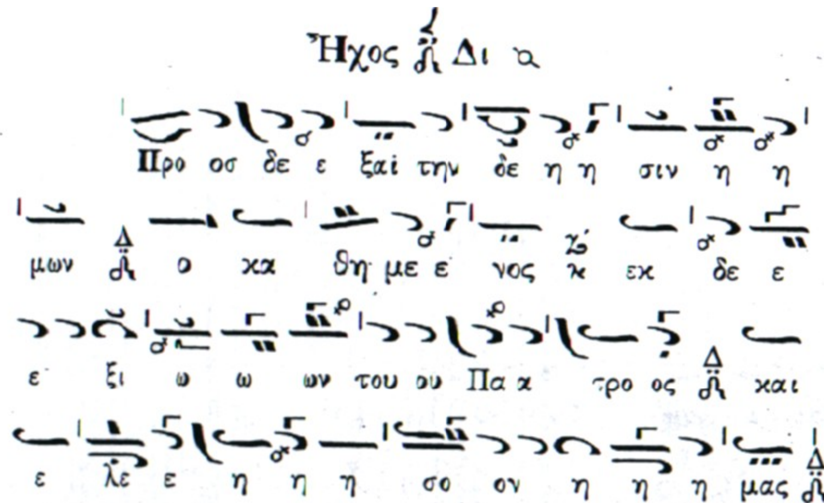
Δο ο ξα α α σοι οι ηη τω δει ει ξα
αν τι ι το ο φως ηη δο ξα α εν υ ψι ι
στοι οις Θε ε ω ηη και ε πι γης ει ει ρη η
η η νη η εν αν θρω ποις ε ε ε ευ
δο ο κι ι ι α

Πα ρα α α τει ει πα ρα α τει ει νον ηη
το ε λε ο ο ος σου τοις γι νω ω σκου ου
σι ι ι ι ι σε Α γι ι ο ος ο ο
Θε ε ος ηη Α γι ι ος ι σχυ υ ρος ηη Α α
γι ι ο ος α α θα α να α τος ε ε λε η η
σον η η μα ας

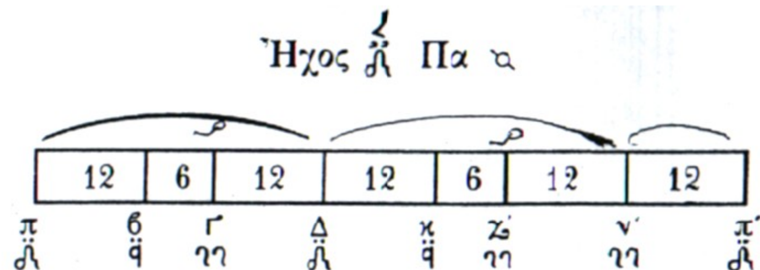
EHUL IV AGHIA DIATONIC DUR

La anumite melosuri papadice, îndeosebi pe ehul I plagal, când se fac cadențe perfecte şi finale pe DI (ehul I plagal trifonic), melosul are în coborâre pe VU' de sus şi ZO' de sus cu ifes (ρ). Atunci se formează pe DI, ca trifonie a ehului I plagal, ehul IV

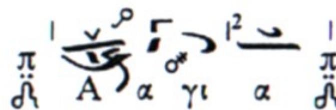
diatonic dur, care are ca sunete principale: DI, ZO' de sus şi PA' de sus, pe care se fac şi cadențe în mod întâmplător . Atracții se întâlnesc pe GA spre DI . De obicei se întâlneşte ca particularitate a melosului ehului IV Aghia de la DI ăn melosurile irmologice şi stihirarice ale ehului I plagal, şi eh de sine stătător .

Există creații muzicale mai noi pe ehul IV diatonic dur nu de la DI , ci cu trei sunete mai jos, de la PA. Astfel s - a format ehul IV diatonic dur de la PA .

Apihima ehului este Aghia :

Are ca sunete principale: PA , GA , KE şi PA' de sus . Face cadențe imperfecte pe GA , pe KE şi pe PA' de sus , şi perfecte şi finale pe PA .

Atracții melodice se întâlnesc pe NI spre PA , şi pe GA spre DI , când melosul se desfăşoară în cadrul trifoniei .

Din Raspunsurile Mari de C. Psahos

Ἦχος Πα

Πα τε ρα Υἱ ον ηη και Α γι ον Πνε ε ευ

μα Τρι α δα ο μο ου ου ου σι ον

και α χω ω ω ρι ι ι στον

Ε λε ον ει ρη η η νης θυ σι

αν αι νε σε ως

Σε υ υ μνου ου ου ου μεν Σε ε ευ

λο γου ου ου μεν Σε ευ χα ρι στου μεν Κυ υ υ

υ υ ρι ε και δε ο με θα α χ σου

ο Θε ο ο ος η η η μων

Stihuri din Psalmu 50 de Hristodul Gheorghiadi

Ἦχος Πα

Ε λε η μων ε λε η σον με ο Θε
ος κα τα το με γα ε λε ο ο ος σου
και κα τα το πλη η θος των οι κτιρ μω ω ων σου
ε ξα λει ψον το α νο μη μα α α μου

Κυ υ ρι ε τα χει λη μου α νοι οι ξεις
και το στο μα μου α να γγε λει την αι νε
σι ι ι ιν σου

Το τε α νοι οι σου σιν ε πι τω θυ
σι α στη ρι ον σου μο ο ο ο σχους και ε
λε η σον με ο Θε ος

EHUL III PLAGAL SAU VARIS DE LA ZO DE JOS LA IFES

Ἦχος Ζω

Din secolul al XVIII - lea își face apariția ca eh de sine stătător , *ehul III plagal papadic* sau *Varis de la ZO de jos ifes* , având ca eh autentic ehul III eso de la GA de la mijlocul diapasonului . Pe sunetele ZO și VU are întotdeauna ifes . Urmărește schema tetracordurilor despărțite , ZO - VU și GA - ZO' , iar tonul despărțitor este VU - GA .

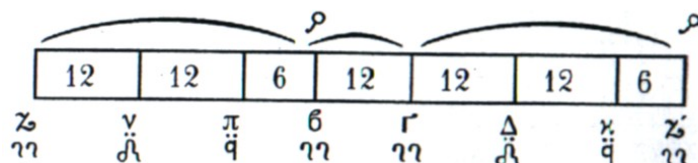
Mărturia ehului înseamnă :

Ἦχος = eh Varis

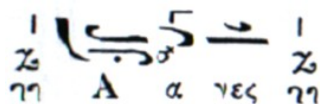
Zω = bazul sunetului este sunetul ZO

= ftoraua ehului

= urcarea difonică din mărturia ehului are în vedere alte ramuri ale ehului Varis.

Apihima ehului este <u>Aanes</u> :

Are ca sunete principale : ZO de jos , PA , GA , DI şi ZO' de sus . Face cadențe imperfecte pe PA - GA , DI şi ZO' de sus , şi perfecte şi finale pe ZO de jos . Alterații melodice se întâlnesc pe KE ( )spre ZO şi pe NI ( )spre PA . Când melosul ajunge la DI la cadențe şi revine la ZO , are sunetele DI ( ) şi KE cu diez ( ).

Din Doxologie de Hurmuz Hortofilax

Ἦχος Ζω

Δο ξα α α τοι οι ηη τω δει ει ξα αν

τι ι το ο φω ω ω ω ως δο ξα α εν υ ψι

ι στοι οις Θε ε ω ω ηη και ε πι γης ει

ρη η η η νη η Δ εν αν θρω ω ω ποι οις π

ε ευ δο κι ι ι ι α α ηη

Προσ δε ε ξαι την δε ε η η σι ιν η η

μων ηη ο κα θη με ε νος εκ δε ξι ω ω ω ω ων

του Πα α τρο ο ο ο ο ο ο ο ος και ε

λε η σο ον η η η μας ηη

Ευ λο γη τος ει Κυ υ ρι ι ε ηη δι

δα α ξο ο ο ον με τα δι και ω ω μα

τα α α α σου ου ηη

Πα ρα α α τει ει πα ρα α τει ει νον

το ε λε ο ο ο ος σου τοις γι νω ω σκου

σι ι ι ι σε ηη Α γι ι ο ος ο Θε ο ο

ο ος Α γι ι ος ι σχυ ρο ο ος Α γι ι ος

α θα να α τος ε λε ε η η η σο ον

η η μας ηη

CAP . 8 EHURILE CROMATICE MOI (I)

EHUL II CROMATIC MOALE DE LA DI

Ἦχος Δι

În ehul II diatonic moale de la ZO' de sus , cu PA în permanență cu diez , se formează un tetracord cu ton mic , ton mijlociu enarmonic şi imiton (cromatic) . Mărturiile sunetelor şi ftoralele ehului sunt două : pentru sunetele din fiecare tetracod ce sunt impare , semnul este şi ftoraua , iar pentru sunetele " pare " mărturia şi ftoraua lor este

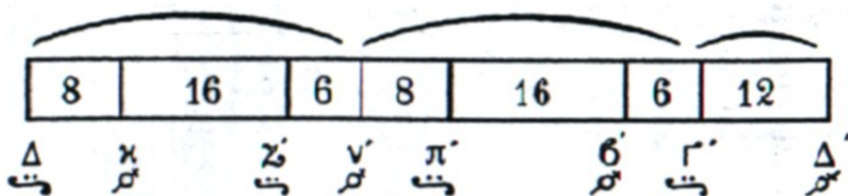
Din rațiuni practice , deoarece melosul se prelungea în acut , muzicienii din secolul al XVIII - lea şi din următorul secol , au transferat bazul ehului al II - lea pe sunetul DI de la mijlocul diapasonului , modificând în mod corespunzător şi simetric sunetele , acolo unde era cazul .Astfel , astăzi în cățțile de muzică , mărturia ehului reprezintă :

Ἦχος = ehul II

= bazul teoretic al ehului este la două sunete deasupra lui DI, baz de derivație al ehurilor.

DI = bazul ehului este sunetul DI

= ftoraua indică că ehul aparține cromaticului moale şi se desfăşoară în scară în ton mic, ton mijlociu enarmonic şi imiton.

Ehul acesta se numeşte stihiraric , deoarece pe el se psalmodiază sihirile în tact potrivit ale ehului al II - lea al octoihului . Totuşi pe ehul acesta se psalmodiază şi tropare (de la sfârşitul slujbei), cratime, imne treimice, prochimene, aliluiare , doxologii , heruvice şi chinonice .

Are ca sunete principale , în principal , pe DI şi pe ZO' de sus , pe NI' de sus când devine plagal şi pe VU şi pe NI când melosul se întinde pe sunetele care devin şi

cadențe ocazionale : imperfecte pe ZO' de sus , pe NI' de sus , pe VU şi pe NI , şi perfecte şi finale pe DI .

Atracții melodice se întânesc pe GA spre DI , pe Zo' de sus spre NI' de sus când mesolul urcă trifonic , şi pe PA , diatonic , când melosul se desfăşoară în jurul lui VU sau staționează pe acesta .

Apihima ehului este Neanes :

Νε α νες pentru melosurile grabnice;

Νε α α νε ες pentru melosurile potrivite;

Când precede un stih , se începe de la sunetul DI , se urcă până la ZO' de sus , se coboară pe VU , şi se închide în mod corespunzător melodiei , pe DI.

Din stihologia Vecerniei

Ἦχος Δι

Θου Κυ ρι ε φυ λα κην τω στο μα τι ι

μου και θυ ραν πε ρι ο χης πε ρι τα χει λη μου

Μη ε κκλι νης την καρ δι αν μου εις λο
γους πο νη ρι ι ι ας του προ φα σι ζε σθαι προ
φα σεις εν α μαρ τι ι ι αις

Φω νη μου προς Κυ ρι ον ε κε κρα ξα φω
νη μου προς Κυ ρι ον ε δε η θην

La Utrenie

Ἦχος Δι

Θε ος Κυ υ ρι ος και ε πε φα νεν
η μιν ευ λο γη με νος ο ερ χο ο με νος εν
ο νο μα τι Κυ ρι ι ι ου

Ἦχος Δι

Τον λι θον του μνη μα τος σφρα γι σθη ναι μη
χω λυ υ υ υ υ υ σας την πε τραν της
πι ι στε ως α να στας πα ρε σχες πα σι Κυ
ρι ε δο ο ο ξα σοι

Din cantarile laudelor

Ἦχος Δι

Αι νει τε Α αυ το ον πα α αν τες οι α

γγε ε λοι Α αυ του αι νει τε Αυ τον πα σαι αι

δυ να α α μει εις Α α αυ του σοι πρε

ε πει υ υ μνο ος τω ω ω Θε ε ε ε ω.

Stihuri din Doxologie

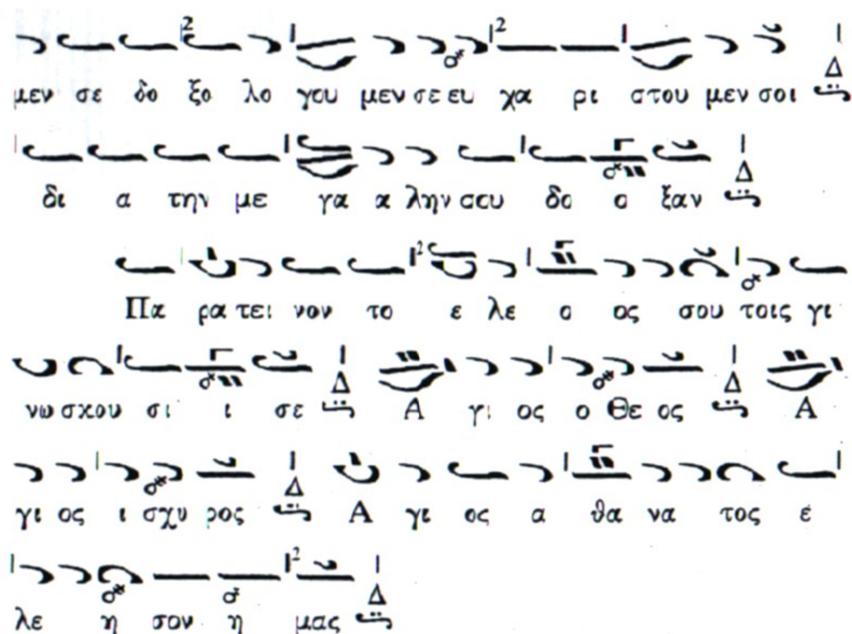
Ἦχος Δι

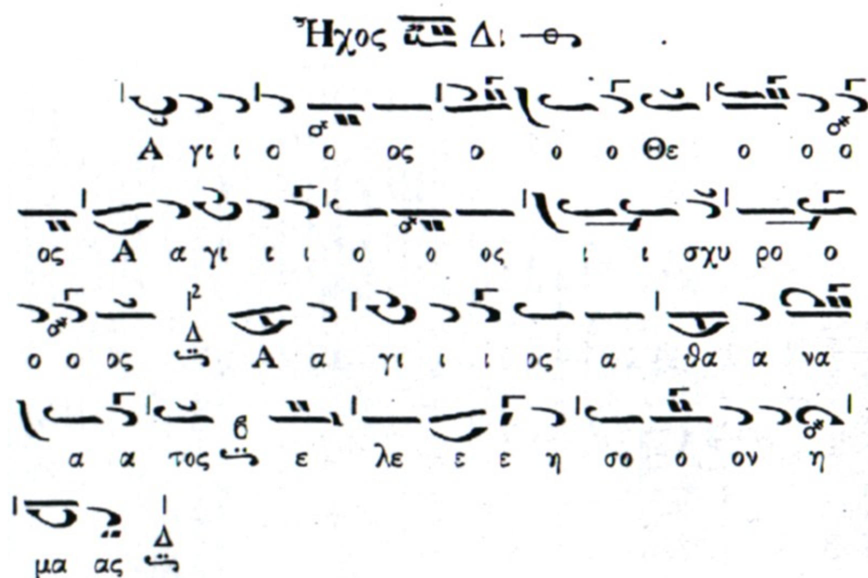
Δο ξα σοι τω δει ξαν τι το φως δο ξα

εν υ ψι στοις Θε ω και ε πι γης ει ρη η νη

εν αν θρω ποις ευ δο κι ι α

Υ μνου μεν σε ευ λο γου μεν σε προ σκυ νου

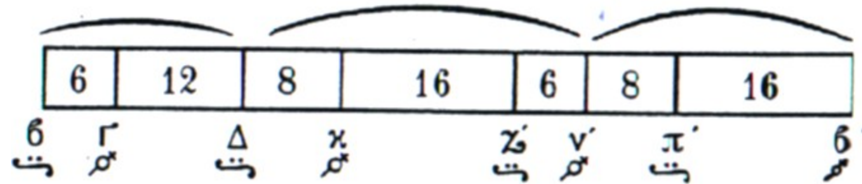

EHUL II CROMATIC MESO (DE MIJLOC)

Multe melosuri ale ehului II se încheie în mod obişnuit pe sunetul VU . Ehul acesta se numeşte ehul al II - lea cromatic mesos (de mijloc) . Este legat fiinţial de ehul autentic de la DI , de aceea nu are o scară alcătuită din tetracorduri , ci de la sunetul VU se

dezvoltă un cromatic mediu (VU - DI) , de la DI un tetracord cromatic moale (DI - NI') , şi de la NI' de sus un tricord cromatic mare (NI' - VU') .

Are sunetele principale şi atracțiile autenticului de la DI . Facecadențe imperfecte pe DI şi pe ZO' de sus, perfecte şi finale pe VU . La finele melosului, cadențele se fac pe sunetul DI, în afară de foarte puține excepții (catavasiile Bobotezei).

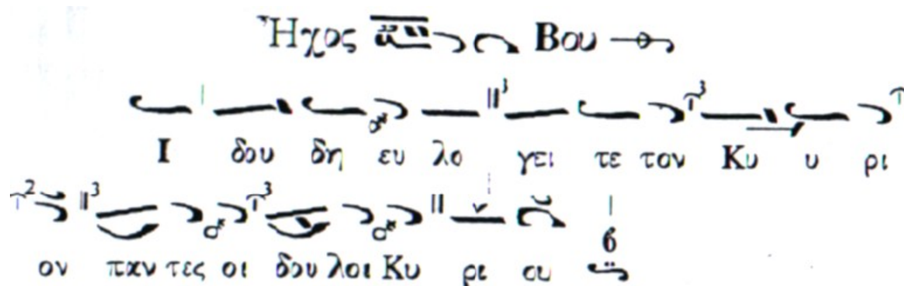
Pe acest glas se psalmodiază troparele ahului II , precum şi sedelnele , condacele şi răspunsurile mari , în tact grabnic şi pe larg .

Când precedă un stih , se începe de la DI , se ajunge pe ZO' de sus şi se încheie , în mod corespunzător melodiei, pe sunetul VU .

Apihima acestui eh porneşte de la DI şi încheie pe VU.

Prochimenul Vecerniei de duminica

Prochimenul Vecerniei de marti

Ἦχος Βου

Κυ ρι ος ει σα κου σε ται μου εν τω

κε κρα γε ναι με προς αυ το ον τό τρίτο

Κυ ρι ος ει σα κου σε ται μου ου ου

εν τω κε κρα γε ναι με προς αυ το ο ον

Stihuri din Psalmul 50 de Grigore Protopsaltul

Ἦχος Βου

Ε λε η μον ε λε η σον με ο Θε ος

κα τα το με γα ε λε ος σου και κα τα το

πλη θος των οι κτιρ μων σου ε ξα λει ψον το α νο

μη μα μου

Ε πι πλει ον πλυ νον με α το της α νο

μι ι ας μου και α πο της α μαρ τι ας μου

κα θα ρι σον με

Κυ ρι ε τα χει λη μου α νοι ξεις και

το στο μα μου α να γγε λει την αι νε σιν σου

Το τε α νοι σου σιν ε πι το θυ σι

α στη ρι ον σου μο σχους και ε λε η σον με ο

Θε ος

Din cantarile Sfintei Liturghii

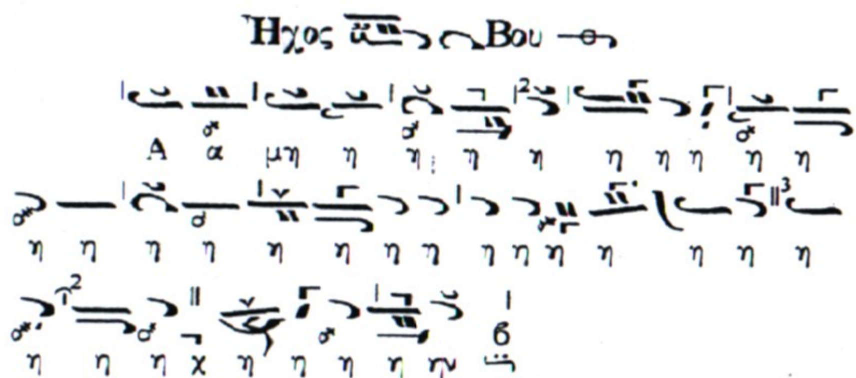
Ἦχος Δι

Ταις πρε σβει αις της Θε ο το κου Σω

τε ε ερ σω σον η μας **Δόξα Πατρί... Καί νῦν...**

Ταις πρε σβει αις της Θε ο το ο κου

Σω τερ σω σον η χ μα α ας

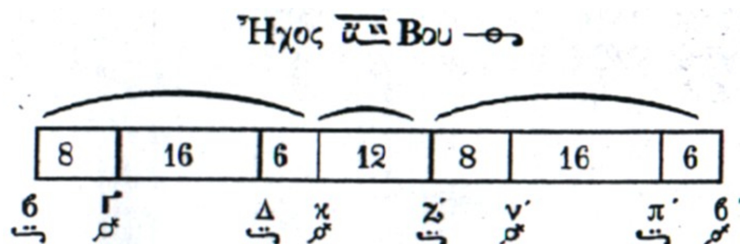

EHUL II CROMATIC MOALE

Multe melosuri ale ehului II (îndeosebi cele irmologice) nu se cântă de la bazul natural al ehului , ci de la ZO' de sus sau de la DI , deoarece , aşa cum am spus , melosul se prelungeşte în acut şi aşa bazul s - a transferat fie pe VU , fie pe PA , fie pe NI .

Pe sunetul VU , la patru sunete sub ZO' de sus , bazul naturala al ehului , s - a format *ehul al II - lea cromatic moale* . A fost numit Eso pentru a fi deosebit de ehul al II - lea cromatic dur . Pe el se cântă troparele miezonopticii , antifoanele , troparele învierii , canoane , catavasii şi doxologii .

Acest eh derivă din leghetos , având modificate mereu cu diez (σ) sunetele DI şi PA' de sus .

În cărțile de muzică , ehul este notat cu ftoralele şi mărturiile cromaticului dur , pentru a arăta faptul că este un eh eso cu mersul intervalic al plagalului (fără însă să - şi piardă însuşirile de eh autentic) , şi pentru a nu fi confundat cu ehul al II - lea de la DI sau ehul al II - lea Meso de la VU . Totuşi trebuie să fie psalmodiat pe intervalele ehului cromatic moale şi să fie notat în felul următor :

Ἦχος Βου (=)

8	16	6	12	8	16	6

β Γ Δ κ ζ' ν' π' β'

Apihima ehului este de asemenea Neanes, cu ftoraua ce indică faptul că ehul este eso.

Are ca sunete principale: VU şi KE (însă şi DI şi ZO' de sus) , pe care se fac şi cadențe imperfecte (dar şi pe DI şi ZO' de sus) şi finale pe VU.

Atracții melodice se semnalează pe PA ( )spre VU , şi pe DI ( ) spre KE , când melosul se cântă în cadrul trifoniei .

Când precedă un stih , se începe de la sunetul VU , se urcă până la trifonia acestuia , pe KE , şi se încheie , în mod potrivit pe VU.

Din cantarile Antifoanelor

Ἦχος Βου

Εν τω ου ρα νω τα ο μμα τα εκ πε

εμ πω μου της καρ δι ας προς σε Σω τηρ σω σον

με ση ε πι λαμ ψει

Τοις ο δου σιν αυ των μη πα ρα δω ως

Σω τερ τον σον δου λον λε ε ον τος τρο πον κατ

ε μου κε νου ουν ται και γα αρ οι ε χθροι οι μου

Δο ξα Πα τρι και Υι ω και Α γι ω

Πνευ μα τι Και νυν και α ει και εις τους αι

ω νας των αι ω νων α μην

Εν α νο μι αις χει ρας αυ των μη

ε κτει να τω σαν οι θει ως ζων τες ου γαρ ε

α Χρι στος τη ρα βδω τον κλη ρον αυ του

Ceea ce esti mai cinstita

Ἦχος πλ. β' Βου (=)

Με γα λυ νει η ψυ χη μου τον Κυ ρι
ον και η γα λλι α σε το πνευ μα μου
ε πι τω Θε ω ω τω ω Σω τη ρι μου
Την τι μι ω τε ε ραν των Χε ρου βιμ
και εν δο ξο τε ραν α συγ κρι ι τως των Σε ρα
φειμ την α δι α φθο ρως Θε ον λο γον τε κου
σαν την ον τως Θε ο το κον σε ε με γα λυ νομεν

Din Doxologie de Manuil Protopsaltul

Ἦχος πλ. β' Βου (=)

Δο ξα σοι τω δει ξαν τι το φως δο ξα εν
υ ψι στοις Θε ω και ε πι γης ει ρη νη εν
αν θρω ποις ευ δο κι α

Υ μνου μεν σε ευ λο γου μεν σε ε προ σκυ

νου μεν σε δο ξο λο γου μεν σε ευ χα ρι στου μεν

σοι δι α την με γα α λην σου δο ο ξαν

Προσ δε ξαι την δε η σιν η μων ο κα θη

με νος εκ δε ξι ω ων του Πα τρος και ε

λε η σον η μας

Ευ λο γη τος ει ει Κυ ρι ε δι δα ξο

ον με τα δι και ω μα τα σου

Πα ρα τει νον το ε λε ο ος σου ου τοις

γι νω σκου σι σε ε Α γι ος ο Θε ο ος Α γι ος

ι σχυ ρος Α γι ος α θα να τος ε λε η

σον η μας

Din Stihologia Vecerniei de Duminica

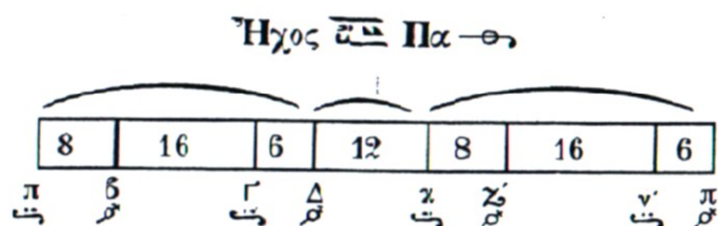
Ἦχος Βου (=)

Κρα ζω σοι Χρι στε Σω τηρ του τε λω νου την

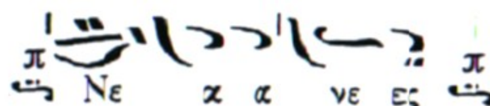
φω νην ι λα σθη τι μοι ω σπερ ε κει νον

και ε λε η σον με ο Θε ος

Acelaşi eh al II - lea eso cromatic moale , se întâlneşte şi cu bazul pe sunetul PA, înlesnind astfel diversitatea melodică , când ehul devine diatonic pe trifonia lui (ehul IV de la DI) şi pe tetrafinia lui (ehul I de la KE) . În cărțile de muzică , acest eh se notează cu ftoralele ți mărturiile cromaticului dur, pentru a indica că este eso . Totuşi trebuie scris cu ftoralele şi mărturiile cromaticului moale, ca să nu fie confundat cu ehul II plagal cromatic dur de la PA .

Apihima acestui eh este <u>Neanes</u>, cu linia melodică care să arate că ehul ete <u>eso</u>.

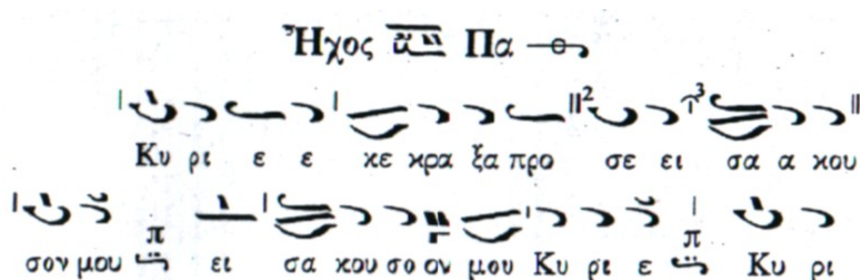

Are ca sunete principale pe PA şi pe DI când melosul se cântă în cadrul trifoniei (dar şi pe GA şi KE) , pe care se fac şi cadențe : imperfecte pe DI (dar şi pe GA şi KE) şi finale pe PA.

Atracții melodice se întâlnesc pe NI spre PA , şi pe GA spre DI , când melosul se desfăşoară în jurul lui .

Când precedă un stih , se începe de la PA , se urcă până la trifonia lui , pe sunetul DI , şi se încheie , corespunzător cu melosul , pe PA .

La Vecernie

ε ε κε κρα ξα προς σε ει σα α κου σον μου προ

σχες τη φω νη η της δε η σε ως μου εν τω κε

κρα γε ναι με προς σε ει σα κου σον μου Κυ ρι ε

Κα τευ θυν θη τω η προ ο σευ χη μου ως θυ

μι α μα ε νω πι ον σου ε ε παρ σις των χει

ρων μου θυ σι ι α ε σπε ρι νη ει σα κου σον

μου ου Κυ ρι ε

Stihiri de la Fericiri

Ἦχος Πα

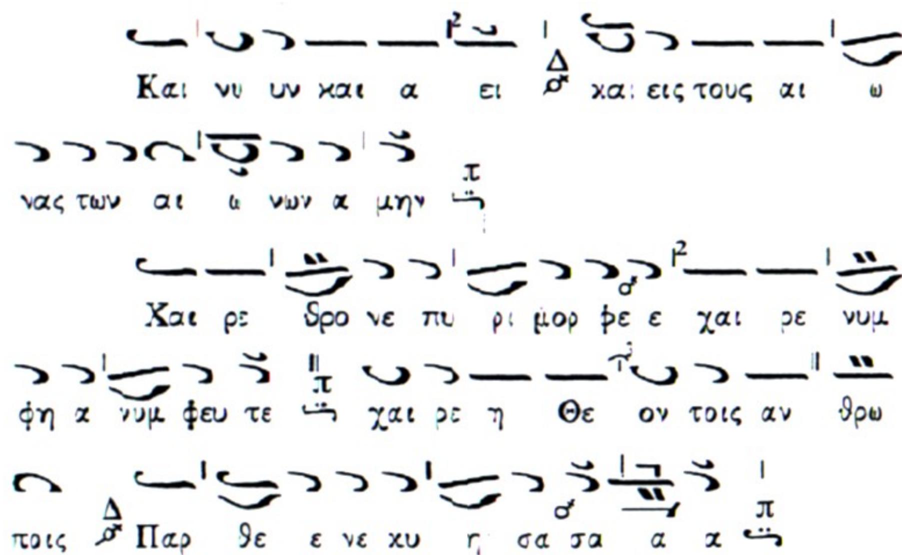
Μα κα ρι οι οι ε λε η μο νες

ο τι αυ τοι ε λε ε η θη σον ται

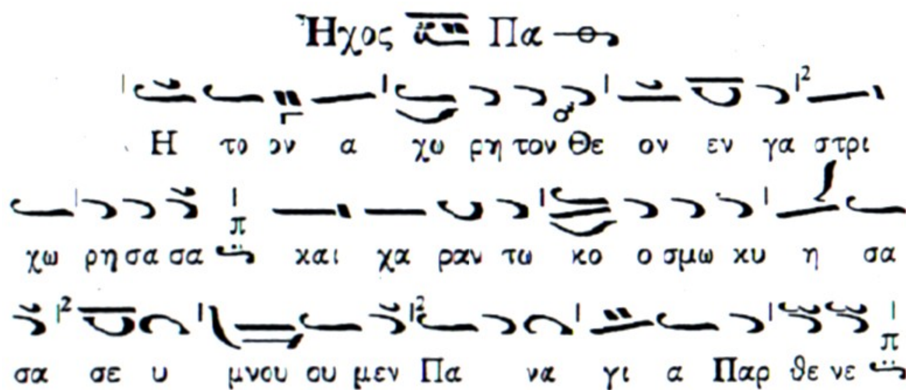
Την φω νην σοι προ σα γο με εν του λη στου

καὶ βο ω μεν σοι μνη σθη τι η μων Σω τηρ εν τη

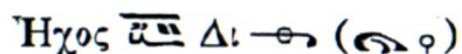
βα σι ι λει α σου

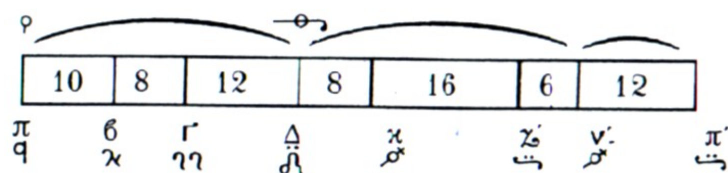
Din irmoasele Canonului din Martea cea Mare

EHUL II CROMATIC (EHUL 2 CU 1)

Anumite compoziții ale ehului al II - lea de la DI fac cadențe pe sunetul PA al ehului I eso diatonic (sau, mai corect, ehul I plagal). Ehul acesta se numeşte *ehul II cromatic cu mijlucul diatonic* , sau altfel , *ehul 1 cu 2* . Pe acesta au fost compuse răspunsuri şi axiome . Scara acestui eh este mixtă şi este alcătuită din tetracordul PA - DI diatonic moale , din tetracordul cromatic moale DI - NI' , şi din tonul " rezultat " NI' - PA' .

Ca apihimă a acestui eh poate fi folosit Neanes al ehului II .

Are ca sunete principale , cadențe şi atracții melodice :

a) cele ale ehului II de la DI , când se cântă în tetracordul cromatic moale ;

b) cele ale ehului I de la PA , când se cântă în tetracordul diatonic moale .

Ἦχος Δι

Εις την Γα λι λαι αι αι αν δρα α μει ει

ει ειν και ο ψε εσθαι Α αυ τον α να στα

αν τα α ε ε ε ε ε εχ νε ε χρω ω ων

Fragmente din Raspunsurile Mari

Ἦχος Δι

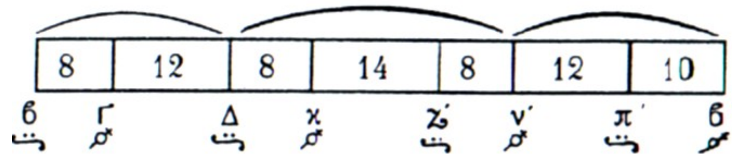
Πα τε ε ε ρα Υ ι ι ον και Α γι ον
Πνε ε ευ μα Τρι α δα ο μο ου σι ι ον
και α χω ω ω ω α ω ρι ι στο ο ον
Ε λε ον ει ρη νης θυ σι αν αι
νε ε ε ε ε ε σε ε ω ω ως
Σε υ μνου ου ου μεν Σε ε ευ λο γου
ου ου μεν Σοι ευ χα ρι στου ου ου με ε εν Κυ
υ ρι ι ι ε και δε ο με θα α α σου
ο ο Θε ε ε ο ος η η η μων

EHUL LEGHETOS CROMATIC MOALE SAU EHUL IV MESO (DE LA MIJLOC)
CROMATIC MOALE

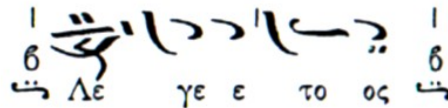
Ἦχος Βου

Anumite melosuri ale ehului IV (tropare , sedelne , condace şi prochimene) întrebuințează scara ehului leghetos , având în permanență ifes pe sunetul KE (ρ). Ehul

acesta se numeşte *leghetos* sau *ehul IV mesos cromatic moale ,* iar scara lui nu este alcătuită din tetracorduri , ci de la sunetul VU se urcă un tricord mijlociu diatonic moale (VU - DI), de la sunetul DI un tetracord cromatic al ehului IV (DI - NI') , şi de la NI' de sus , un tricord mare diatonic moale (NI' - VU').

Apihima ehului este <u>leghetos</u> , cu KE ifes (ρ) .

Apihima aceasta arată legătura reală a ehului leghetos cromatic moale cu ehul IV de la DI , de aceea se numeşte şi *ehul IV mesos cromatic moale* .

Această legătură se vede şi din mărturia ehului :

= eh principal, la patru sunete deasupra bazului de derivație al ehurilor .

= două sunete sub sunetul DI .

VU = bazul este sunetul VU .

= ftoraua ehului .

Are ca sunete principale : VU , DI şi ZO' de sus . Face cadențe imperfecte pe DI şi pe ZO' de sus , şi perfecte şi finale pe VU . La finalul melodiei , se face cadență pe DI .

Atracții melodice se întâlnesc pe PA spre VU , şi pe GA spre DI . VU' de sus , atunci când melosul ajunge până la el şi revine , este cu ifes .

Când precedă un stih , se începe de la DI şi se încheie , în mod potrivit cu încheierile ehului IV cromatic , pe sunetul VU .

La Utrenie

Ἦχος Βου

Θε ος Κυ ρι ος και ε πε φα νεν η μιν
ευ λο γη με νος ο ερ χο με νος εν ο
νο μα τι Κυ ρι ε ου

Ε ξο μο λο γει σθε τω Κυ ρι ω
και ε πι κα λει σθε το ο νο μα το α
γι ον αυ του

Troparul Invierii

Ἦχος Δι

Το φαι δρον της α να στα σε ως κη ρυγ μα
εκ του α γγε λου μα θου σαι αι του Κυ ρι ου
μα θη τρι αι και την προ γο νι κην α πο
φα σιν α πο ρρι ι ψα σαι τοις α πο στο
λοις καυ χω με ναι ε λε γον ε σκυ λευ ται ο
θα να τος η γερ θη Χρι στος ο Θε ος δω
ρου με νος τω κο σμω το με γα ε λε ος

Condacul Vovideniei

Ἦχος Βου

Ο κα θα ρω τα α τος να ος του Σω
τη ρος η πο λυ τι μη η τος πα στας και Παρ
θε νος το ι ε ρον θη σαυ ρι σμα της δο ξης

του Θε ου σημε ρον ει σα γε ε ται εν τω οι

κω Κυ ρι ου την χα ριν συν ει σα γου ου

σα την εν πνευ μα τι θει ω ην α νυ μνου

σιν α γγε λοι Θε ου αυ τη υ παρ χει σκη νη

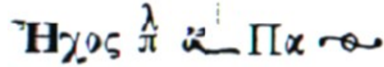
ε που ρα νι ος

iar la sfarsit

σκη νη ε που ρα νι ο ο ος

CAP . 9 EHURILE CROMATICE DURE (I)

EHUL II PLAGAL CROMATIC DUR

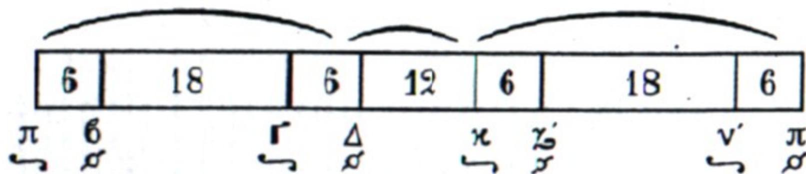
De la ehul I plagal diatonic dur (cu VU şi ZO cu ifes) derivă ehul II plagal cromatic dur, când alterăm sunetele GA şi NI' de sus cu diez , aşa încât tetracordurile să se compună din imiton (diatonic) , triimiton şi imiton (cromatic) .

Mărturia ehului înseamnă :

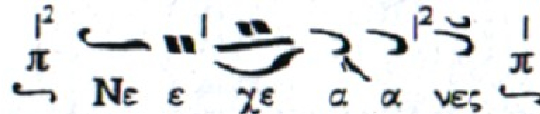
= ehul II plagal

PA = bazul lui este sunetul PA .

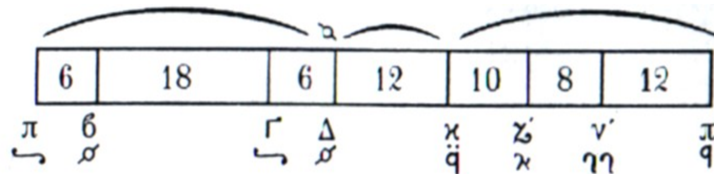
= ftoraua ehului, care arată desfăşurarea intervalelor scării lui .

Apihima ehului este <u>Neanes</u> : - pentru melosurile de ritm potrivit :

Are ca sunete principale (îndeosebi în melosul papadic): PA, GA , KE şi PA' de sus, dar şi PA , DI , ZO' de sus şi PA' de sus, când melosul ehului II plagal modulează în ehul IV (Aghia) de la DI , preluând caracteristicile lui .

Face cadenţe pe GA , KE şi pe PA' de sus , în timp ce atunci când melosul se desfăşoară în cadrul trifoniei face cadenţe imperfecte pe DI şi pe ZO' de sus , şi finale pe PA . Melosurile stihirarice , când melosul tinde să se încheie , ajunge la sfârşit pe trifonia acestuia , pe sunetul DI .

Atracții melodice se întâlnesc pe NI ( )spre PA , când melosul se desfăşoară în jurul acestuia (când melosul face cadență pe NI , acesta este natural) , pe GA ( ) spre DI , pe DI ( )spre KE , când melosul se desfăşoară în cadrul tetrafoniei , şi pe NI' de sus ( )spre PA' de sus . Când melosul modulează în ehul Aghia , preia şi alterațiile melodice ale acestuia .

Când precedă un stih , se începe de la bazul ehului , pe PA , staționează pe DI , şi se încheie conform melosului pe PA .

Pe ehul II plagal de la PA se psalmodiază melosurile stihirarice şi papadice .

Ἦχος πλ. β' Πα

Θου Κυ ρι ε φυ λα κην τω στο μα τι ι
μου και θυ υ ραν πε ρι ο χης πε ρι τα χει λη μου
Μη ε κκλι νης την καρ δι αν μου εις
λο γους πο νη ρι ι ας του προ φα σι ζε σθαι προ
φα σεις εν α μαρ τι ι αις
Φω νη μου προς Κυ ρι ον ε κε κρα ξα
φω νη μου προς Κυ ρι ον ε δε η η θην
Προ σ σχες προς την δε η σι ιν μου ο
τι ε τα πει νω θην σφο δρα

Din Doxologie de Manuil Protopsaltul

Ἦχος πλ. α' Πα

Δο ξα σοι τω δει ξαν τι το φως δο ξα εν

υ ψι ι στοις Θε ω και ε πι γης ει ρη η

νη εν αν θρω ποις ευ δο κι α

Εὐ λο γη τος ει ει Κυ ρι ε ε δι δα

ξο ον με τα δι και ω μα τα σου

Ο τι πα ρα σοι πη γη ζω ης εν τω

φω τι σου ο ψο με θα φω ως

Πα ρα τει νον το ε λε ο ος σου ου τοις γι

νω σκου σι σε Α γι ος ο Θε ος Α α γι

ος ι σχυ ρος Α γι ος α θα να τος ε λε

η σον η μα ας

Din slujba Pavecernitei Mari

Ἦχος πλ. α' Πα

Μεθ η μων ο Θε ος γνω τε ε θνη και
η ττα σθε ο τι μεθ η μων ο Θε ος

Ε πα κου σα τε ε ως ε σχα του της
γης ο τι μεθ η μων ο Θε ος

Ι σχυ κο τες η ττα σθε ο τι μεθ η
μων ο Θε ος

Θαυ μα στος συμ βου λος ο τι μεθ η μων
ο Θε ος

Πα τηρ του με λλον τος αι ω νος ο τι μεθ
η μων ο Θε ος

Μεθ η μων ο Θε ος γνω τε ε θνη
και η ττα σθε ο τι μεθ η μω ων ο Θε ο ο
ο ο ο ος

De la Laude

Ἦχος πλ. α΄ Πα

Αι αι νει ει ει τε Α αυ το ον πα α αν

τε ες οι α α γγε λοι οι Α α αυ

του αι νει ει ει ει τε ε ε Α αυ τον

πα σαι αι δυ να α α μει εις Α α αυ του

σοι πρε πει υ υ μνος τω ω ω Θε ε ε ε ω

Din slujba Sfantului Ioan Teologul. Stihira dupa Psalmul 50

Ἦχος πλ. α΄ Πα

Θε ο λο γε παρ θε νε μα θη τα η γα

πη η με ε νε του ου Σω τη η η η ρος ταις

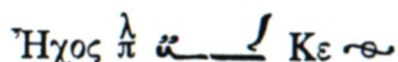
ι χε σι αι αις σου η η μας πε ρι σω ζε

δε ο ο με ε ε ε θα α πο βλα α βη

η ης πα αν τοι οι οι ας ο τι σου ε ε

σμε ε εν ποι μνι ο ο χο ο ον

EHUL II CROMATIC DUR TETRAFONIC

Melosurile irmologice ale ehului II plagal se cântă pe tetracordul lui , de la sunetul KE . A cest eh se numeşte <u>*ehul II plagal cromatic dur tetrafonic irmologic*</u> sau <u>*ehul II cromatic dur*</u> .

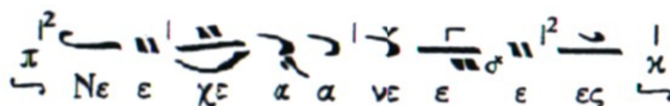
Deoarece melosurile şi stihurile acestui eh fac cadenţe în interiorul lui , a fost considerat ehul II plagal difonic de la PA , cu bazul pe sunetul GA , în timp ce urcarea difonică indică sunetul KE de la care începe melosul :

Totuşi , fie că - l numim ehul II plagal tetrafonic , fie ehul II cromatic dur difonic de la GA , fie ehul II cromatic dur , este acelaşi eh .

Mersul intervalelor se face după sistemul pentacordului . Prin urmare , intervalele DI - KE şi PA' - VU' sunt tonuri mari . Se folosesc scara şi mărturiile ehului II plagal de la PA . Se deosebeşte de acesta în ceea ce priveşte bazul şi în formele melodice şi cadenţele .

Apihima ehului este <u>Neheanes</u> :

cu desfăşurarea intervalică care artă legătura plagalului cu tetrafonicul .

Are ca sunete principale : KE, NI' de sus (mai rar) , pe GA şi pe PA , pe care se fac şi cadenţe întâmplătoare : imperfecte pe KE , pe GA şi pe PA , perfecte şi finale pe GA , pe care se încheie şi stihurile care precedă melosul . Când melosul tinde să se încheie , face cadenţă , conform regulei , pe KE .

Atracţii melodice se întâlnesc pe DI spre KE şi pe VU diatonic spre GA.

În cărţile de muzică, ftoraua ehului II cromatic moale cu care se notează mărturia ehului II plagal tetrafonic nu vizează schimbarea intervalelor din dure în moi, ci doar aducerea aminte că ehul va merge spre mijlocul sau plagalul lui.

Ἦχος λ π Κε (=)

Κυ ρι ε ε κε κρα ξα προς σε ει σα α

κου σον μου ει σα κου σον μου Κυ ρι ε Κυ ρι ε

ε κε κρα ξα προς σε ει σα α κου σον μου προ σχες

τη φω νη της δε η η σε ως μου εν τω κε κρα

γε ναι με προς σε ει σα κου σον μου Κυ ρι ι

ε ε

Ἦχος λ π Κε (=)

Ον ε τε κες Παρ θε νε α νε ερ μη νευ

τως δι α παν τος ως φι λαν θρω πος μη δι α

λι πης δυ σω που σα ι να κιν δυ νων σω ση τους

εις σε ε κα τα φευ γο ον τα ας

Ἦχος λ π Κε (=)

Θε ο το κε η τε κου σα δε α λο γου

υ περ λο γον τον κτι στην τον ι δι ον αυ τον

δυ σω ω πει σω σον τας ψυ χας η η μω ων

De aceea în cărțile de muzică şi în melosurile sistemei noi, dascălii mai recenți pun, aşa cum am spus mai sus, mărturia ehului al II - lea pentru a arăta îndeosebi că ehul este acut

(având caracteristicile ehului II cromatic dur) , ehul II plagal tetrafonic căutându - se de la sunetul DI şi pe care sunt scrise cele mai multe melosuri irmologice:

Ἦχος πλ. Δι

având difonia pe sunetul VU :

Ἦχος πλ. Βου

şi ehul II cromatic dur pe sunetul NI :

Ἦχος πλ. Νη

Pentru ehul II plagal cromatic dur tetrafonic irmologic este valabil cel de la DI , iar pentru cel tetrafonic , de la KE . Are ca sunete principale : DI , ZO' de sus (mai rar), VU şi NI , pe care se fac cadențe : imperfecte pe DI , pe VU şi pe NI , perfecte şi finale pe VU , pe care se termină şi stihurile ce precedă melosurile . Când melosul tinde să facă încheierea , face cadență , conform regulei, pe tetrafonia lui, pe sunetul DI.

Atracții melodice se întâlnesc pe GA spre DI , pe PA diatonic spre VU.

Ἦχος πλ. Δι

Την α να στα σι ι ιν σου Χρι στε Σω

τηρ α γγε λοι υ μνου σιν εν ου ρα νοις και η

μα ας τους ε πι γη ης κα τα ξι ω σον εν

κα θα ρα καρ δι α σε ε δο ξα ζει

Ἦχος πλ. α' Δι (=)

Θε ος Κυ ρι ος και ε πε φα νεν η μιν
ευ λο γη με ε νος ο ερ χο με νος εν ο
νο μα τι Κυ ρι ου

Ε ξο μο λο γει σθε τω Κυ ρι ω
και ε πι κα λει σθε το ο νο μα το α γι ον
αυ του

Ἦχος πλ. α' Δι (=)

Α γγε λι και δυ να α α μεις ε πι ι το
μνη μα σου και οι φυ λα σσον τες α πε νε κρω θη
σαν και ι στα το Μα ρι α εν τω. τα φω ζη
του σα το α χραν τον σου σω μα ε σκυ λευ
σας τον Α δην μη πει ρα σθεις υπ αυ του υ πην
τη σας τη Παρ θε νω δω ρου με νος την ζω ην ο
α να στας εκ των νε κρων Κυ ρι ε δο ξα α
σοι οι

Ἦχος $\overset{\lambda}{\pi}$ Δι

Εν τω ου ρα νω τους ο φθαλ μους μου αι ρω προς

σε Λο ο γε οι κτει ρον με ι να ζω σοι

Ε λε η σον η μας τους ε ξου θε νη

με νους χα ταρ τι ζων ευ χρη στα σκευ η σου

Λο γε

Οι πε ποι θο τες ε πι Κυ ρι ον ε

χθροις φο βε ροι και πα σι θαυ μα στι κοι α γω

γαρ ο ρω σιν

Κυ ρι ε ε ξε γει ρον την δυ να στει αν

σου και ελ θε εις το σω σαι η μας

Ἦχος λ/π Δι (=)

Με γα λυ νει η ψυ χη μου τον Κυ
ρι ον και η γα λλι α σε το πνευ μα μου
ε πι τω Θε ω τω ω Σω τη ρι μου

Την τι μι ω τε ε ραν των Χε ρου βιμ
και εν δο ξο τε ραν α συγ κρι τως των Σε ρα φειμ
την α δι α φθο ρως Θε ον Λο γο ον τε κου σαν
την ο ον τως Θε ο το κον σε με γα λυ νο
ο με εν

Ἦχος λ/π Δι (=)

Κυ μα τι θα λα α σσης τον κρυ ψαν τα πα
λαι δι ω κτην τυ ρα ννον υ πο γη ην ε κρυ

ψαν των σε σω σμε νω ων οι παι δες αλλ η

μεις ως αι νε α νι δες τω Κυ ρι ω α σω μεν

εν δο ξως γαρ δε δο ξα α σται

Α φρα στον θα αυ μα ο εν κα μι νω ρυ

σα με νος τους ο σι ους παι δας εκ φλο γος εν

τα φω νε κρος α πνους κα τα τι θε ται εις

σω τη ρι αν η μων των με ε λω δουν των λυ

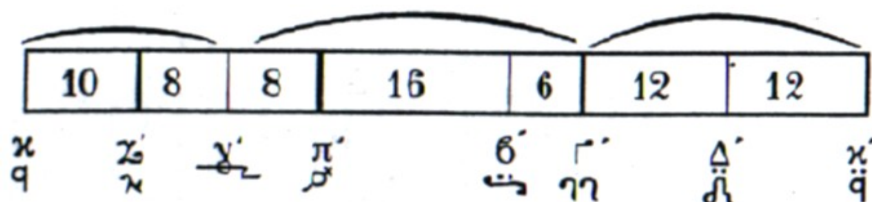
τρω τα ο Θε ος ευ λο ο γη τος ει

CAP . 10 EHURILE CROMATICE MOI (II)

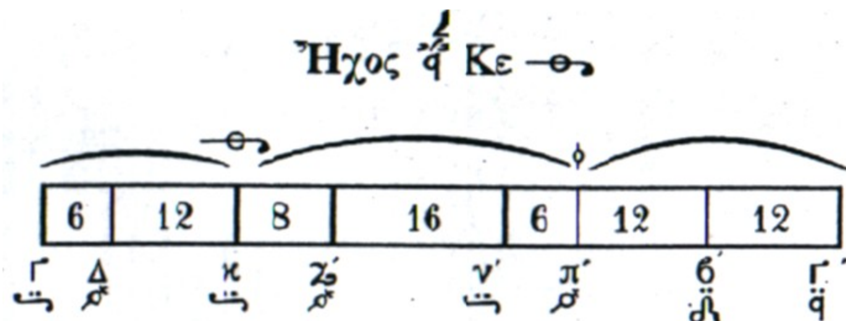
EHUL I CROMATIC MOALE DIFONIC DE LA KE

Ἦχος ᾳ Κε ( )

În vechime , melosurile ehului I erau intonate de la KE . Când melosul staționa sau făcea cadență pe NI' de sus , făcea pe PA' de sus cu ifes şi pe VU' de sus cu diez . Sedealna irmologică " Mormântul Tău, Mântuitorul " , făcea cadențe la două sunete deasupra bazului ehului , pe NI' de sus, având în permanență pe PA' de sus cu ifes ( )şi pe VU' de sus cu diez ( ). Aceasta ne - o indică ftoraua de pe NI' de sus făcând KE - NI' interval difonic diatonic mijlociu, tetracordul NI' - GA' cromatic moale şi GA' - KE' interval difonic diatonic moale mare .

Astăzi în cărțile de muzică , se specifică că ehul I se cântă pe scara ehului II, primind ftoraua acestuia ,deasupra bazului lui, sunetul KE, prin toate însuşirile acestuia.

Ἦχος πλ. δ' Κε

Τον τα φον σου Σω τη ηρ στρα τι ω ται τη

ρουν τες νε κροι τη α στρα πη η του ο φθεν

τος α γγε λου ε γε νον το κη ρυ ντ

τον τος γυ ναι ξι τη ην α να α στα σιν

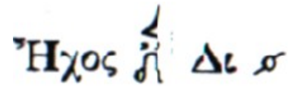
σε ε δο ξα α ζο μεν τον της φθο ρας κα θαι

ρε την σοι προ σπι ι πτο μεν τω α να σταν

τι εκ τα φου και μο νω Θε ω η μων.

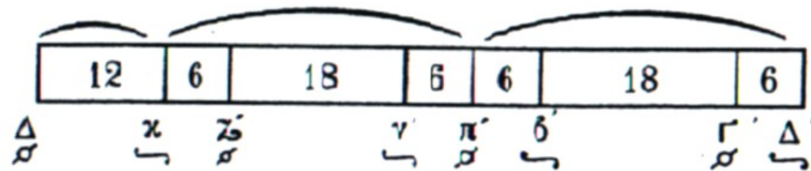
CAP . 11 EHURILE CROMATICE DURE (II)

EHUL IV CROMATIC DUR (NENANO)

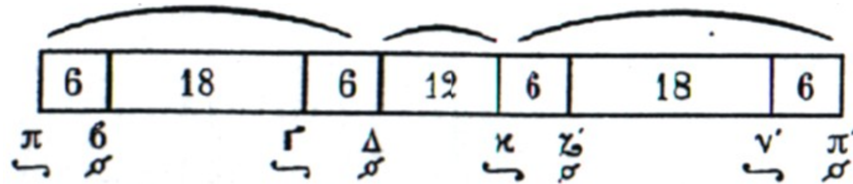

Există o sedealnă irmologică a ehului IV: " Spăimântatu - s - a Iosif " , care arată că dascălii din vechime l -au considerat pe Nenano , eh IV . Astăzi , în sistema nouă , este prezentat :

- fie ca glas independent :

- fie ca eh II plagal trifonic :

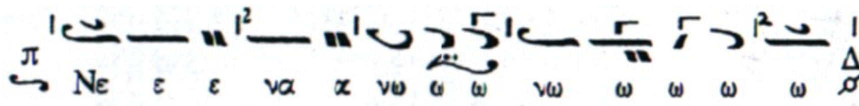

Apihima lui este Nenano :

- pentru melosurile grabnice :

- pentru melosurile moderate :

Are ca sunete principale : DI , ZO' de sus şi PA' de sus (mai rar) , pe care se fac şi cadențe :imperfecte pe ZO' de sus şi pe PA' de sus , perfecte şi finale pe DI . Staționarea pe GA şi pe KE este considerată difonia şi tetrafonia ehului II plagal de la PA .

Atracții melodice se întâlnesc pe GA (σ) spre DI , pe NI' de sus (σ) spre PA' de sus , rezultatul fiind că imitonurile devin diezi enarmonici .

De obicei melosurile acestuia modulează Aghia diatonic moale , preluând şi caracteristicile lui .

Nenano este îndeosebi , ehul melosului papadic . Când precedă un stih , şi începe de la DI , se urcă la ZO natural diatonic moale , ajungând până la PA' de sus al ehului Nenano , şi se coboară pe DI , cu încheierea corespunzătoare .

Ἦχος Δι

Εν ο ρει ει α γι ω Αυ του ου ου
α α λλη λου ου ι α με γας Κυ ρι ι ος
και αι νε το ος σφο ο δρα εν πο λει του
Θε ου η μων εν ο ρει ει α γι ω Αυ του ου
ου α α λλη λου ου ι α

Ε τοι μα ζων ο ρη εν τη η ι σχυ ι
Αυ του ου ου α α λλη λου ου ι α
Ο ρος του Θε ου ο ρος πι ι ι ον
ο ρος τε τυ υ ρω με ε ε νο ο ον
α α λλη λου ου ι α

Ἦχος Δι

Κα τε πλα γη Ι ω σηφ το υ περ

φυ σιν θε ω ρων και ε λαμ βα νεν εις νουν

τον ε πι πο κον υ ε τον εν τη α σπο ρω

συ λλη ψει σου Θε ο το ο κε βα τον εν

πυ ρι α κα τα φλε κτον ρα βδον Α α ρων την

βλα στη σα σαν και μαρ τυ ρων ο μνη στωρ σου και φυ

λαξ τοις ι ε ρευ σι ιν ε κραυ γα α ζε Παρ

θε ε νος τι ι ι κτει και με ε τα το

ο κον πα λιν με νει ει Παρ θε ε · ε ε νος

ANEXA I
PARTEA TEORETICĂ

SISTEMELE MUZICALE SAU SIMFONIILE

Sistem se numeşte un şir de sunete şi de intervale al cărui sunete de la extremități, când sunt emise în acelaşi timp , formează o *simfonie* .

Intervalele muzicale se împart în : diafonice , parafonice şi simfonice .

Diafonice sau diafoniile se numesc intervalele de gradul al doilea (NI - PA , PA - VU , etc .) şi de gradul al şaptelea (NI - ZO' , PA - NI' etc .) , deoarece emiterea sincronică a sunetelor de la extremități , dă ascultătorului sentimentul diafoniei .

Parafonice sau parafoniile se numesc intervalele de gradul al treilea (NI - VU , PA - GA , etc .) şi de gradul al şaselea (VU - NI' , GA - PA' , etc .) , deoarece se situează între intervalele diafonice şi simfonice . Emiterea sincronică a sunetelor marginale se aude simfonic , însă alcătuirea scărilor sau sistemelor muzicale nu se fundamentează pe acestea deoarece sunt considerate imperfecte .

Simfonice sau simfoniile se numesc intervalele de gradul al patrulea (NI -GA , PA - DI , etc .) şi de gradul al cincilea (NI - DI , PA - KE , etc .) şi de gradul al optulea , deoarece emiterea simultană a sunetelor marginale se aud în mod plăcut de către ascultător , şi aceste intervale constituie temelia determinării şi formării scărilor sau sistemelor muzicale .Simfoniile de gradul al patrulea , al cincilea şi al optulea sunt intervale perfecte atunci când sunt alcătuite din 30 , 42 şi 72 secțiuni .

Intervalul de gradul al patrulea se numeşte *trifonie* sau *tetracord* , deoarece este alcătuit din trei intervale şi din patru sunete . Când este format din 30 de secțiuni este perfect , în timp ce atunci când este mărit sau micşorat se consideră că face parte dintre intervalele diafonice .

Intervalul de gradul al cincilea se numeşte *tetrafonic* sau *pentacord* deoarece ste alcătuit este alcătuit din patru intervale şi din cinci suntete . Când este format din 42 de secțiuni este perfect , în timp ce atunci când este mărit sau micşorat aparține intervalelor diafonice .

Intervalul de gradul al optulea se numeşte *eptafonic* sau octacord , deoarece este format din şapte intervale şi opt sunete . Când este alcătuit din 72 de secțiuni este perfect .

Se numeşte şi diapason , deoarece conține toate sunetele şi intervalele scării muzicale . Este intervalul perfect prin excelență dintre toate sistemele simfonice , deoarece conține şi două simfonii mai mici , tetracordul şi pentacordul .

CARACTERISTICILE TETRACORDULUI

Tetracordul este temelia tuturor scărilor muzicale şi sistemelor simfonice . Aceasta deoarece pentacordul se formează dintr - un tetracord mărit cu un ton mare , în timp ce diapasonul se formează din două tetracorduri şi un ton mare , fie între ele (ehuri plagale) , fie în exteriorul acestora (ehuri autentice) .

Din cele patru sunete ale fiecărui tetracord al scării , primul şi al patrulea sunt fixe . Cele intermediare sunt mobile şi în funcție de poziția lor , stabilesc intervalele care dau nota distinctivă a genurilor şi nuanțelor . Indiferent însă de poziția pe care o vor avea ,dacă sunt alcătuite :

- din tonuri mari , mijlocii şi mici , scările vor aparține nuanței diatonice moi;
- din tonuri mari şi imitonuri (diatonice) , scările vor aparține nuanței diatonice dure ;
- din imitonuri (diatonice şi cromatice) şi triimitonuri , scările vor aparține nuanței cromatice dure ;
- din tonuri mici , enarmonice mijlocii şi imitonuri (cromatice) , scările vor aparține nuanței de cromatic moale ;
- din tonuri mărite şi micşorate , diezi enarmonici , scările vor aparține nuanței genului enarmonic .

RITMUL ŞI PICIOARELE RITMICE ÎN MUZICA BISERICEASCĂ

În muzica bisericească , ritmul de bază este cel de patru , care cuprinde două picioare de ritm de doi , şi se măsoară cu două bătăi . Alte picioare ritmice întâlnite sunt : de cinci , de şase , de şapte şi mai rar de opt şi de nouă . Aceste picioare ritmice mixte care rezultă din combinațiile ritmului de doi , de trei şi de patru sunt notate la începutul şi la finalul lor cu bară dublă , şi în interiorul lor cu bară de legătură .

În melosurile irmologice şi papadice grabnice , unde de obocei fiecare silabă corespunde unei bătăi , ritmul este stabilit de silabele accentuate ale textului . În locul

fiecărui picior ritmic se consideră silabele accentuate . Sunt căutate mai întâi verbele , adverbele şi participiile , apoi urmează adjectivele , substantivele , prepozitiile , conjuncțiile şi articolele .

În melosurile irmologice , stihirarice pe larg şi papadice moderate , unde fiecărei silabe îi corespund două , trei sau mai multe bătăi , ritmul se stabileşte nu doar cu ajutorul silabelor accentuate , ci ținând cont şi de interpretarea muzicală a textului , îndeosebi de caracterele hironimice .

În melosurile stihirarice şi papadice pe larg , unde fiecărei silabe îi corespund fraze muzicale întregi , ritmul se stabileşte luând în considerare interpretarea muzicală a textului , precum şi pe caracterele hironomice , ritmul fundamental fiind cel de patru .

MARCAREA ŞI MĂSURAREA RITMURILOR

- ✓ ritmul de patru cu doua batai
- ✓ ritmul de cinci:
  - a) 5 cu doua batai
  - b) 5 cu doua batai
- ✓ ritmul de sase:
  - a) 6 cu trei batai
  - b) 6 cu doua batai
- ✓ ritmul de sapte:
  - a) 7 cu trei batai
  - b) 7 cu trei batai
  - c) 7 cu trei batai
- ✓ ritmul de opt:

a)

 cu trei batai

b)

 cu trei batai

c)

 cu trei batai

✓ ritmul de noua

 cu trei batai

DESPRE FTORALELE : MUŞTAR , NISABUR ŞI HISAR

Cei trei dascăli ai sistemei noi, pentru a simplifica modul de scriere muzicală , au întocmit caractere hironomice şi vocale (care subconțin şi modul complex de scriere de altădată, şi care au fost înlocuite cu caractere asemănătoare), introducând noi semne şi modificându - le oarecum pe cele existente .

Astfel au apărut şi aceste trei semne - ftorale :

a) o ftora care provine din cea a ehului II adăugând o bară în dreapta ;

b) o ftora care provine din cea a ehului Nenano, cu bară jos ;

c) o ftora care provine din ftoraua diatonică dură, cu bară deasupra .

Aceste semne au fost validate de Comisia Muzicală din 1881 - 1883, şi după nuanțe, ftoraua se numeşte *hisar* , ftoraua se numeşte *nisabur* şi ftoraua *muştar* .

Hisarul, ftora ce aparține genului cromatic, se scrie de obicei pe sunetul KE şi face pe DI diez şi pe ZO' de sus ifes.

Muştarul , ftora ce aparține genului cromatic, se scrie de obicei pe sunetul DI şi face pe GA diez, VU natural şi PA diez.

Nisaburul , ftora ce aparține genului diatonic dur şi se scria inițial pe NI' de sus , se scrie pe DI şi face în coborâre un imiton şi două tonuri mici . Staționarea melosului pe Ga realizează intervalul imiton DI - GA. Staționarea pe VU face intervalele DI - GA, GA - VU imitonuri . Când melosul coboară până la VU fără să se oprească pe acesta şi se întoarce spre DI atunci DI - GA are diez enarmonic şi GA - VU este imiton .La opririle şi rotațiile melodiei în jurul lui DI , intervalele DI - GA şi GA - VU sunt cu diezi enarmonici . Aceste atracții identice sunt făcute pe sunetele care se găsesc sub NI' de sus , când pe acesta se pune ftoraua nisabur .

ANEXA II

EXERCIȚII DE PARALAGHIE ÎN SCARĂ NATURALĂ
(DIATONICĂ MOALE)

Înainte de a începe exercițiile , trebuie să ştim bine care este şi ce face fiecare caracter . Toate exercițiile trebuie mai întâi , să fie citite în mod ritmic şi cu denumirea sunetelor fără a le cânta decât mai apoi .

a) Exerciții de urcare şi coborâre neîntreruptă a sunetelor scării de la NI , PA , VU , GA , etc .

b) Exerciții de urcare a două , trei , patru sunete , cu întoarcerea în coborâre la sunetul inițial . De exemplu : NI - PA - VU - PA - NI ; NI - PA - VU - GA - VU - PA - NI , etc .

c) Exerciții de urcare a două , trei sau patru sunete de la NI , PA , VU , cu întoarcerea în coborâre sărită la sunetul inițial . De exemplu : NI - PA - VU - NI ; NI - PA - VU - GA - NI , etc .

EXERCIȚII ELEMENTARE DE PARALAGHIE

RITMUL DE DOI

1.

2.

3.

4.

5.

RITMUL DE TREI

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

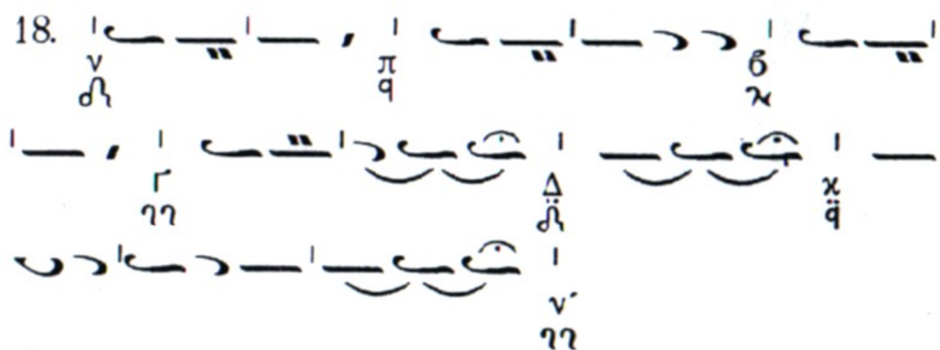
RITMUL DE PATRU

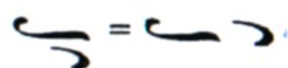
14.

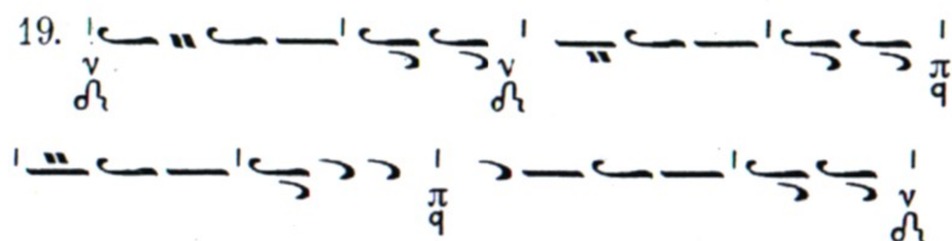
15.

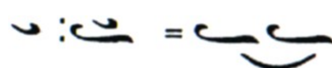
16.

17.

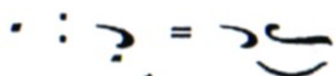

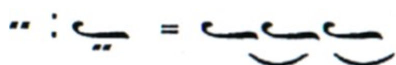

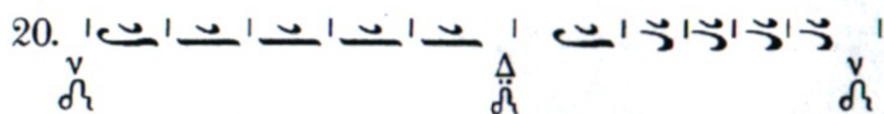

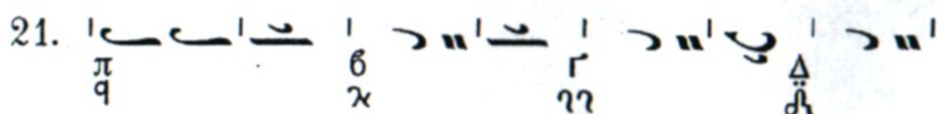
clasma

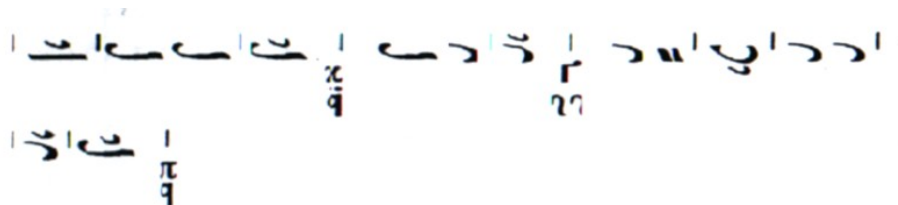

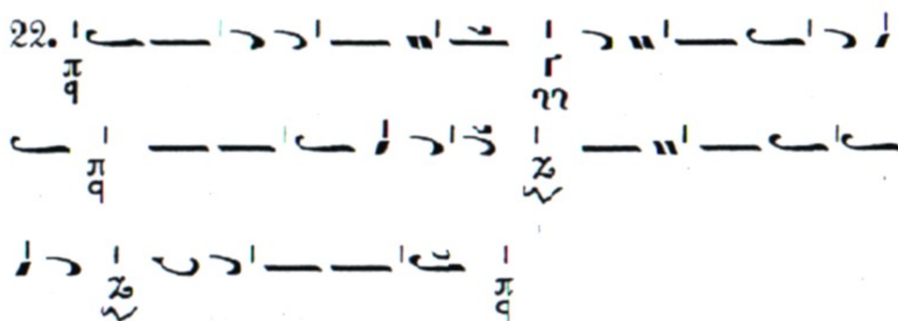

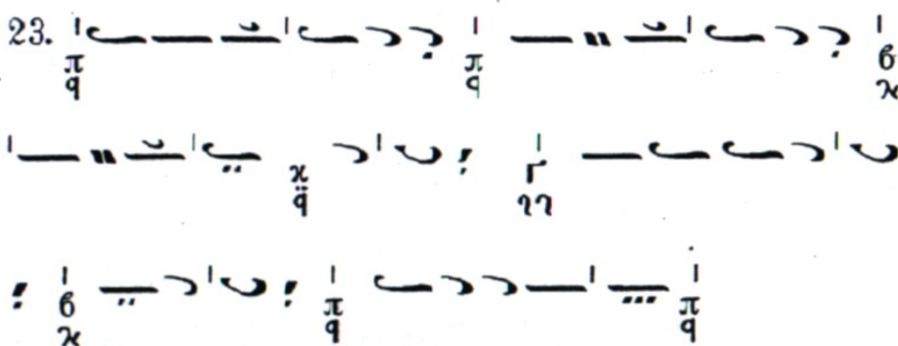

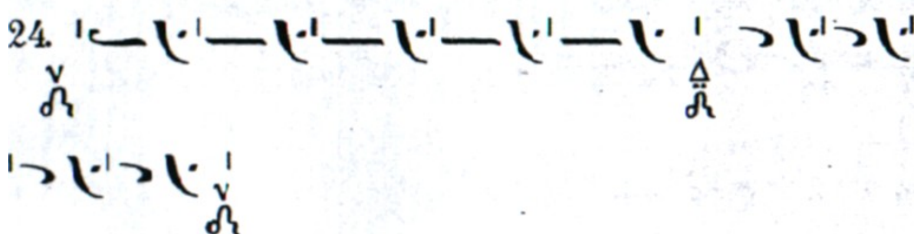

22.

23.

24.

25.

26.

27.

28.

29.

30.

31.

32.

33.

34.

35.

36.

37.

38.

39.

40.

41.

42.

43.

44.

45.

46.

47.

48.

49.

50.

51.

52.

53.

54.

55.

56.

57.

58.

59.

60.

61.

62.

63.

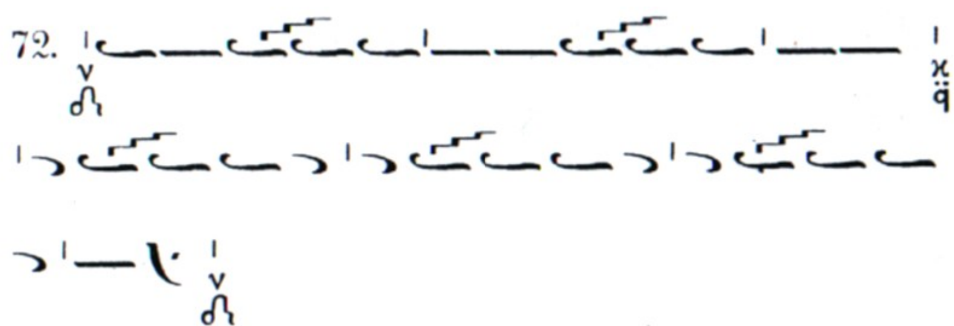
64.

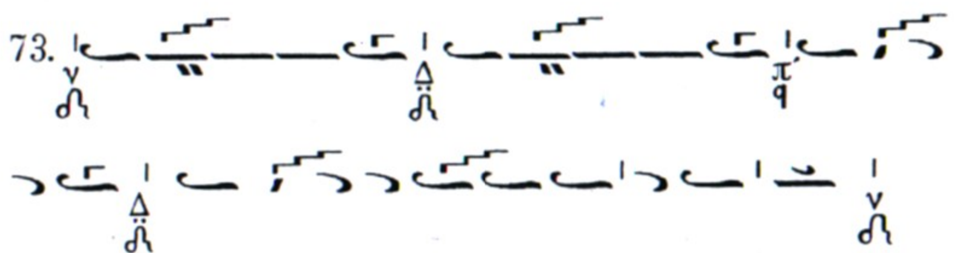
66.

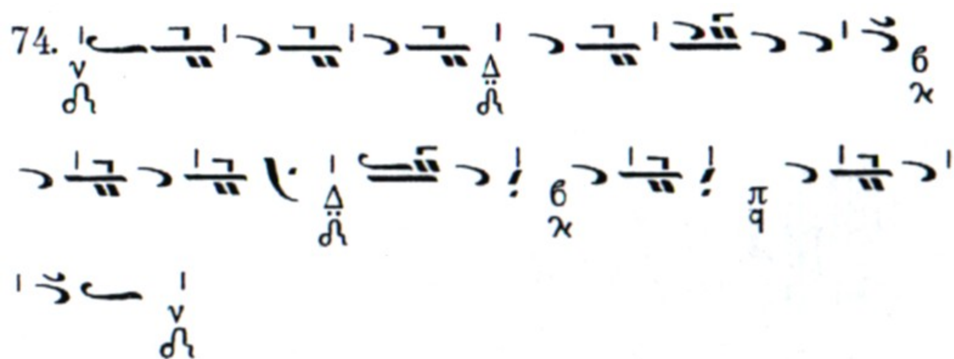
67.

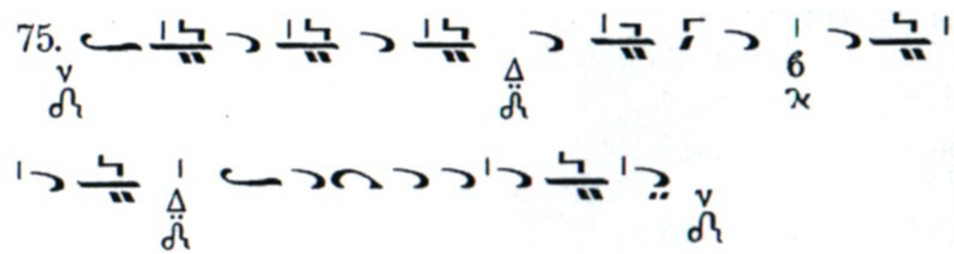
68.

71.

72.

73.

74.

75.

76.

77.

78.

79.

80.

81.

82.

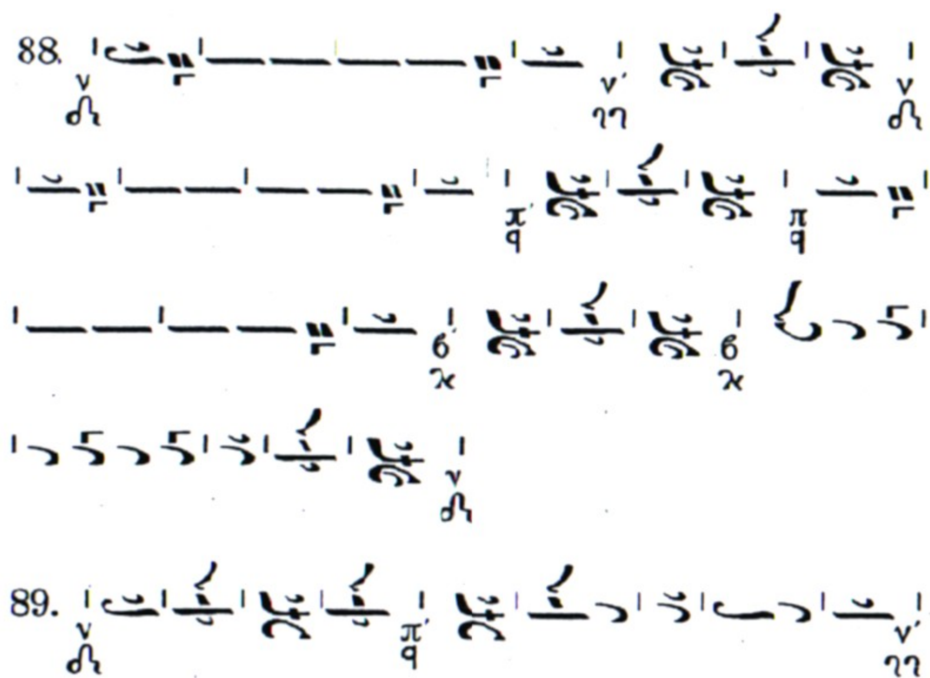
83.

84.

85.

86.

87.

88.
89.